

Regeringens proposition till riksdagen om uppdatering av bestämmelserna om besvärsgång i vissa lagar och vissa tekniska bestämmelser

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås ändringar i sammanlagt 14 lagar inom olika områden av förvaltningen.

Det föreslås att bestämmelserna om överklagande ska ändras så att myndighetsbeslut ska överklagas hos förvaltningsdomstolen och inte direkt hos högsta förvaltningsdomstolen. Genom ändringen kommer besvärsvägen att stämma överens med huvudregeln i den gällande allmänna lagen, det vill säga lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Enligt huvudregeln är det bara beslut av statsrådets allmänna sammanträde som får överklagas direkt hos högsta förvaltningsdomstolen. Samtidigt föreslås att bestämmelserna om överklagande ska ses över så att hänvisningarna till den upphävda förvaltningsprocesslagen uppdateras och bestämmelser som överlappar den allmänna lagen upphävs.

I vissa lagar inom justitieministeriets förvaltningsområde föreslås dessutom tekniska ändringar till följd av att välfärdsområdena inrättas och social- och hälsovården och räddningsväsendet reformeras.

Lagarna avses träda i kraft våren 2022.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING	4
1 Bakgrund och beredning	4
1.1 Bakgrund.....	4
1.2 Beredning.....	4
2 Nuläge och bedömning av nuläget	6
3 Målsättning.....	7
4 Förslagen och deras konsekvenser	8
4.1 De viktigaste förslagen	8
4.2 Huvudsakliga konsekvenser.....	8
5 Alternativa handlingsvägar	10
5.1 Alternativen och deras konsekvenser	10
6 Remissvar.....	10
7 Specialmotivering.....	11
7.1 Lagen om ändring av lagen om republikens presidents kansli.....	11
7.2 Lagen om ändring av vallagen	14
7.3 Lagen om ändring av 33 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet	15
7.4 Lagen om ändring av lagen om offentlighet vid rättegång i förvaltningsdomstolar .	16
7.5 Lagen om ändring av 130 § i beredskapslagen	18
7.6 Lagen om upphävande av 23 § 2 mom. i dataskyddslagen.....	18
7.7 Lagen om ändring av domstolslagen	19
7.8 Lagen om ändring av 6 § i lagen om rättegång i försäkringsdomstolen	26
7.9 Lagen om ändring av lagen om rättegång i arbetsdomstolen	27
7.10 Lagen om ändring av 8 § i lagen om domstolsavgifter.....	27
7.11 Lagen om ändring av lagen om bildprogram	27
7.12 Lagen om ändring av 96 och 97 § i naturgasmarknadslagen	29
7.13 Lagen om ändring av lagen om utsläppshandel	31
7.14 Lagen om ändring av 6 kap. 26 § i sjukförsäkringslagen	32
8 Ikraftträdande	33
9 Förhållande till andra propositioner.....	33
9.1 Samband med andra propositioner	33
10 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	33
10.1 Allmänt	33
10.2 Rättegångens offentlighet	33
10.3 Domarnas tjänstemannarättsliga ställning	34
10.4 Avslutning.....	35
LAGFÖRSLAG	36
1. Lag om ändring av lagen om republikens presidents kansli	36
2. Lag om ändring av vallagen.....	37
3. Lag om ändring av 33 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet	38
4. Lag om ändring av lagen om offentlighet vid rättegång i förvaltningsdomstolar	39
5. Lag om ändring av 130 § i beredskapslagen.....	40
6. Lag om upphävande av 23 § 2 mom. i dataskyddslagen	41
7. Lag om ändring av domstolslagen.....	41
8. Lag om ändring av 6 § i lagen om rättegång i försäkringsdomstolen.....	43

UTKAST 4.11.2021

9. Lag om ändring av lagen om rättegång i arbetsdomstolen	44
10. Lag om ändring av 8 § i lagen om domstolsavgifter	46
11. Lag om ändring av lagen om bildprogram.....	46
12. Lag om ändring av 96 och 97 § i naturgasmarknadslagen.....	47
13. Lag om ändring av lagen om utsläppshandel.....	48
14. Lag om ändring av 6 kap. 26 § i sjukförsäkringslagen	49
BILAGOR.....	51
PARALLELLTEXTER	51
1. Lag om ändring av lagen om republikens presidents kansli	51
2. Lag om ändring av vallagen.....	54
3. Lag om ändring av 33 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet	57
4. Lag om ändring av lagen om offentlighet vid rättegång i förvaltningsdomstolar	58
5. Lag om ändring av 130 § i beredskapslagen.....	60
7. Lag om ändring av domstolslagen.....	61
8. Lag om ändring av 6 § i lagen om rättegång i försäkringsdomstolen.....	67
9. Lag om ändring av lagen om rättegång i arbetsdomstolen	68
10. Lag om ändring av 8 § i lagen om domstolsavgifter	72
11. Lag om ändring av lagen om bildprogram.....	73
12. Lag om ändring av 96 och 97 § i naturgasmarknadslagen.....	75
13. Lag om ändring av lagen om utsläppshandel.....	77
14. Lag om ändring av 6 kap. 26 § i sjukförsäkringslagen	79

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

I 8 § 1 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019) finns en allmän bestämmelse om att besvär över en myndighets beslut anförs hos den regionala förvaltningsdomstolen, men så att besvär över beslut som fattats vid statsrådets allmänna sammanträde anförs hos högsta förvaltningsdomstolen. I vissa speciallagar finns bestämmelser om avvikelser från denna besvärgången, som föreskrivs i den allmänna lagen, så att det i speciallagar föreskrivs att ändring även i vissa andra myndigheters beslut får sökas direkt hos högsta förvaltningsdomstolen. Vid kartläggningen av bakgrunden till lagförslagen i denna proposition har målsättningen varit att ta reda på om det längre är behövligt att i en speciallag ha bestämmelser som på denna punkt avviker från den allmänna lagens bestämmelser.

Dessutom finns det i domstolslagen (673/2016), lagen om rättegång i försäkringsdomstolen (677/2016), lagen om rättegång i arbetsdomstolen (646/1974) och lagen om domstolsavgifter (1455/2015), vilka hör till justitieministeriets förvaltningsområde, bestämmelser i vilka det krävs tekniska ändringar till följd av regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om inrättande av välfärdsområden och om en reform av ordnandet av social- och hälsovården och räddningsväsendet samt till lämnande av underrättelse enligt artiklarna 12 och 13 i Europeiska stadgan om lokal självstyrelse (RP 241/2020 rd). De lagar som nu föreslås ändras har inte ingått i regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagstiftningen om social- och hälsovården och räddningsväsendet samt av vissa andra lagar med anledning av lagstiftningen om inrättande av välfärdsområden och om en reform av ordnandet av social- och hälsovården och räddningsväsendet (RP 56/2021 rd).

1.2 Beredning

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid justitieministeriet.

Den lagstiftning som hänför sig till detta lagstiftningsprojekt har justitieministeriet kartlagt genom att använda sig av sökmotorerna i databaserna Finlex och Edilex samt genom att sända förfrågningar till andra ministerier och högsta förvaltningsdomstolen. Justitieministeriet har hört sig för om hur man preliminärt ställer sig till saken hos riksdagens kansli och statsrådets kansli samt de ministerier inom vilkas förvaltningsområden det fortfarande finns bestämmelser om att ändring i ett beslut av en annan myndighet än statsrådets allmänna sammanträde får sökas direkt hos högsta förvaltningsdomstolen.

Vid denna preliminära kartläggning har riksdagens kansli meddelat att kansliet kommer att göra upp ett förslag till ändring av 43 § 1 mom. i lagen om riksdagens tjänstemän (1197/2003) och att höra sig för hos de olika riksdagsgrupperna om hur de ställer sig till en ändring av 19 § 3 mom. i lagen om riksdagsgrupper (979/2012).

Finansministeriet har vid den preliminära kartläggningen meddelat att till de delar som ministeriet anser det behövligt kommer de bestämmelser inom finansministeriets förvaltningsområde som justitieministeriets förfrågan gäller att ändras genom en lagreform som är under beredning vid finansministeriet. I lagreformen (Regeringens proposition till riksdagen med förslag till ändring av bestämmelserna om ändringssökande i vissa lagar som gäller finansministeriets förvaltningsområde RP 90/2021 rd) ingår förslag om att bestämmelserna om sökande av ändring inom finansministeriets förvaltningsområde ska uppdateras till att motsvara bestämmelserna i lagen

UTKAST 4.11.2021

om rättegång i förvaltningsärenden. Samtidigt föreslås också att 16 § 2 mom. i lagen om Finlands Bank, 31 § 1 mom. i lagen om Finlands Banks tjänstemän (1166/1998) och 6 § i lagen om skatt på titlar (1388/2001) ska ändras så att ändring i de beslut av myndigheter som avses i dessa lagrum ska sökas hos den regionala förvaltningsdomstolen i stället för hos högsta förvaltningsdomstolen. Finansministeriet har meddelat att ministeriet inte har för avsikt att ändra 53 § 4 mom. i kommunstrukturlagen (1698/2009).

Miljöministeriet har vid den preliminära kartläggningen meddelat att ministeriet bereder en ändring av naturvårdslagen (1096/1996) och att man i samband med den även kommer att ta ställning till behovet att ändra 61 § 1 mom. i naturvårdslagen.

Kommunikationsministeriet har vid den preliminära kartläggningen meddelat att ministeriet inte anser det lämpligt att ett förslag till ändring av 345 § 2 mom. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014) inkluderas i propositionen. Enligt kommunikationsministeriet förutsätter de situationer och beslut som avses i nämnda lagrum brådskande behandling i fullföljdsinstansen. Det är således inte frågan om en teknisk överföring från en domstol till en annan, något som kunde genomföras genom denna proposition. I lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation har man ansett att rättssäkerheten kräver att kommunikationsverket Traficom:s beslut, som kan gälla till exempel tilläggsskyldigheter till följd av betydande inflytande, kan överklagas direkt hos högsta förvaltningsdomstolen. Processen har ansetts vara snabbare och kortvarigare än en vanlig besvärprocess och har i kommunikationsbranschen uppfattats som ett acceptabelt förfarande. På kommunikationsmarknaden måste i synnerhet pristvister lösas så snabbt som möjligt. Om avgörandet dröjer, innebär detta i praktiken ofta att ett teleföretag som bryter mot prissättningsbestämmelserna kan ta över marknaden från en konkurrent eller genom sin prissättning kan hindra en konkurrent att etablera sig på marknaden. Att ändring söks direkt hos högsta förvaltningsdomstolen har också ansetts nödvändigt för att trygga användarnas intressen.

Arbets- och näringsministeriet har vid den preliminära kartläggningen meddelat att det fortfarande är motiverat att arbets- och näringsministeriets beslut enligt 114 § 4 mom. i elmarknadslagen (588/2013) och 96 § 4 mom. i naturgasmarknadslagen (587/2017) får överklagas direkt hos högsta förvaltningsdomstolen, eftersom kommunikationsministeriets prövningsrätt i dessa projektillståndsärenden är mycket vid och närmar sig ändamålsenlighetsprövning. Arbets- och näringsministeriet har meddelat att ministeriet inom en nära framtid kommer att till riksdagen ge en proposition med ett förslag till ändring av elmarknadslagen, i vilken ministeriet kommer att föreslå att 114 och 115 § i elmarknadslagen uppdateras till att i övrigt motsvara bestämmelserna i lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Någon ändring av naturgasmarknadslagen planeras inte ingå i den reform som således är under beredning vid arbets- och näringsministeriet, varför de uppdateringar av bestämmelserna som lagen om rättegång i förvaltningsärenden förutsätter kan genomföras i samband med denna proposition, som beretts vid justitieministeriet.

På basis av denna preliminära kartläggning har justitieministeriet beslutat att i denna proposition inte inkludera de nyss nämnda lagar gällande riksdagens kansli och finansministeriets, miljöministeriets, kommunikationsministeriets och arbets- och näringsministeriets förvaltningsområden i vilka det föreskrivs om rätt att direkt hos högsta förvaltningsdomstolen överklaga beslut av andra myndigheter än statsrådets allmänna sammanträde.

Även i 41 § i sametingslagen (974/1995), som hör till justitieministeriets förvaltningsområde, föreskrivs att beslut av sametingets valnämnd får överklagas direkt hos högsta förvaltningsdomstolen. En revidering av sametingslagen är anhängig som en separat lagreform (VN/5875/2019), varför denna proposition inte innehåller något förslag till ändring av sametingslagen.

UTKAST 4.11.2021

Dessutom föreskrivs i 71 a § i lagen om beskattningsförfarande (1558/1995), som hör till finansministeriets förvaltningsområde, att prejudikatbesvär över skatterättelsenämndens beslut får anföras direkt hos högsta förvaltningsdomstolen, om högsta förvaltningsdomstolen meddelar tillstånd för prejudikatbesvär. Till följd av ärendenas prejudikatkaraktär är det med stöd av detta lagrum även i fortsättningen motiverat att besvär får anföras direkt hos högsta förvaltningsdomstolen. Därför innehåller denna proposition inget förslag till ändring av lagen om beskattningsförfarande.

Justitieministeriet har berett propositionen i samråd med statsrådets kansli, republikens presidents kansli, undervisnings- och kulturministeriet, arbets- och näringsministeriet samt social- och hälsovårdsministeriet, till de delar som propositionen innehåller lagar som hör till dessa ministeriers förvaltningsområden.

Justitieministeriet har begärt utlåtande om propositionen från flera olika intressentgrupper. Även sådana intressentgrupper som inte uttryckligen har anmodats att lämna utlåtande har haft möjlighet att göra det. Justitieministeriet har gjort en sammanfattning och sammanställning av utlåtandena, som behandlas nedan i 6 kap.

Beredningsunderlaget till propositionen finns i den offentliga tjänsten under adressen <https://oikeusministerio.fi/hankkeet> med identifieringskoden OM086:00/2020.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

Lagen om rättegång i förvaltningsärenden är en allmän lag som reglerar förvaltningsrättskipningen. Lagen har trätt i kraft 1.1.2020 och genom dem upphävdes den tidigare allmänna lagen om förvaltningsrättskipning, nämligen förvaltningsprocesslagen (586/1996).

I 8 § 1 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden föreskrivs följande: ”Besvär över en myndighets beslut anføres hos den regionala förvaltningsdomstolen. Besvär över beslut som fattats vid statsrådets allmänna sammanträde anføres dock hos högsta förvaltningsdomstolen. I fråga om anförande av besvär hos andra förvaltningsdomstolar gäller vad som föreskrivs särskilt.” Beslutet motsvarar i huvudsak 7 § 1 mom. i den upphävda förvaltningsprocesslagen.

Bestämmelsen i 7 § 1 mom. i förvaltningsprocesslagen fick ovan nämnda lydelse genom ändringen av förvaltningsprocesslagen 891/2015. I regeringens proposition till riksdagen med förslag till granskning av bestämmelserna om sökande av ändring i vissa förvaltningsärenden (RP 230/2014 rd) konstateras följande: ”Den högsta förvaltningsdomstolsinstansen bör inte vara den enda besvärinstansen, om det inte därtill finns särskilda skäl som hänför sig till ärendets natur. Beslut av statsrådets allmänna sammanträde hänför sig i allmänhet till användning av regeringsmakt på ett sådant sätt att sökande av ändring av ett förvaltningsbeslut direkt hos högsta förvaltningsdomstolen kan anses vara motiverat. Däremot är förvaltningsbeslut av ministerier vanligen till sitt sakinhåll jämförbara med förvaltningsbeslut som andra myndigheter meddelat, varför besvärsvägen bör vara enhetlig med dem. Detsamma gäller förvaltningsbeslut som t.ex. Finlands Bank och Folkpensionsanstalten meddelat.” Inom vissa förvaltningsområden finns det dock fortfarande bestämmelser som inte har ändrats till att motsvara vad som anförts i nyss nämnda proposition av regeringen. I nuläget är det inte längre motiverat att besvärsgången i vissa lagar avviker från huvudregeln.

I de lagar i vilka nu föreslås ändringar finns bestämmelserna enligt vilka ändring i en myndighets beslut ska sökas direkt genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen. Detta motsvarar inte högsta förvaltningsdomstolens ställning som den högsta rättsinstansen, som utformar rättspraxis.

UTKAST 4.11.2021

I vissa av de lagar som föreslås bli ändrade finns också fortfarande hänvisningar till den upphävda förvaltningsprocesslagen. I 127 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden föreskrivs att om det i någon annan lag eller i en förordning finns en hänvisning till förvaltningsprocesslagen, ska hänvisningen efter att lagen om rättegång i förvaltningsärenden har trätt i kraft avse denna nya allmänna lag. Trots detta är det inte längre tillräckligt informativt att hänvisa till den upphävda lagen.

Enligt 107 § 1 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden får ett beslut som en regional förvaltningsdomstol har fattat i ett förvaltningsprocessuellt ärende överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Enligt 109 § 2 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden har den myndighet som har fattat det ursprungliga förvaltningsbeslutet rätt att anföra besvär över ett sådant beslut av förvaltningsdomstolen genom vilket domstolen har upphävt myndighetens beslut eller ändrat det.

Det är inte behövligt att det i annan lagstiftning finns bestämmelser som överlappar bestämmelserna i den allmänna lagen. I några av de lagar som föreslås bli ändrade finns fortfarande t.ex. bestämmelser om besvärstillstånd som villkor för att få anföra besvär hos högsta förvaltningsdomstolen eller om att den myndighet som har fattat det överklagade beslutet har rätt att föra ärendet vidare genom att anföra besvär hos högsta förvaltningsdomstolen.

Inom justitieministeriets förvaltningsområde behöver bestämmelserna om sökande av ändring i andra avseenden förtydligas i fråga om bestämmelserna i vallagen (714/1998), lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) och dataskyddslagen (1050/2018).

Enligt 10 § i lagen om offentlighet vid rättegångar i förvaltningsdomstolar (381/2007) tillämpas på muntlig förhandling och syn vad i lagens 4 kap. föreskrivs om muntlig förhandling. Bestämmelsernas tillämpningsområde behöver utsträckas till att gälla också de andra sätten att handlägga och utreda ärenden om vilka föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden, det vill säga muntlig förberedelse och inspektion.

I lagstiftningen om domstolar, som hör till justitieministeriets förvaltningsområde, finns det i anslutning till inrättandet av välfärdsområden och reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet även behov av tekniska ändringar i domstolslagen (673/2016), lagen om rättegång i försäkringsdomstolen (677/2016), lagen om rättegång i arbetsdomstolen (646/1974) och lagen om domstolsavgifter (1455/2015).

3 Målsättning

Målsättningen med propositionen är att förenhetliga reglerna om besvärsgången när ändring söks i myndigheternas förvaltningsbeslut och befästa högsta förvaltningsdomstolens ställning som den högsta rättsinstansen, som utformar rättspraxis.

Dessutom är målsättningen att samtidigt uppdatera och förtydliga de övriga bestämmelserna om sökande av ändring enligt de lagar som föreslås bli ändrade.

Målsättningen är också att uppdatera den lagstiftning om domstolar som hör till justitieministeriets förvaltningsområde med de tekniska ändringar som inrättandet av välfärdsområdena och reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet förutsätter.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

I propositionen föreslås att de lagar som ingår i propositionen ska ändras till den del som det i de gällande bestämmelserna i dessa lagar föreskrivs att ändring i beslut av andra myndigheter än statsrådets allmänna sammanträde får sökas genom att besvär anförs direkt hos högsta förvaltningsdomstolen. Det föreslås att dessa bestämmelser ska ändras så att de när det gäller besvärsinstansen kommer att stämma överens med vad som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Enligt den lagen får ändring sökas genom besvär hos den regionala förvaltningsdomstolen, varefter ändring i förvaltningsdomstolens beslut får sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Samtidigt föreslås det i propositionen att hänvisningarna till den allmänna lag som ska tillämpas vid sökande av ändring ska ändras så att de avser lagen om rättegång i förvaltningsärenden, som trädde i kraft från början av år 2020. I vissa av de lagar som finns i propositionen finns det fortfarande föråldrade hänvisningar till den upphävda förvaltningsprocesslagen.

Dessutom föreslås det att bestämmelser som överlappar bestämmelserna i den allmänna lagen ska upphävas och att även andra bestämmelser om sökande av ändring ska förtydligas efter behov.

Bestämmelsernas innehåll ändras inte när hänvisningarna uppdateras och de överlappande bestämmelserna upphävs. Med stöd av lagen om rättegång i förvaltningsärenden är reglerna nämligen redan nu gällande rätt även med avseende på de lagar i vilka nu föreslås ändringar.

Till lagen om offentlighet vid rättegångar i förvaltningsdomstolar föreslås fogas bestämmelser om att bestämmelserna i lagens 4 kap. om offentlighet vid muntlig förhandling tillämpas även på de nya sätten att handlägga och utreda ärenden enligt lagen om rättegång i förvaltningsärenden, det vill säga muntlig förberedelse som avses i lagens 47 § och inspektion som avses i lagens 49 §.

Domstolslagstiftningen, som hör till justitieministeriets förvaltningsområde, ska uppdateras så att i lagarna ska göras de tekniska ändringar som behövs när välfärdsområdena inrättas samt social- och hälsovården och räddningsväsendet reformeras.

I de flesta lagar som föreslås bli ändrade föreslås övergångsbestämmelser, eftersom ändringar ändrar besvärsgången. När ändring söks i beslut som har fattats innan lagändringarna har trätt i kraft ska enligt övergångsbestämmelserna tillämpas de bestämmelser som gällde när lagändringen trädde i kraft.

4.2 Huvudsakliga konsekvenser

Propositionen väntas skapa större enhetlighet när det gäller de besvärsinstanser hos vilka ändring får sökas i myndigheternas beslut och förtydliga lagstiftningen och på detta sätt minska osäkerheten i rättsliga frågor.

Propositionen väntas också stärka högsta förvaltningsdomstolens ställning som den högsta rättsinstansen, som utformar och förenhetligar rättspraxis. De minskade möjligheterna att anföra besvär direkt hos högsta förvaltningsdomstolen väntas stärka denna domstols roll som en domstol hos vilken besvär får anförs endast med besvärstillstånd.

UTKAST 4.11.2021

I 109 § 2 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden föreskrivs att den myndighet som har fattat det ursprungliga förvaltningsbeslutet har rätt att anföra besvär över ett sådant beslut av förvaltningsdomstolen genom vilket domstolen har upphävt myndighetens beslut eller ändrat det. Med stöd av detta lagrum kommer den myndighet som har fattat beslutet att härefter ha möjlighet att ansöka om besvärstillstånd hos högsta förvaltningsdomstolen även i sådana ärenden där ändring enligt de föreslagna bestämmelserna ska sökas hos en annan förvaltningsdomstol än högsta förvaltningsdomstolen. Detta väntas bidra till enhetligare rättspraxis och stärka högsta förvaltningsdomstolens ställning i utformningen av rättspraxis.

Till den del som det i propositionen föreslås att bestämmelser om sökande av ändring ska uppdateras till att motsvara bestämmelserna i lagen om rättegång i förvaltningsärenden eller att bestämmelser om ändringssökande annars ska förtydligas, väntas propositionen innebära uppdatering och förtydligande av bestämmelserna om sökande av ändring i förvaltningsärenden.

I propositionen föreslås i vissa lagförslag att ändring härefter ska sökas hos den regionala förvaltningsdomstolen i stället för hos högsta förvaltningsdomstolen. Lagändringarna kan därför öka regionala förvaltningsdomstolarnas arbetsbörda något. Ökningen av antalet ärenden i de regionala förvaltningsdomstolarna kommer dock inte att vara betydande.

På motsvarande sätt kan de föreslagna bestämmelserna något minska högsta förvaltningsdomstolens arbetsbörda och, till följd av de ändringar som föreslås i domstolslagen, även de allmänna domstolarnas arbetsbörda.

Vid bedömningen av propositionens inverkan på högsta förvaltningsdomstolens arbetsbörda ska det dock observeras att den omständigheten att ändring i ett beslut efter lagändringen ska sökas hos en regional förvaltningsdomstol i stället för hos högsta förvaltningsdomstolen även innebär att ändring i en regional förvaltningsdomstols beslut får sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen enligt 12 kap. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Även i dessa fall gäller dock bestämmelsen i 107 § 1 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden, som innebär att ändring får sökas hos högsta förvaltningsdomstolen endast om denna domstol beviljar besvärstillstånd.

Beslutet att bifalla eller avslå en begäran om besvärstillstånd kan högsta förvaltningsdomstolen fatta i en fåtaligare sammansättning än annars. Enligt 6 § i lagen om högsta förvaltningsdomstolen (1265/2006) är huvudregeln den att i rättskipningsärenden är högsta förvaltningsdomstolen domför med fem ledamöter. Ärenden som gäller beviljande av besvärstillstånd eller avslag på en ansökan om besvärstillstånd kan högsta förvaltningsdomstolen dock avgöra i en sammansättning med tre ledamöter. Handläggningen i högsta förvaltningsdomstolen underlättas också av att den regionala förvaltningsdomstolens beslut och motivering finns som underlag för beslutsfattande.

Propositionens konsekvenser för förvaltningsdomstolarnas arbetsbörda väntas bli små. Propositionen väntas således inte medföra behov av tilläggsresurser.

Propositionen väntas i vissa fall öka parternas rättegångskostnader i de fall där en part utnyttjar möjligheten till fortsatta besvär efter att den regionala förvaltningsdomstolen har meddelat sitt beslut.

Genom de tekniska ändringar som inrättandet av välfärdsområdena och revideringen av lagstiftningen om social- och hälsovården och räddningsväsendet förutsätter uppdateras lagstiftningen till att motsvara omstruktureringen av verksamhetsfältet.

Propositionen väntas inte ha andra ekonomiska konsekvenser, varför den i sin helhet inte väntas ha väsentliga ekonomiska konsekvenser.

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Alternativen och deras konsekvenser

Spridning av handläggningen av besvär över bildprogramsnämndens och läkemedelsprismyndens beslut till alla regionala förvaltningsdomstolar

I samband med förslaget att ändra besvärgången har man i fråga om 33 § i lagen om bildprogram och 6 kap. 24 § i sjukförsäkringslagen som en alternativ handlingsväg övervägt att låta alla regionala förvaltningsdomstolar behandla besvär över de beslut som avses i nämnda lagrum.

Besvär över bildprogramsnämndens beslut har varit sällsynta och ibland inte ens årligen förekommande.

Besvär över läkemedelsprismyndens beslut har också anförts i bara några fall per år (1–3 per år).

Att koncentrera besvären till en enda regional förvaltningsdomstol stämmer inte överens med målsättningen att alla regionala förvaltningsdomstolar ska utvecklas jämbördigt. Eftersom antalet besvär i dessa ärenden är så lågt, skulle en koncentration inte heller nödvändigtvis innebära någon tilläggsnytta i form av bibehållen sakkunskap och strävan att trygga en enhetlig rättspraxis.

Å andra sidan innebär uttryckligen det låga antalet besvär i dessa ärendegrupper att koncentrationen av dem till en enda regional förvaltningsdomstol inte skulle strida mot målsättningen att jämbördigt utveckla de regionala förvaltningsdomstolarna, eftersom en sådan lösning sannolikt inte skulle ha betydande inverkan på det antal ärenden som behandlas i förvaltningsdomstolarna. För närvarande kan man inte heller anta att dessa ärendegrupper kommer att växa betydligt i framtiden.

I detta skede av beredningen anses en koncentration till en enda regional förvaltningsdomstol vara en motiverad lösning. Antalet besvär i dessa ärendegrupper är på årsnivå lågt. Dessutom har besvären hittills alla avgjorts av högsta förvaltningsdomstolen, det vill säga koncentrerats till en enda instans, och behandlingen av de besvär som anförts över bildprogramsnämndens och läkemedelsprismyndens beslut förutsätter förtroget med dessa nämnders verksamhet.

6 Remissvar

Justitieministeriet har begärt utlåtande om propositionen av statsrådets kansli, finansministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, arbets- och näringsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, miljöministeriet, republikens presidents kansli, riksdagens justitieombudsman, justitiekanslern i statsrådet, högsta domstolen, högsta förvaltningsdomstolen, de regionala förvaltningsdomstolarna, Ålands förvaltningsdomstol, marknadsdomstolen, försäkringsdomstolen, arbetsdomstolen, besvärsnämnden för social trygghet, besvärsnämnden för arbetspensionsärenden, besvärsnämnden för olycksfallsärenden, besvärsnämnden för studiestöd, Domstolsverket, bildprogramsnämnden, Energimyndigheten, läkemedelspris-

nämnden, Nationella Audiovisuella Institutet, Tjänstemannaföreningen vid Republikens presidents kansli, Finlands näringsliv rf, Finsk Energiindustri rf, Skogsindustrin rf, Teknologindustri rf, Lääketeollisuus rf, Rinnakkaislääketeollisuus rf, Parallellimportörer av Läkemedel i Finland rf och Kommunförbundet. Även intressentgrupper som inte uttryckligen har anmodats att ge utlåtande har haft möjlighet att lämna ett sådant.

Remissvar lämnades av...

I remissvaren...

Efter att remissvaren inkommit fortsattes beredningen av propositionen i justitieministeriet.

7 Specialmotivering

7.1 Lagen om ändring av lagen om republikens presidents kansli

42 §. Genom lagen om ändring av lagen om republikens presidents kansli (884/2018) har 9 kap. i lagen om republikens presidents kansli (100/2012) uppdaterats när det gäller besvärsgången. I lagens 42 § föreskrivs om avstängning från tjänsteutövning. Enligt paragrafens 1 mom. kan högsta förvaltningsdomstolen av särskilda skäl besluta något annat om avstängning från tjänsteutövning. I lagförslaget föreslås att bestämmelsen ska ändras så att den motsvarar besvärsgången enligt gällande lag. Efter ändringen kan en förvaltningsdomstol, inte bara högsta förvaltningsdomstolen, besluta något annat om avstängning från tjänsteutövning.

63 §. I 63 § i lagen om republikens presidents kansli föreskrivs om möjlighet att begära omprövning av ett beslut om ekonomisk förmån på grundval av anställningen. Enligt paragrafens 1 mom. får ett beslut i vilket omprövning får begäras inte överklagas genom besvär. Bestämmelsen överlappar bestämmelsen i 49 b § 1 mom. i förvaltningslagen (434/2003). Det är onödigt att det finns en bestämmelse som överlappar bestämmelsen i den allmänna lagen. Därför föreslås det att denna mening ska strykas ur momentet.

64 §. I 64 § föreskrivs om hur ändring får sökas i ett beslut som kansliet har fattat om en tjänsteman. I paragrafens 1 mom. hänvisas till den upphävda förvaltningsprocesslagen. I lagförslaget föreslås att denna föråldrade hänvisning ska uppdateras till en hänvisning till lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

Enligt 64 §:n 1 mom. får en tjänsteman söka ändring i beslutet. I 7 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden finns en allmän bestämmelse om rätt att överklaga ett förvaltningsbeslut, varför det inte behövs någon bestämmelse därom i en speciallag. I lagförslaget föreslås därför att den överlappande bestämmelsen om besvär rätt ska strykas ur momentet.

I momentet finns också en bestämmelse om att ändring i förvaltningsdomstolens beslut får överklagas genom besvär bara om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd. Bestämmelsen är överflödig, då den överlappar bestämmelsen i 107 § 1 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Därför föreslås det att den ska upphävas.

I 64 § 2 mom. föreslås att termen ”förvaltningsdomstolen och högsta förvaltningsdomstolen” ska ändras till den numera använda termen ”en förvaltningsdomstol”.

I 64 § 3 mom. finns en bestämmelse om att en myndighet som har fattat beslutet, det vill säga kansliet, har rätt att fortsätta ändringsökandet genom att anföra besvär hos högsta förvaltnings-

UTKAST 4.11.2021

domstolen. Bestämmelsen överlappar onödigtvis bestämmelsen i 109 § 2 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Enligt denna allmänna lag har den myndighet som har fattat beslutet rätt att fortsätta ändringssökandet i högsta förvaltningsdomstolen. Detta behöver inte särskilt nämnas i en speciallag. Därför föreslås det att bestämmelsen ska upphävas.

65 §. I lagens 65 § föreskrivs om sådana beslut berörande en tjänsteman som inte får överklagas genom besvär. I lagförslaget föreslås det att paragrafens 1 mom. ska förtydligas så att i detta lagrum ska samlas alla bestämmelser om när ändring genom besvär inte får sökas i ett beslut som republikens president har fattat om att utnämna en person till en tjänst eller ett tjänsteförhållande. Enligt grundlagsutskottets utlåtande GrUU 23/2011 rd ser grundlagsutskottet ett sådant förbud mot överklagande inte som något författningsrättsligt problem, med hänsyn till att de personer som det handlar om här tjänstgör i sakkunniguppgifter av särskilt slag och att deras tjänsteförhållande i allt väsentligt bygger på ömsesidigt förtroende mellan dem och uppdragsgivaren och på uppdragsgivarens statliga ställning. De tidigare omfattade kriterierna för grundlagsenligheten av ett besvärsförbud omvärderas inte i denna proposition.

I 65 § 3 mom. i lagen hänvisas till den upphävda förvaltningsprocesslagen. I lagförslaget föreslås att denna föråldrade hänvisning ska uppdateras till en hänvisning till lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

65 a §. I lagens 65 a § föreskrivs om sökande av ändring i ett beslut som gäller utnämning till en tjänst eller ett tjänsteförhållande. I lagförslaget föreslås att paragrafen ska förtydligas så att i detta lagrum ska samlas alla bestämmelser om sökande av ändring i ett beslut som republikens presidents kansli har fattat om utnämning till tjänst eller tjänsteförhållande.

Enligt 65 a § 1 mom. får en tjänsteinnehavare söka ändring i beslutet. I 7 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden finns en allmän bestämmelse om rätt att överklaga ett förvaltningsbeslut, varför det inte behövs någon bestämmelse därom i en speciallag. I lagförslaget föreslås därför att den överlappande bestämmelsen om besvärsrätt ska strykas ur momentet.

I lagens 65 a § 1 mom. finns en hänvisning till den upphävda förvaltningsprocesslagen. I lagförslaget föreslås att denna föråldrade hänvisning ska uppdateras till en hänvisning till lagen om rättegång i förvaltningsärenden och att den ska flyttas till paragrafens 2 mom., där det är lämpligare att placera den efter omformuleringen av 1 mom. Efter ändringen kommer 1 mom. att innehålla bestämmelser om de situationer i vilka besvär inte får anföras över beslut som kansliet har fattat om utnämning till tjänst eller tjänsteförhållande.

I 65 a § 2 mom. finns en bestämmelse om att ändring kan sökas vidare hos högsta förvaltningsdomstolen endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd. Bestämmelsen är överflödigt, då den överlappar bestämmelsen i 107 § 1 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Därför föreslås det att den ska upphävas.

I 65 a § 2 mom. föreslås att termen ”förvaltningsdomstolen och högsta förvaltningsdomstolen” ska ändras till den numera använda termen ”en förvaltningsdomstol”.

I 65 a § 2 mom. finns en bestämmelse om behörig domstol. Enligt bestämmelsen anföras besvär över beslut om utnämning till en tjänst eller ett tjänsteförhållande hos Helsingfors förvaltningsdomstol. I regeringens proposition med förslag till lag om ändring av statstjänstemannalagen och till vissa lagar som har samband med den (RP 77/2017 rd) har forumbestämmelsen motiverats med att alla besvär över en enskild utnämning till en tjänst eller ett tjänsteförhållande hänvisas till Helsingfors förvaltningsdomstol, eftersom republikens presidents kansli finns i

UTKAST 4.11.2021

Helsingfors. När bestämmelsen stiftades var den nödvändig för att hindra en spridning av besvären till olika förvaltningsdomstolar, då det i 12 § 2 mom. i den då gällande förvaltningsprocesslagen föreskrevs att besvär över beslut av en sådan myndighet vars verksamhetsområde omfattar hela landet skulle anföras hos den förvaltningsdomstol vars domkrets beslutet huvudsakligen hänförde sig till på grund av att den person som beslutet huvudsakligen gällde hade hemkommun där.

I nu gällande 10 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden föreskrivs om behörig domstol på ett annat sätt än i förvaltningsprocesslagen. I 10 § 4 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden föreskrivs att om verksamhetsområdet för den myndighet som fattat beslutet omfattar hela landet och beslutet gäller flera personer vars hemort finns inom olika regionala förvaltningsdomstolars domkretsar, är den regionala förvaltningsdomstol behörig inom vars domkrets myndighetens huvudsakliga verksamhetsområde finns. Om denna grund inte kan tillämpas, är den regionala förvaltningsdomstol behörig inom vars domkrets beslutet har fattats.

Efter att lagen om rättegång i förvaltningsärenden har trätt i kraft, det vill säga från början av 2020, behövs det alltså inte längre någon separat forumbestämmelse om att besvären ska koncentreras till en viss regional förvaltningsdomstol i syfte att garanteras att besvär över samma beslut styrs till samma förvaltningsdomstol. Därför föreslås det att bestämmelsen i 65 a § 2 mom. om att ändringssökandet ska koncentreras till Helsingfors förvaltningsdomstol ska upphävas. När detta har skett, motsvarar bestämmelserna om de instanser hos vilka besvär får anföras över sådana beslut genom vilka republikens kansli har utnämnt någon till en tjänst eller ett tjänsteförhållande huvudregeln i lagen om rättegång i förvaltningsärenden, vilket innebär att ändring genom besvär får sökas hos den regionala förvaltningsdomstol som i varje enskilt fall är behörig att behandla ärendet.

I 65 a §:n 3 mom. föreskrivs om att ett utnämningsbeslut delges genom vanlig delgivning. I regeringens proposition (RP 77/2017 rd) har lagrummet motiverats på följande sätt: ”Den gällande kanslilagen innehåller inga bestämmelser om delgivning av utnämningsbeslut. För tydlighetens skull föreslås i 3 mom. hänvisningar till 59 § i förvaltningslagen och till 19 § i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet.” Bestämmelsen är överflödiga, då den överlappar förvaltningslagen och innehåller överflödiga hänvisningar till sådana allmänna lagar i förvaltningen som även annars blir tillämpliga. Därför föreslås det att bestämmelsen ska upphävas.

83 §. I lagens 83 § föreskrivs om beslut som gäller offentligheten av en handling. Enligt 2 mom. får kansliets beslut om en handlingens offentlighet överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen. Varför ändring ska få sökas på detta sätt motiveras inte särskilt i detaljmotiveringen till denna bestämmelse i regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om presidentens kansli och lagar om ändring av vissa lagar som har samband med den (RP 91/2011 rd). Bestämmelsen har dock motsvarat den besvärsgång som vid den tiden anvisades i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). Genom lagen om ändring av 33 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (907/2015) har besvärinstansen senare ändrats från högsta förvaltningsdomstolen till den regionala förvaltningsdomstolen (se regeringens proposition till riksdagen med förslag till granskning av bestämmelserna om sökande av ändring i vissa förvaltningsärenden, RP 230/2014 rd). I propositionen föreslås att momentet ska uppdateras till att motsvara den gällande lydelsen i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, det vill säga så att ändring ska sökas hos den regionala förvaltningsdomstolen.

I 83 § 2 mom. finns också en hänvisning till den upphävda förvaltningsprocesslagen. I propositionen föreslås att denna föråldrade hänvisning ska uppdateras så att den hänvisar till lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

7.2 Lagen om ändring av vallagen

66 h §. Besvärshöjning i ett ärende som gäller brevröstning. I propositionen föreslås att till 5 a kap. i vallagen (714/1998), som gäller brevröstning, ska fogas en ny 66 h §. Den nya paragrafen föreslås innehålla ett besvärshöjningsförbud för ärenden som gäller brevröstning och innehålla en bestämmelse om att ändring inte får sökas i ett beslut av en valmyndighet som avses i detta kapitel.

Paragrafen föreslås få samma sakinhåll som 66 § i vallagens 5 kap., som gäller förhandsröstning, och 83 § i vallagens 6 kap., som gäller röstning på valdagen. Ändring ska inte få sökas genom besvär eller extraordinära rättsmedel.

Paragrafen behövs, eftersom de beslut som avses i den måste träda i kraft omedelbart för att valet ska kunna förrättas enligt den tidtabell som annars föreskrivs i lagen. Det gäller att märka att det förbud att söka ändring som för tydlighetens skull föreslås fogas till lagen endast gäller möjligheten att omedelbart söka ändring i beslutet genom besvär. Lagligheten av de beslut som avses i kapitlet kan göras föremål för prövning genom att besvär efter valet anföras över beslutet att fastställa valresultatet. I praktiken har beslut som har gällt brevröstning inte heller hittills kunnat överklagas förrän i samband med besvär över beslutet att fastställa valresultatet. Förfarandet skulle alltså vara detsamma även efter att den föreslagna paragrafen har fogats till lagen.

102 §. Anförande och behandling av besvär. I 102 § 1 mom. i vallagen föreskrivs om behörig domstol och besvärstid. Enligt paragrafens 2 mom. tillämpas på besvärshöjningsförbudet och behandlingen av besvär i övrigt lagen om rättegång i förvaltningsärenden. I propositionen föreslås att denna hänvisning till lagen om rättegång i förvaltningsärenden ska ändras så att den gäller besvärshöjningsprocessen i dess helhet. Vidare föreslås att hänvisningen får en informativ lydelse.

Även den i 102 § 3 mom. föreskrivna förpliktelsen att besvären ska behandlas i brådskande ordning föreslås ändras så att den är formulerad på ett sätt som förpliktar förvaltningsdomstolarna, så att det inte kan uppstå oklarhet om att den är tillämplig också på högsta förvaltningsdomstolen.

104 §. Delgivning av beslut. Termen ”förvaltningsdomstolen” i 104 § 1–3 mom. föreslås ändras till den numera använda termen ”en förvaltningsdomstol”, så att även högsta förvaltningsdomstolen omfattas av bestämmelsen. På detta sätt blir det i fortsättningen inte nödvändigt att när det gäller delgivning av högsta förvaltningsdomstolens beslut separat hänvisa till denna bestämmelse, utan bestämmelsen täcker redan i sig även delgivning av högsta förvaltningsdomstolens beslut.

105 §. Fortsatta besvär. Enligt 105 § 1 mom. i vallagen får besvär över förvaltningsdomstolens beslut anföras hos högsta förvaltningsdomstolen inom 30 dagar från delfåendet av beslutet. Lagrummet är överflödigt, eftersom det överlappar bestämmelsen om besvärstid i 13 § 2 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Det behövs inte heller någon separat bestämmelse i en speciell lag om att fortsatta besvär får anföras hos högsta förvaltningsdomstolen, eftersom det redan finns bestämmelser om detta i 12 kap. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

Lagen om rättegång i förvaltningsärenden tillämpas vid sökande av ändring enligt vallagen och en bestämmelse som hänvisar till lagen om rättegång i förvaltningsärenden finns i 102 § i vallagen. Därför föreslås det att bestämmelsen stryks ur 105 § 1 mom. i vallagen.

Enligt 107 § 1 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden får besvär över en regional förvaltningsdomstols beslut överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd. Enligt 122 § 2 mom. i samma lag kan ett beslut

som får överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd verkställas trots att besvär över beslutet anförs hos högsta förvaltningsdomstolen. Om det skulle vara möjligt att verkställa ett beslut trots att besvärstillstånd söks hos högsta förvaltningsdomstolen, skulle det till följd av valändens karaktär bli meningslöst att söka ändring. Därför föreslås det att till 1 mom. i 105 § ska fogas en bestämmelse om att en regional förvaltningsdomstols beslut inte ska få verkställas förrän ansökan om besvärstillstånd har avgjorts genom ett beslut som har vunnit laga kraft, såvida inte högsta förvaltningsdomstolen bestämmer något annat.

Till följd av de preciseringar av ordalydelsena som föreslås i 104 § i vallagen blir hänvisningen i 105 § 3 mom. i vallagen till bestämmelsen i 104 § i samma lag om delgivning och kungörande av högsta förvaltningsdomstolens beslut överflödig. Därför föreslås det att 3 mom. i 105 § upphävs.

7.3 Lagen om ändring av 33 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet

33 §. Ändringsökande. I 33 § 2 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet föreskrivs som följer: ”Vid sökande av ändring i andra beslut och beslut som har meddelats med anledning av en begäran om omprövning tillämpas lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).” Bestämmelsen fick denna lydelse genom lagen om ändring av 33 och 34 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (853/2020). Syftet med ändringen var att uppdatera den tidigare hänvisningen till förvaltningsprocesslagen så att den nu skulle gälla lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

Tidigare lydde momentet enligt lagen om ändring av 33 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (907/2015) på följande sätt: ”Andra beslut och beslut som har meddelats med anledning av en begäran om omprövning får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996).” Denna tidigare ordalydelse motiverades i regeringens proposition till riksdagen med förslag till granskning av bestämmelserna om sökande av ändring i vissa förvaltningsärenden (RP 230/2014 rd) på följande sätt: ”Enligt 2 mom. får andra beslut som fattats med stöd av denna lag och beslut som har meddelats med anledning av begäran om omprövning överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen. Det kan vara fråga om beslut av statsrådet och av myndigheter som hör till en organisation som är underställd statsrådet, beslut av andra myndigheter samt beslut av privata aktörer som sköter offentliga förvaltningsuppgifter och på vilka bestämmelserna om myndigheter tillämpas enligt lagens 4 §. Hos förvaltningsdomstolen anförs också besvär över beslut som fattats av statsrådets allmänna sammanträde, eftersom dessa beslut på basis av ärendets karaktär kan jämföras med motsvarande beslut som fattats av andra myndigheter. Till denna del avviker förslaget från den allmänna bestämmelsen i förvaltningsprocesslagen, enligt vilken besvär över ett beslut som fattats av statsrådets allmänna sammanträde får anföras hos högsta förvaltningsdomstolen.”

Enligt gällande 33 § 2 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet bestäms besvärsgången enligt lagen om rättegång i förvaltningsärenden. I fråga beslut av statsrådets allmänna sammanträde motsvarar bestämmelsen således inte längre syftet i lagen 907/2015, enligt vilket även beslut av statsrådets allmänna sammanträde skulle överklagas hos den regionala förvaltningsdomstolen. De beslut som statsrådets allmänna sammanträde fattar med stöd av lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet hänför sig inte till utövningen av regeringsmakten på ett sådant sätt att det kunde anses motiverat att ändring i dessa beslut ska sökas direkt hos högsta förvaltningsdomstolen. Därför föreslås det att till momentet fogas en bestämmelse om att ändring även i beslut av statsrådets allmänna sammanträde ska sökas genom besvär hos den regionala förvaltningsdomstolen.

7.4 Lagen om ändring av lagen om offentlighet vid rättegång i förvaltningsdomstolar

10 §. Offentlighet vid muntlig förhandling. Enligt 10 § 1 mom. i lagen om offentlighet vid rättegång i förvaltningsdomstolar (381/2007) har var och en rätt att närvara vid en muntlig förhandling i ett ärende, om inte något annat föreskrivs i denna lag eller i någon annan lag. Enligt 3 mom. i samma paragraf tillämpas på syn som förrättas av förvaltningsdomstolen vad som i denna lag föreskrivs om muntlig förhandling. I regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om offentlighet vid rättegång i förvaltningsdomstolar samt vissa lagar som har samband med den (RP 12/2006 rd) motiverades bestämmelsen med att en form av muntlig förhandling är syneförrättningar, som förekommer i synnerhet i miljöärenden.

I nuläget innehåller lagen om offentlighet vid rättegång i förvaltningsdomstolar inte några bestämmelser om på vilka grunder det är möjligt att vid muntlig förberedelse enligt 47 § eller inspektion enligt 49 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden begränsa offentligheten, allmänhetens närvaro eller upptagning av den muntliga förberedelsen eller synen. Det är motiverat att de grunder på vilka en förvaltningsdomstol kan begränsa offentligheten vid handläggningen är desamma för alla olika sätt att handlägga och utreda ett ärende. Muntlig förberedelse och inspektion är nya former av muntlig handläggning, som togs in i lagstiftningen i samband med att lagen om rättegång i förvaltningsärenden stiftades.

Tillämpningsområdet för bestämmelserna om offentlighet vid muntlig förhandling i 4 kap. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden behöver utsträckas till att utöver muntlig förhandling och syn även gälla de nya sätten att handlägga och utreda ärenden om vilka föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden, det vill säga muntlig förberedelse enligt lagens 47 § och inspektion enligt lagens 49 §. Vidare föreslås att även muntlig förberedelse och inspektion ska vara sådana sätt utreda ärenden på vilka enligt 10 § 3 mom. i lagen om offentlighet vid rättegång i förvaltningsdomstolar ska tillämpas vad i den lagen föreskrivs om muntlig förhandling. Efter ändringen kommer t.ex. hänvisningen i lagens 4 § till tidpunkten för en muntlig förhandling att gälla även tidpunkten för muntlig förberedelse och inspektion.

13 §. Begränsning av allmänhetens närvarorätt. I paragrafen föreskrivs om begränsning av allmänhetens närvarorätt vid offentlig förhandling. Enligt den sista meningen i 1 mom. kan förvaltningsdomstolen begränsa allmänhetens närvaro vid offentlig förhandling också om det behövs för att undvika trängsel eller av orsaker som beror på föremålet för en syneförrättning. I regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om offentlighet vid rättegång i förvaltningsdomstolar samt vissa lagar som har samband med den (RP 12/2006 rd) motiverades bestämmelsen med att omständigheterna på förrättningsplatsen kan vara sådana att det av t.ex. säkerhetsskäl kan tillåtas att bara ett begränsat antal personer får tillträde till en viss plats eller ett visst utrymme. I dessa fall är det nödvändigt att se till att de personer som är delaktiga i rättegången får tillträde till förrättningsplatsen.

Omständigheterna och de orsaker som leder till begränsning av allmänhetens närvaro är ofta mycket liknande vid syn och inspektion. Därför föreslås det att till meningen för tydlighetens skull ska fogas orsaker som beror på inspektionen.

20 §. Ändringsökande i beslut i förvaltningsärenden. I 20 § 1 mom. i lagen om offentlighet vid rättegång i förvaltningsdomstolar (381/2007) föreskrivs att ett förvaltningsbeslut som en förvaltningsdomstol, försäkringsdomstolen eller marknadsdomstolen har fattat får överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen.

Enligt paragrafens 2 mom. får ett i denna lag avsett förvaltningsbeslut som har fattats av en besvärnämnd som omfattas av besvärssystemet under försäkringsdomstolen överklagas genom

UTKAST 4.11.2021

besvär hos försäkringsdomstolen. Förvaltningsbeslut som andra besvärsnämnder har fattat får överklagas genom besvär hos den regionala förvaltningsdomstolen. Över försäkringsdomstolens och förvaltningsdomstolens beslut med anledning av besvären får besvär anföras hos högsta förvaltningsdomstolen endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Enligt paragrafens 3 mom. gäller i fråga om ändringssökande i övrigt det som bestäms i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

I regeringens proposition med förslag till lag om offentlighet vid rättegång i förvaltningsdomstolar samt vissa lagar som har samband med den (RP 12/2006 rd) har paragrafen motiverats med att detta i stora drag motsvarar besvärsgången också i andra förvaltningsrättskipningsärenden eller ärendekategorier.

I de ärenden som det nu gäller är det emellertid inte frågan om att ändring söks i ett förvaltningsrättskipningsärende, utan om att ändring söks i ett förvaltningsbeslut. Enligt huvudregeln, det vill säga 8 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden, är besvärsgången den att beslut av myndigheter får överklagas hos den regionala förvaltningsdomstolen. I dessa ärenden är det frågan om att en besvärsnämnd eller en förvaltningsdomstol avgör ett förvaltningsärende som gäller offentligheten av en uppgift som begärs utlämnad, varför det inte är motiverat att ändring i beslutet söks på ett annat sätt än vad som föreskrivs i den allmänna lagen. Att ändra bestämmelserna så att de motsvarar huvudregeln stämmer också överens med bestämmelsen i 33 § 2 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, som gäller sökande av ändring i beslut som myndigheter meddelat om offentligheten av en uppgift.

På dessa grunder föreslås att bestämmelsen i lagens 20 § 1 och 2 mom., som gäller besvärsgången när ändring söks i förvaltningsbeslut, ska ändras så att den motsvarar huvudregeln i lagen om rättegång i förvaltningsärenden, det vill säga så att ändring ska sökas genom besvär hos den regionala förvaltningsdomstolen.

Om bestämmelserna ändras till att motsvara huvudregeln, innebär detta att härefter även beslut som en regional förvaltningsdomstol har avgjort som ett förvaltningsärende gällande offentlighet får överklagas hos den regionala förvaltningsdomstolen. Även andra förvaltningsbeslut som en regional förvaltningsdomstol fattar, till exempel beslut som avses i statstjänstemannalagen (750/1994) söks genom besvär hos förvaltningsdomstolen. I den regionala förvaltningsdomstolen avgörs besvären som ett rättskipningsärende i en ojävig sammansättning av domstolen.

Efter ändringen är det inte längre nödvändigt att i paragrafen räkna upp olika besvärsnämnder och förvaltningsdomstolar som fattar beslut i förvaltningsärenden, eftersom ändring söks på samma sätt i alla besvärsnämnders och förvaltningsdomstolars beslut i förvaltningsärenden som gäller offentligheten av uppgifter som begärs utlämnade. Därför finns det inte längre anledning att dela upp bestämmelserna i 1 och 2 mom., såsom i den gällande paragrafen, eftersom reglerna är desamma i alla fall. Följaktligen föreslås det i propositionen att bestämmelserna i 1 och 2 mom. ska sammanföras till ett enda moment.

Ett beslut som högsta förvaltningsdomstolen har fattat om offentligheten i en rättegång ska fortfarande inte få överklagas, eftersom ett sådant ärende med stöd av lagens 18 § 1 mom. alltid behandlas som ett rättskipningsärende och det inte är möjligt att genom ordinarie rättsmedel söka ändring i beslut som högsta förvaltningsdomstolen i egenskap av högsta rättsinstans fattar i rättskipningsärenden. Den föreslagna ändringen påverkar inte heller bestämmelserna i 18 § 2 mom. om sökande av ändring i ett beslut om utlämnande av en uppgift eller rättegångshandling när saken måste avgöras i den anhängiga rättegången.

Enligt huvudregeln i 107 § 1 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden får ändring i den regionala förvaltningsdomstolens beslut sökas hos högsta förvaltningsdomstolen endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd. Efter lagändringen är den regionala förvaltningsdomstolen den första besvärinstansen för alla de beslut i förvaltningsärenden som fattas med stöd av lagen om offentlighet vid rättegång i förvaltningsdomstolar. Bestämmelsen i 2 mom. om att ändring får sökas hos högsta förvaltningsdomstolen om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd blir således överflödiga, varför det föreslås att den ska utgå.

Hänvisningen till lagen om rättegång i förvaltningsdomstolar i paragrafens 3 mom. föreslås ändras så att den får en informativ lydelse, eftersom undantag från den inte längre skulle förekomma. Samtidigt föreslås att bestämmelsen överförs till paragrafens första, det vill säga enda moment.

7.5 Lagen om ändring av 130 § i beredskapslagen

130 §. Ändringssökande. Enligt 130 § 1 mom. i beredskapslagen (1152/2011) får beslut som fattats av statsrådet, ett ministerium eller Finlands Bank överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen. Övriga beslut som fattas enligt beredskapslagen får överklagas hos den regionala förvaltningsdomstolen. Enligt regeringens proposition till riksdagen med förslag till beredskapslag samt vissa lagar som har samband med den (RP 3/2008 rd) motsvarar besvärgången bestämmelserna i 48 § i den tidigare beredskapslagen (1180/1991). I denna proposition föreslås att momentet ska ändras så att bestämmelsen i fråga om ändringssökande informativt hänvisar till lagen om rättegång i förvaltningsärenden. För ministeriet och Finlands Bank skulle besvärgången således ändras till att motsvara den gällande huvudregeln i den allmänna lagen, enligt vilken beslut av andra myndigheter än statsrådets allmänna sammanträde får överklagas hos den regionala förvaltningsdomstolen.

När den informativa hänvisningen till den allmänna lagen om ändringssökande fogas till paragrafens 1 mom., behövs den inte längre i 2 mom. Därför föreslås det att hänvisningen stryks ur 2 mom.

I propositionen föreslås också att termen ”besvär” ändras till den numera använda termen ”ändringssökande” och termen ”besvärsmyndigheten” ändras till den numera använda termen ”en förvaltningsdomstol”.

7.6 Lagen om upphävande av 23 § 2 mom. i dataskyddslagen

23 §. Beslut av kommissionen. Enligt 23 § 2 mom. i dataskyddslagen (1050/2018) får ändring i förvaltningsdomstolens beslut sökas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd. Bestämmelsen överlappar 107 § 1 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

Enligt regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om rättegång i förvaltningsärenden och till vissa lagar som har samband med den (RP 29/2018) gäller lagens bestämmelse om besvärstillstånd besvär hos högsta förvaltningsdomstolen över den regionala förvaltningsdomstolens beslut oavsett om ärendet inletts vid förvaltningsdomstolen som besvär eller förvaltningstvistemål eller annat förvaltningsprocessuellt ärende. De andra förvaltningsprocessuella ärenden som avses i lagen är olika ärenden som blir anhängiga i en förvaltningsdomstol genom ansökan eller framställning.

Eftersom bestämmelsen om besvärstillstånd i lagen om rättegång i förvaltningsärenden gäller även ärenden som blir anhängiga genom ansökan i en regional förvaltningsdomstol, överlappar

bestämmelsen till denna del bestämmelsen i den allmänna lagen och är således överflödiga. Därför föreslås det att 23 § 2 mom. ska upphävas. Lagens innehåll ändras inte genom att momentet upphävs, varför ingen övergångsbestämmelse föreslås fogas till denna lag.

7.7 Lagen om ändring av domstolslagen

17 kap. Sakkunnigledamöter

15 §. *Förslag till förordnande av de av försäkringsdomstolens sakkunnigledamöter som ska vara insatta i förhållanden inom arbetslivet eller företagsverksamheten eller i militärskadeärenden.* I 17 kap. 15 § i domstolslagen föreskrivs om förslag till förordnande av de av försäkringsdomstolens sakkunnigledamöter som är insatta i förhållanden inom arbetslivet eller företagsverksamheten eller i militärskadeärenden.

Enligt 1 b punkten i 1 mom. förordnas de ledamöter i försäkringsdomstolen som är insatta i förhållanden i arbetslivet och på arbetsmarknaden eller i företagsverksamhet på förslag av kommunala arbetsmarknadsverket och huvudavtalsorganisationer som representerar kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare. Lagrummet föreslås ändras med anledning av att välfärdsområdena inrättas samt social- och hälsovården och räddningsväsendet reformeras. I samband med reformen har genom lagen om ändring av lagen om kommunala arbetskollektivavtal (628/2021) kommunala arbetsmarknadsverket ersatts med Kommun- och välfärdsområdesarbetsgivarna KT. Hänvisningen till kommunala arbetsmarknadsverket föreslås därför ändras till en hänvisning till Kommun- och välfärdsområdesarbetsgivarna KT. Dessutom behöver lagrummet kompletteras så att i det förutom huvudavtalsorganisationer som representerar kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare nämns också huvudavtalsorganisationer som representerar välfärdsområdenas tjänsteinnehavare och arbetstagare.

Enligt 1 f punkten i samma moment förordnas de ledamöter i försäkringsdomstolen som är insatta i förhållanden i arbetslivet och på arbetsmarknaden eller i företagsverksamhet på förslag av försvarsministeriet och de mest representativa av de organisationer som är insatta i ersättningstagarnas förhållanden, när det är fråga om ärenden som gäller olycksfall i militärtjänst. Lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag (1522/2016) trädde i kraft 1.1.2017 och därefter har man i försäkringsdomstolen som en ny ärendekategori behandlat besvär som gäller ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag. Uttrycket ”olycksfall i militärtjänst” i 1 f punkten i 17 kap. 15 § 1 mom. i domstolslagen täcker inte olycksfall och sjukdomar som har drabbat civila personer i krishanteringsuppdrag. Därför är det behövligt att uppdatera lagrummet så att i det nämns även olycksfall i krishanteringsuppdrag, på motsvarande sätt som det nedan föreslås att en sådan bestämmelse ska fogas till 8 punkten i 6 § 1 mom. i lagen om rättegång i försäkringsdomstolen.

Avdelning IV A Domstolsverket och nämnderna

Rubriken för avdelning IV A i domstolslagen är Domstolsverket och nämnderna. I den finskspråkiga lagtexten innehåller avdelningen innehåller bara ett enda kapitel, 19 a, där det föreskrivs om Domstolsverket. Om domarförslagsnämnden föreskrivs i lagens 20 kap. och om domarutbildningsnämnden i 21 kap. I gällande lag är kapitlen 20 och 21 i den finskspråkiga lagtexten hänförliga till avdelning V, som har rubriken Särskilda bestämmelser. I denna proposition föreslås att kapitlen 20 och 21 i den finskspråkiga lagtexten ska flyttas till avdelning IV A, till vilken de enligt sin rubricering egentligen hör.

19 a kap. Domstolsverket

7 §. Tillsättning av direktion och direktionens sammansättning. I paragrafens 4 mom. föreskrivs att en riksdagsledamot eller en ledamot av Ålands landsting, en medlem av statsrådet eller en ledamot av Ålands landskapsregering, ett kommunfullmäktige eller en kommunstyrelse inte får ingå i Domstolsverkets direktion.

Enligt lagen om välfärdsområden (611/2021) är välfärdsområdenas organ välfärdsområdesfullmäktige och välfärdsområdesstyrelsen. Uppdraget att vara ledamot av välfärdsområdesfullmäktige och välfärdsområdesstyrelsen är politiska uppdrag på samma sätt som övriga i 19 a kap. 7 § 4 mom. i domstolslagen avsedda uppdrag och en ledamot av välfärdsområdesfullmäktige eller välfärdsområdesstyrelsen borde inte heller vara ledamot av Domstolsverkets direktion. Därför föreslås det att till förteckningen i 19 a kap. 7 § 4 mom. i domstolslagen ska fogas ett omnämnande om ledamöterna i välfärdsområdesfullmäktige och välfärdsområdesstyrelsen.

23 kap. Ändringssökande

1 §. Sökande av ändring i beslut om tillstånd för bisyssla. I 23 kap. 1 § i domstolslagen föreskrivs om sökande av ändring i förvaltningsbeslut om tillstånd för bisyssla. Enligt 1 mom. får ändring sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen, men besvär över ett beslut av högsta domstolen eller högsta förvaltningsdomstolen anförs dock hos respektive domstol, där ärendet behandlas i plenum.

I regeringens proposition till riksdagen med förslag till domstolslag om lagstiftning som har samband med den (RP 7/2016 rd) motiveras lagrummet på följande sätt: ”Enligt 1 mom. får beslut som gäller bisysslotillstånd överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen, vilket motiverar bestämmelsen i 57 § i tjänstemannalagen. Högsta domstolens och högsta förvaltningsdomstolens beslut om bisysslotillstånd får överklagas genom besvär hos domstolen i fråga, där ärendet behandlas i plenum. De domstolarna är behöriga att avgöra bisyssloärenden både i fråga om sina egna domare och föredragande och chefsdomare vid lägre domstolar.”

I gällande 57 § 1 mom. (34/2020) i statstjänstemannalagen (750/1994) hänvisas i fråga om ändringssökande till lagen om rättegång i förvaltningsärenden och i fråga om ändring i ett beslut som en domstol har fattat om en domares eller föredragandes bisyssla till domstolslagen. Momentet hade tidigare en annan lydelse (387/2001), där det i fråga om domstolar föreskrevs att i ett beslut som en domstol fattat om en bisyssla skulle ändring dock sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen. Denna bestämmelse fogades till statstjänstemannalagen med anledning av lagutskottets betänkande LaUB 5/2001 rd, där tillägget motiverades på följande sätt: ”Domstolarna är inte myndigheter under statsrådet, trots att de budgetekonomiskt sett inordnas under justitieministeriets förvaltningsområde. Därför måste 57 § 1 mom. kompletteras med en bestämmelse om ändringssökande i beslut om bisyssla som fattas av en domstol. Utskottet föreslår att beslut om bisyssla som en domstol fattar ska överklagas genom besvär till högsta förvaltningsdomstolen, som är den högsta domstolsinstansen i förvaltningsbeslut i enlighet med tjänstemannalagen.”

Enligt huvudregeln, det vill säga 8 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden, ska myndigheters beslut överklagas hos den regionala förvaltningsdomstolen. I motsats till vad som var fallet enligt den tidigare förvaltningsprocesslagen, gäller huvudregeln i 8 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden samtliga myndigheter, inte bara de som lyder under statsrådet. Ett ärende som gäller tillstånd för bisyssla avgörs i domstolarna som ett förvaltningsärende. Ett förfarande där ändringssökandet i sådana beslut även i fråga om andra än de högsta domstolarna koncentreras till högsta förvaltningsdomstolen är således inte förenligt med huvudregeln i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

UTKAST 4.11.2021

Den besvärsgång som föreskrivs i 23 kap. 1 § 1 mom. för sökande av ändring i beslut om bisyssla förefaller av ovan nämnda skäl således inte längre motiverad och föreslås därför ändras i fråga om andra än de högsta domstolarna, så att ändring i enlighet med huvudregeln i lagen om rättegång i förvaltningsärenden får sökas hos den regionala förvaltningsdomstolen.

Rättsinstanssystematiken motiverar fortfarande särskilda bestämmelser om ändringssökande för de högsta domstolarnas del.

Att bestämmelserna ändras till att motsvara huvudregeln innebär att även beslut som en regional förvaltningsdomstol med stöd av denna lag fattar om tillstånd för bisyssla överklagas hos förvaltningsdomstolen. Även andra förvaltningsbeslut som en regional förvaltningsdomstol fattar, till exempel med stöd av statstjänstemannalagen (750/1994) överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen, där ärendet avgörs i en ojävig sammansättning.

Efter denna ändring skulle ändring i ett beslut om tillstånd för bisyssla i första instans sökas hos den regionala förvaltningsdomstolen, om beslutet inte gäller en domare i de högsta domstolarna. Enligt huvudregeln i 107 § 1 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden ska ändring i den regionala förvaltningsdomstolens beslut få sökas hos högsta förvaltningsdomstolen endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

2 §. Sökande av ändring i beslut om skriftlig varning. I 23 kap. 2 § i domstolslagen föreskrivs om sökande av ändring i ett beslut om en skriftlig varning som en domare fått. Enligt paragrafens 1 mom. får ändring i beslutet sökas genom besvär. Ärendet ska behandlas skyndsamt som ett rättskipningsärende vid fullföljdsdomstolen.

I propositionen föreslås att den första meningen i 1 mom. ska överföras till 2 mom. Den andra meningen i 1 mom. om att ärendet ska behandlas som ett rättskipningsärende vid fullföljdsdomstolen är obehövlig, eftersom ärendena alltid behandlas som rättskipningsärenden när ändring söks. Efter de föreslagna ändringarna föreskrivs i momentet endast att fullföljdsdomstolen är skyldig att behandla ärendet skyndsamt. Därför föreslås det att nuvarande 2 mom. ska bli 1 mom. och 1 mom. ska bli 2 mom.

Enligt 2 mom. i gällande 2 § ska ändring sökas hos den högre domstolen i respektive domstolslinje, dock så att ändring i högsta domstolens och högsta förvaltningsdomstolens beslut söks hos vederbörande domstol, som behandlar ärendet i plenum.

I regeringens proposition med förslag till domstolslag (RP 7/2016 rd) har paragrafen motiverats på följande sätt: "Paragrafen motsvarar 53 a § 1 mom. i statstjänstemannalagen." Förslaget att 53 a och 54 a § i statstjänstemannalagen skulle upphävas motiverades i samma proposition på följande sätt: "Paragraferna gäller ändringssökande i beslut om skriftlig varning för domare eller entledigande på grund av förlorad arbetsförmåga. Eftersom bestämmelser om ändringssökande tas in i 23 kap. i domstolslagen, kan de aktuella paragraferna upphävas. De behöriga myndigheterna ändras inte i fråga om domare. Däremot ska bestämmelserna om domare också till denna del tillämpas på föredragande vid högsta domstolen och högsta förvaltningsdomstolen."

Den tidigare lydelsen av 53 a § i statstjänstemannalagen hade i regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 2 kap. 7 och 10 § i strafflagen och av statstjänstemannalagen (RP 33/2008 rd) i det avsnitt av motiveringen som gäller lagstiftningsordningen motiverats på följande sätt: "En varning enligt statstjänstemannalagen som ges en domare kan inte leda till förlust av tjänst. En varning som chefsdomaren ger är i juridiskt hänseende ett förvaltningsbeslut. Överklagande i förvaltningsärenden som utgör förvaltningsförfarande är för-

UTKAST 4.11.2021

valtningsprocess. Enligt 99 § 1 mom. i grundlagen utövas den högsta domsrätten i förvaltningsmål av högsta förvaltningsdomstolen. Riksdagens grundlagsutskott har ansett att styrning av överklagande från ett förvaltningsavgörande till allmän domstol är ett exceptionellt arrangemang, som förutsätter särskilda grunder (GrUU 4/2005, 32/2005, 54/2001, 12/2001 och 9/2001 rd). Därför föreslås som rättsmedel vid varning rättelse hos tjänstemannanämnden, vars beslut kan överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen.”

I grundlagsutskottets utlåtande (GrUU 36/2008 rd) har saken behandlats på följande sätt: ” Vidare uppmärksammar utskottet att ett rättelseyrkande med anledning av varningen primärt ska göras hos tjänstemannanämnden. Med hänsyn framför allt till domarnas oberoende är det ett problem, om rättsinstansen ligger utanför domstolsväsendet. Därför är det nödvändigt att en varning till en domare ska kunna överklagas inom den berörda domstolslinjen. Att lagförslaget justeras på denna punkt är ett villkor för att det ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning.”

Med anledning av lagutskottets betänkande (LaUB 1/2009 rd) har besvärsgången ändrats så att omprövningsförfarandet har slopats. Lagutskottet har motiverat sin ståndpunkt på följande sätt: ”Lagutskottet föreslår därför i lagen en ny 53 a § om överklagande av beslut om skriftlig varning till en domare. Enligt paragrafen överklagas beslutet genom besvär. Ändringssökandet sker inom domstolslinjen. Beslut av lagmannen i en tingsrätt får överklagas till hovrätten. Beslut av presidenten i en hovrätt eller vid arbetsdomstolen får överklagas till högsta domstolen. När beslutet fattats av en överdomare vid en förvaltningsdomstol, marknadsdomstolen eller försäkringsdomstolen är högsta förvaltningsdomstolen fullföljdsinstans. Beslut av presidenten i högsta domstolen eller högsta förvaltningsdomstolen överklagas till respektive domstol och överklagandet behandlas i plenum.”

Enligt huvudregeln i 8 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden får myndigheternas beslut överklagas hos den regionala förvaltningsdomstolen. Ett ärende som gäller en skriftlig varning avgörs i domstolarna som ett förvaltningsärende. Såvida det inte är frågan om någontida av de högsta domstolarna, är det inte förenligt med huvudregeln i lagen om rättegång i förvaltningsärenden att ändring i ett sådant beslut ska sökas hos en högre rättsinstans.

I propositionen föreslås att bestämmelsen i 23 kap. 2 § 2 mom. i domstolslagen om besvärsgången för beslut som gäller skriftliga varningar ska ändras så att den stämmer överens med huvudregeln, det vill säga så att ändring ska sökas hos den regionala förvaltningsdomstolen. De allmänna domstolarna behandlar inte heller annars besvär över beslut i förvaltningsärenden, varför det inte längre är motiverat att de gör det när det gäller skriftliga varningar till domare. Dessutom är det förvaltningsdomstolarna som behandlar också alla andra tjänstemannarättsliga ärenden. En enhetlig besvärsgång för beslut som gäller skriftliga varningar bidrar också till att rättegångsavgifterna och -kostnaderna förenhetligas, så att de kommer att bestämmas enligt samma principer i dessa besvärärenden, oberoende av om arbetsgivaren är en allmän domstol eller en förvaltningsdomstol. Ändring ska fortfarande sökas inom domstolsväsendets ram, vilket grundlagsutskottet (GrUU 36/2008 rd) och lagutskottet (LaUB 1/2009 rd) ansåg viktigt.

Rättsinstanssystematiken motiverar fortfarande särskilda bestämmelser om ändringssökande för de högsta domstolarnas del.

Att bestämmelserna ändras till att motsvara huvudregeln innebär att även beslut som en regional förvaltningsdomstol med stöd av denna lag fattar om en skriftlig varning överklagas hos förvaltningsdomstolen. Även andra förvaltningsbeslut som en regional förvaltningsdomstol fattar, till exempel med stöd av statstjänstemannalagen (750/1994) överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen, där ärendet avgörs i en ojävig sammansättning.

UTKAST 4.11.2021

Efter denna ändring skulle ett beslut om skriftlig varning i första instans sökas hos den regionala förvaltningsdomstolen, om beslutet inte gäller en domare i de högsta domstolarna. Enligt huvudregeln i 107 § 1 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden ska ändring i den regionala förvaltningsdomstolens beslut få sökas hos högsta förvaltningsdomstolen endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

3 §. Sökande av ändring i beslut om avstängning från tjänsteutövning. I 23 kap. 3 § i domstolslagen föreskrivs om sökande av ändring i ett beslut om avstängning från tjänsteutövning. Enligt paragrafens 1 mom. får ändring i beslutet sökas genom besvär. Ärendet ska behandlas skyndsamt som ett rättskipningsärende vid fullföljdsdomstolen.

I propositionen föreslås att den första meningen i 1 mom. ska överföras till 2 mom. Den andra meningen i 1 mom. om att ärendet ska behandlas som ett rättsskipningsärende vid fullföljdsdomstolen är obehövlig, eftersom ärendena alltid behandlas som rättskipningsärenden när ändring söks. Efter de föreslagna ändringarna föreskrivs i momentet endast att fullföljdsdomstolen är skyldig att behandla ärendet skyndsamt. Därför föreslås det att nuvarande 2 mom. ska bli 1 mom. och 1 mom. ska bli 2 mom.

Enligt 2 mom. i gällande 2 § ska ändring sökas hos den högre domstolen i respektive domstolslinje, dock så att ändring i högsta domstolens och högsta förvaltningsdomstolens beslut söks hos vederbörande domstol, som behandlar ärendet i plenum.

I regeringens proposition med förslag till domstolslag (RP 7/2016 rd) har 23 kap. 3 § motiverats på följande sätt: ”Enligt 52 § 2 mom. i statstjänstemannalagen får ett beslut genom vilket en domare avstängts från tjänsteutövning överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen. Det föreslås att bestämmelserna om ändringssökande ändras. Enligt 1–2 mom. ska ändring sökas hos en högre domstol inom respektive domstolslinje. Ändringssökandet ordnas alltså enligt samma princip som vid sökande av ändring i beslut om skriftlig varning för domare.”

Enligt huvudregeln, det vill säga 8 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden, får myndigheternas beslut överklagas hos den regionala förvaltningsdomstolen. Ett ärende som gäller avstängning från tjänsteutövning avgörs i domstolarna som ett förvaltningsärende. Såvida det inte är frågan om någondera av de högsta domstolarna, är det inte förenligt med huvudregeln i lagen om rättegång i förvaltningsärenden att ändring i ett sådant beslut ska sökas hos en högre rättsinstans.

I propositionen föreslås att bestämmelsen i 23 kap. 3 § 2 mom. i domstolslagen om besvärsgången för beslut som gäller avstängning från tjänsteutövning ska ändras så att den stämmer överens med huvudregeln, det vill säga så att ändring ska sökas hos den regionala förvaltningsdomstolen. De allmänna domstolarna behandlar inte heller annars besvär över beslut i förvaltningsärenden, varför det inte är motiverat att de gör det när det gäller avstängning av domare från tjänsteutövning. Dessutom är det förvaltningsdomstolarna som behandlar också alla andra tjänstemannarättsliga ärenden. En enhetlig besvärsgång för beslut som gäller avstängning från tjänsteutövning bidrar också till att rättegångsavgifterna och -kostnaderna förenhetligas, så att de kommer att bestämmas enligt samma principer i dessa besvärärenden, oberoende av om arbetsgivaren är en allmän domstol eller en förvaltningsdomstol. Ändringen motsvarar också den ändring som föreslås i 23 kap. 2 § i samma lag. Rättsinstanssystematiken motiverar fortfarande särskilda bestämmelser om ändringssökande för de högsta domstolarnas del.

Att bestämmelserna ändras till att motsvara huvudregeln innebär att även beslut som en regional förvaltningsdomstol med stöd av denna lag fattar om avstängning av en domare från tjänsteutövning överklagas hos förvaltningsdomstolen. Även andra förvaltningsbeslut som en regional

UTKAST 4.11.2021

förvaltningsdomstol fattar, till exempel med stöd av statstjänstemannalagen (750/1994) överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen, där ärendet avgörs i en ojävig sammansättning.

Efter denna ändring skulle ändring i ett beslut om avstängning av en domare från tjänsteutövning i första instans sökas hos den regionala förvaltningsdomstolen, om beslutet inte gäller en domare i de högsta domstolarna. Enligt huvudregeln i 107 § 1 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden ska ändring i den regionala förvaltningsdomstolens beslut få sökas hos högsta förvaltningsdomstolen endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

5 §. *Sökande av ändring i beslut om befrielse av sakkunnigledamöter från uppdraget.* I 23 kap. 5 § i domstolslagen föreskrivs om sökande av ändring i beslut om befrielse av en sakkunnigledamot från sitt uppdrag i en situation där sakkunnigledamoten inte längre har rätt att utöva yrket som legitimerad läkare eller rätten har begränsats i enlighet med lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994). Enligt paragrafens 1 mom. får beslutet överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen.

Sakkunnigledamöter som avses i 17 kap. 21 § finns endast i de regionala förvaltningsdomstolarna och försäkringsdomstolarna. Behörighetsvillkoret för en sakkunnigledamot är att han eller hon är en legitimerad läkare eller specialläkare. Därför kan uppgiften att befria en sakkunnigledamot från uppdraget i första instans komma att avgöras endast av dessa domstolar, när förvaltningsbeslutet i första instans fattas av ifrågakvarande domstol.

I regeringens proposition med förslag till domstolslag (RP 7/2016 rd) har paragrafen motiverats på följande sätt: ”Som konstateras i motiveringen till 17 kap. 21 §, ska en sakkunnigledamot som befriats från sitt uppdrag ha rätt att överklaga beslutet genom besvär över förvaltningsdomstolens eller försäkringsdomstolens beslut. Om det föreskrivs i 1 mom. Ändring söks genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen, där ärendet ska behandlas skyndsamt.”

Enligt 17 kap. 2 § 1 mom. i domstolslagen tillämpas på sakkunnigledamöters rätt att kvarstå i uppdraget till utgången av mandattiden, med i 18–21 § föreskrivna undantag, vad som föreskrivs om rätten för innehavare av domartjänst att kvarstå i tjänsten. Det förfarande genom vilket en sakkunnigledamot i de fall som avses i 17 kap. 21 § befrias från uppdraget utgör således ett undantag från domares rätt att kvarstå i tjänsten, och ärenden av detta slag avgörs som förvaltningsbeslut och inte som rättskipningsbeslut i en regional förvaltningsdomstol och försäkringsdomstolen.

Enligt huvudregeln i 8 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden får myndigheternas beslut överklagas hos den regionala förvaltningsdomstolen. Ett ärende som gäller befrielse av en sakkunnig från uppdraget avgörs i domstolarna som ett förvaltningsärende. Det är inte förenligt med huvudregeln i lagen om rättegång i förvaltningsärenden att ändring i ett sådant beslut alltid ska sökas hos högsta förvaltningsdomstolen.

I propositionen föreslås att bestämmelsen i 23 kap. 5 § 1 mom. i domstolslagen om besvärgången för beslut som gäller befrielse av en sakkunnigledamot från uppdraget ska ändras så att den stämmer överens med huvudregeln, det vill säga så att ändring ska sökas hos den regionala förvaltningsdomstolen.

Att bestämmelserna ändras till att motsvara huvudregeln innebär att även beslut som en regional förvaltningsdomstol med stöd av denna lag fattar om befrielse av en sakkunnigledamot från uppdraget överklagas hos förvaltningsdomstolen. Även andra förvaltningsbeslut som en reg-

UTKAST 4.11.2021

ional förvaltningsdomstol fattar i förvaltningsärenden, till exempel med stöd av statstjänstemannalagen (750/1994) överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen, där ärendet avgörs i en ojävig sammansättning.

Efter denna ändring skulle ändring i ett beslut om befrielse av en sakkunnigledamot från uppdraget i första instans sökas hos den regionala förvaltningsdomstolen, om beslutet inte gäller en domare i de högsta domstolarna. Enligt huvudregeln i 107 § 1 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden ska ändring i den regionala förvaltningsdomstolens beslut få sökas hos högsta förvaltningsdomstolen endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

6 §. *Sökande av ändring i domarutbildningsnämndens beslut.* I 23 kap. 6 § föreskrivs om sökande av ändring i domarutbildningsnämndens beslut.

I 6 § 1 mom. finns en bestämmelse om besvärstid som inte följer den allmänna lagen. Därför föreslås att hänvisningen till förvaltningslagen vid begäran om omprövning ändras så att den får en materiell lydelse.

I 3 mom. hänvisas till lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Det föreslås att denna hänvisning ska strykas. Det föreslås också att till 23 kap. i domstolslagen ska fogas en ny 9 §, där det hänvisas till att lagen om rättegång i förvaltningsärenden ska tillämpas. Hänvisningen föreslås omfatta alla de paragrafer i 23 kap. i domstolslagen som behandlar ändringssökande i förvaltningsärenden, varför hänvisningen i 6 § till den allmänna lag som ska tillämpas blir överflödig.

8 §. *Sökande av ändring i Domstolsverkets beslut.* I 23 kap. 8 § i domstolslagen föreskrivs om sökande av ändring i Domstolsverkets beslut. Enligt paragrafens 2 mom. söks ändring i Domstolsverkets beslut hos den förvaltningsdomstol som bestäms enligt verkets placeringsort.

När 8 § i 23 kap. i domstolslagen stiftades (genom lagen om ändring av domstolslagen 209/2019) var fortfarande förvaltningsprocesslagen i kraft och i dess 12 § 2 mom. skulle besvär över beslut av en sådan myndighet vars verksamhetsområde omfattade hela landet anföras hos den förvaltningsdomstol var domkrets beslutet huvudsakligen hänförde sig till på grund av att den person som beslutet huvudsakligen gällde hade hemkommun där. Beslutet att koncentrera alla ansökningar om ändring av Domstolsverkets beslut till en enda förvaltningsdomstol har i regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om Domstolsverket (RP 136/2018 rd) motiverats på följande sätt: ”För att undvika en spridning av besvären föreskrivs i paragrafen att de alltid ska behandlas vid den förvaltningsdomstol som bestäms enligt Domstolsverkets placeringsort.”

Enligt 10 § i den gällande lagen om rättegång i förvaltningsärenden bestäms den behöriga domstolen på ett annat sätt än i förvaltningsprocesslagen. I 10 § 4 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden föreskrivs att om verksamhetsområdet för den myndighet som fattat beslutet omfattar hela landet och beslutet gäller flera personer vars hemort finns inom olika regionala förvaltningsdomstolars domkretsar, är den regionala förvaltningsdomstol behörig inom vars domkrets myndighetens huvudsakliga verksamhetsställe finns. Om denna grund inte kan tillämpas, är den regionala förvaltningsdomstol behörig inom vars domkrets beslutet har fattats.

Efter att lagen om rättegång i förvaltningsärenden har trätt i kraft, det vill säga från början av år 2020, har det således anslutning till Domstolsverkets beslut inte längre funnits risk för att besvär som gäller samma ärende blir anhängiga i olika förvaltningsdomstolar. Därför behövs inte längre en särskild forumbestämmelse om att besvären ska koncentreras till en bestämd förvaltningsdomstol för att säkerställa att besvär över samma beslut styrs till samma regionala förvalt-

UTKAST 4.11.2021

ningsdomstol. Dessutom är en del av Domstolsverkets beslut sådana att de gäller endast en enskild individ, som är part i ärendet, såsom när det är frågan om ett tjänstemannarättsligt ärende. När ändring söks i sådana ärenden kan muntlig förberedelse eller muntlig handläggning behövas, varför det också av denna anledning är motiverat att följa huvudregeln, så att ändringssökandens hemort bestämmer vilken regional förvaltningsdomstol som ska avgöra ärendet. Av denna anledning föreslås att bestämmelsen i 23 kap. 8 § 2 mom. i domstolslagen ska slopas, när det i bestämmelsen föreskrivs att alla sådana ansökningar om ändring ska behandlas i den regionala förvaltningsdomstol som bestäms enligt Domstolsverkets placeringsort. Härfter söks ändring i Domstolsverkets beslut enligt huvudregeln, det vill säga genom besvär hos den i varje enskilt fall behöriga regionala förvaltningsdomstolen.

I paragrafens 2 mom. hänvisas till lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Det föreslås att denna hänvisning ska strykas. Det föreslås också att till 23 kap. i domstolslagen ska fogas en ny 9 §, där det hänvisas till att lagen om rättegång i förvaltningsärenden ska tillämpas. Hänvisningen föreslås omfatta alla de paragrafer i 23 kap. i domstolslagen som behandlar ändringssökande i förvaltningsärenden, varför hänvisningen i 8 § till den allmänna lag som ska tillämpas blir överflödig.

9 §. Hänvisning till lagen om rättegång i förvaltningsärenden. I detta sammanhang föreslås att till 23 kap. ska fogas en ny 9 §, som ska innehålla en materiell hänvisning till lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

Samtidigt föreslås att hänvisningarna till förvaltningsprocesslagen i 23 kap. 6 och 8 § ska slopas. Detta är motiverat av den anledningen att efter att de föreslagna ändringarna har genomförts är alla de situationer där ändring söks i beslut som avses i 23 kap, utom när ändring söks i högsta domstolens beslut enligt 1–3 §, och i beslut om entledigande på grund av arbetsoförmåga enligt 4 §, situationer där ändring söks i förvaltningsärenden, och då ska lagen om rättegång i förvaltningsärenden iakttas. I fortsättningen skulle det inte vara särskilt informativt om bara vissa paragrafer i kapitlet skulle innehålla en särskild hänvisning till den allmänna lagen, och att upprepa hänvisningen i varje paragraf skulle i sin tur inte vara lagtekniskt optimalt.

7.8 Lagen om ändring av 6 § i lagen om rättegång i försäkringsdomstolen

Ledamöter insatta i förhållanden inom arbetslivet eller företagsverksamhet i sammansättningen. Enligt 6 § 1 mom. 4 punkten i lagen om rättegång i försäkringsdomstolen (677/2016) ingår i försäkringsdomstolens sammansättning ledamöter som är insatta i förhållandena inom arbetslivet och arbetsmarknaden eller med företagsverksamhet, om det är fråga om mål eller ärenden som gäller förvärvspension i kommunal anställning. Till följd av att välfärdsområden inrättas och social- och hälsovården samt räddningsväsendet reformeras är det behövt att uppdatera lagrummet till att omfatta också mål och ärenden som gäller förvärvspension för personer i anställning hos ett välfärdsområde.

Enligt 6 § 1 mom. 8 punkten i lagen om rättegång i försäkringsdomstolen ingår i försäkringsdomstolens sammansättning ledamöter som är insatta i förhållandena inom arbetslivet och arbetsmarknaden eller med företagsverksamhet, om det är fråga om mål eller ärenden som gäller olycksfall i militärtjänst. Lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag (1522/2016) trädde i kraft 1.1.2017, varefter försäkringsdomstolen som en ny ärendegrupp har behandlat besvär som har gällt ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag. Uttrycket ”olycksfall i militärtjänst”, som används i 6 § 1 mom. 8 punkten i lagen om rättegång i försäkringsdomstolen täcker inte olycksfall och sjukdomar som civila kan drabbas av i krishanteringsuppdrag. Därför är det behövt att uppdatera lagrummet så att i det nämns också olycksfall i krishanteringsuppdrag.

7.9 Lagen om ändring av lagen om rättegång i arbetsdomstolen

1 §. I 1 § i lagen om rättegång i arbetsdomstolen föreskrivs om arbetsdomstolens behörighet. I paragrafens 1 mom. hänvisas till bland annat lagen om kommunala tjänstekollektivavtal (669/1970). I samband med att välfärdsområdena inrättas och social- och hälsovården samt räddningsväsendet reformeras har lagen genom ändring av lagen om kommunala tjänstekollektivavtal (629/2021) ändrats till att omfatta även välfärdsområdenas tjänstekollektivavtal. Lagens namn har också ändrats till lagen om kommunernas och välfärdsområdenas tjänstekollektivavtal. Den hänvisning till lagen som finns i 1 § 1 mom. i lagen om rättegång i arbetsdomstolen föreslås uppdateras till att motsvara det nya namnet på lagen.

11 §. Även i lagens 11 § 1 mom. finns en hänvisning till lagen om kommunala tjänstekollektivavtal, som föreslås uppdateras på motsvarande sätt som hänvisningen i 1 § 1 mom.

13 §. I lagens 13 § föreskrivs om handläggningen av mål som gäller talan angående tjänstekollektivavtal. Med anledning av att välfärdsområdena inrättas och social- och hälsovården och räddningsväsendet reformeras föreslås det att förteckningarna över aktörer i paragrafens 2 och 5 mom. ska kompletteras så att även välfärdsområdena nämns.

Dessutom föreslås att förteckningarna i 13 § 3 och 5 mom. över parter i tjänstekollektivavtal ska uppdateras med anledning av att välfärdsområden inrättas och social- och hälsovården och räddningsväsendet reformeras. I samband med reformen har det kommunala arbetsmarknadsverket genom lagen om ändring av lagen om kommunala arbetskollektivavtal (628/2021) ersatts med nyinrättade Kommun- och välfärdsområdesarbetsgivarna KT. Hänvisningarna till det kommunala arbetsmarknadsverket föreslås således uppdateras till en hänvisning till Kommun- och välfärdsområdesarbetsgivarna KT.

Även i 4 och 5 mom. i 13 § finns hänvisningar till lagen om kommunala tjänstekollektivavtal, vilka föreslås uppdateras på motsvarande sätt som hänvisningarna i 1 § 1 mom. och 11 § 1 mom.

46 §. Enligt paragrafen är statliga och kommunala samt övriga offentligrättsliga samfunds myndigheter skyldiga att på begäran ge uppgifter och annan handräckning åt arbetsdomstolen.

Med anledning av att välfärdsområden inrättas och social- och hälsovården och räddningsväsendet reformeras föreslås att skyldigheten ska gälla också välfärdsområdena.

7.10 Lagen om ändring av 8 § i lagen om domstolsavgifter

8 §. *Befrielse från avgifter för myndigheter och vissa andra.* I 8 § i lagen om domstolsavgifter (1455/2015) föreskrivs om befrielse av myndigheter och vissa andra från domstolsavgifter. I 1 mom. 3 och 7 punkten finns det förteckningar som med anledning av att välfärdsområdena inrättas och social- och hälsovården och räddningsväsendet reformeras ska kompletteras så att även välfärdsområdena nämns.

7.11 Lagen om ändring av lagen om bildprogram

30 §. *Sökande av ändring i klassificeringsbeslut.* I 30 § 1 mom. i lagen om bildprogram (710/2011) föreskrivs om hur omprövning får begäras i ett beslut som en klassificerare har fattat om klassificering. I lagförslaget föreslås att hänvisningen till förvaltningslagen får en informativ lydelse.

UTKAST 4.11.2021

I 30 § 1 mom. föreskrivs också att omprövning får begäras av en part. Bestämmelsen överlappar på ett onödigt sätt bestämmelsen i 49 b § 2 mom. i förvaltningslagen, där det föreskrivs om vem som har rätt att begära omprövning. Därför föreslås det att denna överlappande bestämmelse ska slopas ur lagen om bildprogram.

I lagens 30 § 2 mom. finns en hänvisning till den upphävda förvaltningsprocesslagen. I propositionen föreslås att hänvisningen ska uppdateras till en hänvisning till lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

31 §. *Sökande av ändring i andra beslut av Nationella audiovisuella institutet.* I lagens 31 § finns en hänvisning till den upphävda förvaltningsprocesslagen. I lagförslaget föreslås att hänvisningen ska uppdateras till en hänvisning till lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

Hänvisningen i 31 § 2 mom. om omprövning på det sätt som anges i förvaltningslagen föreslås få en informativ lydelse.

I 31 § 2 mom. föreskrivs också att omprövning får begäras av en part. Bestämmelsen överlappar onödigtvis bestämmelsen i 49 b § 2 mom. i förvaltningslagen, där det föreskrivs om vem som har rätt att begära omprövning. Därför föreslås det att denna överlappande bestämmelse ska slopas ur lagen om bildprogram.

Bestämmelsen i 31 § 2 mom. om omprövningsyrkande föreslås bli 1 mom. i paragrafen och bestämmelsen i 31 § 1 mom. om överklagande genom besvär bli 2 mom. i samma paragraf. Omprövningsförfarandet föregår förfarandet med överklagande genom besvär, varför det är mer logiskt att bestämmelserna kommer i denna ordning, såsom i 30 § 1 och 2 mom.

I lagens 31 § 3 mom. föreskrivs om den allmänna lag som ska tillämpas när ändring söks i ett beslut som har meddelats med anledning av en omprövningsbegäran. Bestämmelsen överlappar den tidigare informativa hänvisningen i samma paragraf till den allmänna lag som ska tillämpas. Det föreslås därför att 3 mom. upphävs.

I 31 § 4 mom. i lagen föreskrivs om sökande av ändring i en regional förvaltningsdomstols beslut. Bestämmelsen överlappar bestämmelsen i 107 § 1 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden och är således överflödig. Sedan lagen om rättegång i förvaltningsärenden har trätt i kraft har besvärstillstånd som villkor för att få anföra besvär hos högsta förvaltningsdomstolen varit gällande rätt i fråga om samtliga beslut som en regional förvaltningsdomstol fattar med stöd av denna lag. Enligt ikraftträdelsebestämmelsen i 127 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden ska hänvisningar i andra lagar till förvaltningsprocesslagen avse lagen om rättegång i förvaltningsärenden. En bestämmelse i en annan lag om att ändring i en regional förvaltningsdomstols beslut söks enligt förvaltningsprocesslagen innebär således efter att lagen om rättegång i förvaltningsärenden har trätt i kraft att även den nya allmänna lagens bestämmelser om besvärstillståndsförfarande blir tillämpliga. I en speciallag behövs därför inte längre bestämmelser om rätt att direkt anföra fortsatta besvär hos den högsta rättsinstansen eller om att besvär får anföras endast om besvärstillstånd beviljas. Således föreslås det att 31 § 4 mom. ska upphävas.

33 §. *Sökande av ändring i bildprogramsnämndens beslut.* Enligt 33 § i lagen om bildprogram får beslut av bildprogramsnämnden överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen. I regeringens proposition till riksdagen om en reform av lagstiftningen om bildprogram (RP 190/2010 rd) konstateras i paragrafens detaljmotivering följande: "Det föreslagna förfarandet för sökande av ändring, i vilket ingår en separat bildprogramsnämnd, vars beslut överklagas direkt hos högsta

UTKAST 4.11.2021

förvaltningsdomstolen, avviker från det allmänna regleringssätt som ska iakttas i förvaltningsärenden. I ändringssökande som gäller klassificering är föremålet ett bildprogram som i allmänhet tillhandahålls för första gången. En tidsmässigt minst några månader lång process för ändringssökande kan skjuta upp tillhandahållandet av programmet. Dessutom ska man anse att den ändringssökandes rättsskydd tillgodoses i enlighet med sitt syfte då det efter myndighetens beslut finns två besvärinstanser, varav den första består av medlemmar som är särskilt förtrogna med branschen.”

I denna proposition föreslås att besvärsgången ska ändras till att motsvara huvudregeln i lagen om rättegång i besvärärenden, enligt vilken ändring i andra beslut av myndigheter än beslut av statsrådets allmänna sammanträde söks hos en regional förvaltningsdomstol. Besvärsgången ändras således så att ändring i bildprogramsnämndens beslut får sökas hos en regional förvaltningsdomstol.

Det är en motiverad lösning att samma regionala förvaltningsdomstol behandlar alla besvär i denna ärendekategori, där besvär anförs sällan, alltid inte ens årligen. Dessutom har alla besvär i denna ärendekategori hittills avgjorts i högsta förvaltningsdomstolen, och behandlingen av de besvär som anförs över nämndens beslut förutsätter förtrogenhet med dess verksamhet. Behandling av samtliga besvär i samma regionala förvaltningsdomstol kan också bättre än en spridning av besvärerna trygga bibehållen sakkunskap och enhetlig rättspraxis även i fortsättningen.

Samtidigt föreslås att till paragrafen ska fogas en hänvisning till att lagen om rättegång i förvaltningsärenden ska tillämpas vid ändringssökande, på motsvarande sätt som i 30 och 31 § i lagen om bildprogram.

Eftersom det efter att lagen om rättegång i förvaltningsärenden har trätt i kraft är möjligt att anföra fortsatta besvär hos högsta förvaltningsdomstolen endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd, kan ändringen inte bedömas förlänga besvärprocessen i någon väsentlig mån.

7.12 Lagen om ändring av 96 och 97 § i naturgasmarknadslagen

96 §. Ändringssökande. Enligt 96 § 4 mom. i naturgasmarknadslagen (587/2017) får beslut som arbets- och näringsministeriet har meddelat med stöd av 12 § samt beslut av förvaltningsdomstolen eller marknadsdomstolen överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen.

I regeringens proposition till riksdagen med förslag till naturgasmarknadslag och vissa lagar som har samband med den (RP 50/2017 rd) har bestämmelsen motiverats på följande sätt: ”Förfarandet utgör ett undantag från 7 § i förvaltningsprocesslagen enligt vilken ändring i ministeriets beslut ska sökas hos förvaltningsdomstolen. En förutsättning för att projektstillstånd ska beviljas är att byggandet av ett överföringsrör som överskrider landets gräns är ändamålsenligt med tanke på utvecklingen och ömsesidigheten på naturgasmarknaden. Genom projektstillståndsförfarandet i samband med utlandsförbindelser ges arbets- och näringsministeriet, som ansvarar för energipolitiken, möjlighet att påverka hur landets gasimportförbindelser utvecklas. Vid bedömning av om projektet är ändamålsenligt med tanke på utvecklingen på naturgasmarknaden gäller det att bedöma åtminstone de konsekvenser som projektet har för naturgassystemet och naturgasnätet, för naturgasförsörjningen och för en säker energiförsörjning samt för tillgången och priset på naturgas. Vid bedömning av om ömsesidighetskriteriet uppfylls bör uppmärksamhet fästas vid åtminstone i hur hög grad naturgasmarknaden i det andra landet har öppnats och om det finns ömsesidiga förutsättningar för konkurrens. Ömsesidiga förutsättningar för konkurrens hänför sig till exempelvis tillträde på marknaden, infrastruktur, miljönormer och

UTKAST 4.11.2021

energisäkerhet. Dessutom bör EU:s gemensamma politik gentemot tredjeländer beaktas. Vid beviljandet av projekttillstånd ska dessutom projektets betydelse för den inre naturgasmarknaden beaktas. Eftersom ministeriets egen bestämmanderätt i frågor som rör projekttillstånd är ytterst omfattande och liknar ändamålsenlighetsprövning, är det motiverat att styra ändringssökandet i fråga om ministeriets beslut direkt till högsta förvaltningsdomstolen.”

Denna motivering är fortfarande relevant, varför det inte föreslås att lagrummet ska ändras när det gäller den domstol hos vilken ändring ska sökas i beslut av arbets- och näringsministeriet.

Energimyndigheten är den nationella tillsynsmyndighet som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/73/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphävande av direktiv 2003/55/EG samt i Europaparlamentets och rådets förordning nr 715/2009 om villkor för tillträde till naturgasöverföringsnäten och om upphävande av förordning (EG) nr 1775/2005. Direktivet förutsätter att medlemsstaterna säkerställer att den nationella tillsynsmyndigheten kan utföra de uppgifter som unionens lagstiftning ålägger den på ett oberoende och effektivt sätt. Därför bör Energimyndigheten i tillsynsärenden som marknadsdomstolen behandlar i egenskap av fullföljdsdomstol ha möjlighet att utan besvärstillståndsförfarande söka ändring i beslut genom vilka marknadsdomstolen i sådana ärenden har ändrat eller upphävt Energimyndighetens beslut. Följaktligen föreslås det inte att besvärstillståndsförfarandet ska fogas till sådana i naturgasmarknadslagen avsedda tillsynsbeslut i vilka marknadsdomstolen fungerar som besvärinstans för Energimyndighetens beslut.

Dock föreslås det att ur 4 mom. ska strykas bestämmelsen om att ändring i den regionala förvaltningsdomstolens beslut får sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen. Enligt 106 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden får besvär anföras över beslut genom vilket en förvaltningsdomstol har avgjort eller avvisat ett ärende. Det föreslås att bestämmelsen stryks ur naturgasmarknadslagen, eftersom den på ett onödigt sätt överlappar den allmänna lag som blir tillämplig. Enligt 107 § 1 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden tillämpas ett besvärstillståndsförfarande när ändring söks i beslut av en regional förvaltningsdomstol.

I 96 § 4 mom. i naturgasmarknadslagen finns en mening om Energiverkets rätt att söka ändring i fullföljdsdomstolens beslut. Enligt 109 § 2 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden har den myndighet som har fattat det ursprungliga förvaltningsbeslutet rätt att anföras besvär över ett sådant beslut av förvaltningsdomstolen genom vilket domstolen har upphävt myndighetens beslut eller ändrat det. Denna mening i 96 § 4 mom. i naturgasmarknadslagen överlappar således onödigtvis bestämmelserna i den allmänna lagen. Energimyndighetens rätt att söka ändring förblir oförändrad, eftersom bestämmelserna i den allmänna lagen gäller också den situation som avses i naturgasmarknadslagen. Därför är det inte längre behövligt att i naturgasmarknadslagen uttryckligen konstatera att Energimyndigheten har rätt att söka ändring. Således föreslås det att lagrummet ska slopas.

I 96 § 2–3 mom. i naturgasmarknadslagen finns hänvisningar till den upphävda förvaltningsprocesslagen och i 4 mom. en hänvisning till lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Det föreslås att de överflödiga och föråldrade hänvisningarna ska strykas. Samtidigt föreslås att hänvisningen till lagen om rättegång i förvaltningsärenden ska flyttas och bli ett separat nytt 5 mom.

97 §. Verkställbarhet av Energimyndighetens beslut. I paragrafen finns en föråldrad hänvisning till den upphävda förvaltningsprocesslagen. Den materiella hänvisningen i 96 § till den allmänna lag som tillämpas i förvaltningsdomstolarna räcker för att täcka alla de situationer i 96 och 97 § som gäller ändringssökande, utan att hänvisningen behöver upprepas. Därför föreslås att den föråldrade hänvisningen ska strykas ur 97 §.

De ändringar som föreslås i naturgasmarknadslagen ändrar inte lagens innehåll, varför inga övergångsbestämmelser föreslås fogas till lagen.

7.13 Lagen om ändring av lagen om utsläppshandel

75 §. Sökande av ändring i utsläppshandelsmyndigheten beslut. I 75 § 1 mom. i lagen om utsläppshandel (311/2011) föreskrivs att ett beslut genom vilket utsläppshandelsmyndigheten med stöd av lagen om utsläppshandel har beviljat utsläppsrätter som tilldelas gratis eller ändrat deras antal får överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen. Högsta förvaltningsdomstolen ska behandla besvär som gäller beviljande av utsläppsrätter och ändring av antalet utsläppsrätter skyndsamt.

Lagen har trätt i kraft i denna lydelse genom lagen om ändring av lagen om utsläppshandel (291/2019). I regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om utsläppshandel (RP 228/2018 rd) har paragrafen motiverats på följande sätt: ”Det föreslås att det i 1 mom. tas in bestämmelser om rätten att anföra besvär över utsläppshandelsmyndighetens beslut om beviljande och ändring av utsläppsrätter. Enligt lagen om utsläppshandel beviljar arbets- och näringsministeriet utsläppsrätter som tilldelas gratis och beslutar om ändring av antalet utsläppsrätter. Enligt det gällande 77 § 1 mom. får beslut om gratis tilldelning av utsläppsrätter som första instans överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen och enligt 77 § 2 mom. ska besvären behandlas skyndsamt. Eftersom det föreslås att ärenden som gäller gratis tilldelning av utsläppsrätter stegvis ska överföras till utsläppshandelsmyndigheten föreslås att det i 75 § 1 mom. ska föreskrivas om överklagande av utsläppshandelsmyndighetens beslut om gratis tilldelning av utsläppsrätter på motsvarande sätt som i gällande 77 § 1 och 2 mom.”

I lagförslaget i denna proposition föreslås att lagrummet ska ändras så att det i fråga om ändringssökande informativt hänvisas till lagen om rättegång i förvaltningsärenden, enligt vilken beslut av andra myndigheter än statsrådets allmänna sammanträde överklagas genom besvär hos den regionala förvaltningsdomstolen. Besvärsgången skulle således ändras så att utsläppshandelsmyndighetens beslut skulle överklagas hos förvaltningsdomstolen, det vill säga komma att motsvara huvudregeln enligt den allmänna lagen.

Enligt 75 § 1 mom. ska högsta förvaltningsdomstolen behandla besvär som gäller beviljande av utsläppsrätter och ändring av antalet utsläppsrätter skyndsamt. Det föreslås att lagrummet även till denna del ändras till att motsvara den föreslagna besvärsgången så att herefter alla förvaltningsdomstolar, inte bara högsta förvaltningsdomstolen ska behandla dessa besvär skyndsamt.

I lagens 75 § 1 mom. finns en hänvisning till den upphävda förvaltningsprocesslagen. Denna föråldrade hänvisning föreslås uppdateras till en hänvisning till lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

I 75 § 2 mom. finns en bestämmelse om att rätten att anföra besvär hos högsta förvaltningsdomstolen är beroende av besvärstillstånd. Bestämmelsen överlappar onödigtvis bestämmelserna i 107 § 1 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Därför föreslås det att momentet upphävs.

I 75 § 4 mom. föreslås att termen ”besvärmyndigheten” ska ändras till den numera använda termen ”förvaltningsdomstolen”.

Hänvisningen i 75 § 5 mom. till lagen om grunder för avgifter till staten föreslås få en informativ lydelse.

UTKAST 4.11.2021

76 §. Sökande av ändring i ett beslut av en kontrollör. Hänvisningen i 76 § 1 mom. till förvaltningslagen föreslås få en informativ lydelse.

I lagens 76 § 2 mom. finns en hänvisning till den upphävda förvaltningsprocesslagen. Denna föråldrade hänvisning föreslås uppdateras till en hänvisning till lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

I 76 § 3 mom. finns en bestämmelse om att rätten att anföra besvär hos högsta förvaltningsdomstolen är beroende av besvärstillstånd. Bestämmelsen överlappar onödigtvis bestämmelserna i 107 § 1 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Därför föreslås det att momentet upphävs.

77 §. Överklagande av arbets- och näringsministeriets beslut. Enligt 77 § 1 mom. i lagen om utsläppshandel får beslut som arbets- och näringsministeriet har meddelat med stöd av denna lag överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen. I regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om utsläppshandel (RP 315/2020 rd) har lagrummet inte motiverats särskilt i fråga om besvärsgången, som när lagrummet stiftades även motsvarade den huvudregel som då gällde.

I propositionen föreslås att lagrummet ska ändras så att det i fråga om ändringssökande i informativt syfte hänvisas till lagen om rättegång i förvaltningsärenden, enligt vilken beslut av andra myndigheter än statsrådets allmänna sammanträde får överklagas hos den regionala förvaltningsdomstolen. Det föreslås alltså att besvärsgången i fråga om beslut av arbets- och näringsministeriet ändras så att dessa beslut överklagas hos den regionala förvaltningsdomstolen, vilket motsvarar huvudregeln i den allmänna lagen.

Enligt 77 § 2 mom. ska högsta förvaltningsdomstolen behandla besvären skyndsamt. Det föreslås att lagrummet även till denna del ändras till att motsvara den föreslagna besvärsgången, så att härefter alla förvaltningsdomstolar, inte bara högsta förvaltningsdomstolen ska behandla dessa besvär skyndsamt.

I lagens 77 § 3 mom. finns en hänvisning till den upphävda förvaltningsprocesslagen. Denna föråldrade hänvisning föreslås uppdateras till en hänvisning till lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

7.14 Lagen om ändring av 6 kap. 26 § i sjukförsäkringslagen

26 §. Ändringssökande som gäller beslut av läkemedelsprisnämnden. Enligt 6 kap. 26 § i sjukförsäkringslagen (1224/2004) får den som är missnöjd med läkemedelsprisnämndens beslut söka ändring i beslutet hos högsta förvaltningsdomstolen. I regeringens proposition till riksdagen med förslag till sjukförsäkringslag (RP 50/2004 rd) har paragrafen i fråga om besvärsgången motiverats med att bestämmelserna huvudsakligen motsvarar de tidigare bestämmelserna, det vill säga den tidigare sjukförsäkringslagen (364/1963).

I lagförslaget föreslås att lagrummet ska ändras så att besvärsgången kommer att motsvara huvudregeln i lagen om rättegång i förvaltningsärenden, enligt vilken ändring i beslut av andra myndigheter än statsrådets allmänna sammanträde får överklagas hos den regionala förvaltningsdomstolen. Besvärsgången föreslås således ändras så att läkemedelsprisnämndens beslut får överklagas hos den regionala förvaltningsdomstolen.

Det är en befogad lösning att samma regionala förvaltningsdomstol behandlar alla besvär i denna ärendekategori, där besvär anförs i endast 1–3 fall årligen. Dessutom har alla besvären i

UTKAST 4.11.2021

denna ärendekategori hittills avgjorts i högsta förvaltningsdomstolen, och behandlingen av de besvär som anförs över nämndens beslut förutsätter förtrogenhet med dess verksamhet. Behandling av samtliga besvär i samma regionala förvaltningsdomstol kan också bättre än en spridning av besvären trygga bibehållen sakkunskap och enhetlig rättspraxis även i fortsättningen.

Samtidigt föreslås att hänvisningen till lagen om rättegång i förvaltningsärenden får en informativ lydelse.

8 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft våren 2022.

Välfärdsområdesfullmäktige och -styrelserna inleder dock sin verksamhet 1.3.2022, varför det föreslås att ändringen av 19 a kap. 7 § 4 mom. i domstolslagen ska träda i kraft tidigast 1.3.2022.

9 Förhållande till andra propositioner

9.1 Samband med andra propositioner

10 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

10.1 Allmänt

Propositionen förtydligar och förenhetligar reglerna om ändringssökande och förstärker på så sätt det rättsskydd som skyddas enligt 21 § i grundlagen. Med hänsyn till detta lagrum är det av central vikt att säkerställa att systemet för sökande av ändring som helhet såväl tryggar tillgången till ett tillräckligt rättsskydd som en så snabb handläggning av ärendet som är möjlig inom ramen för rättsskyddskravet.

Propositionen representerar en fortsättning på den utveckling som tidigare inletts för att stärka högsta förvaltningsdomstolens roll som den domstol som utövar den högsta domsrätten i förvaltningsrättskipningen och genom sina avgöranden styr förvaltningen och förvaltningsdomstolarna (t.ex. RP 230/2014 rd och RP 29/2018 rd). Utvecklingen av högsta förvaltningsdomstolens roll i den riktningen att denna domstol blir den högsta rättsinstansen som genom sina principiella avgöranden styr förvaltningsrättskipningen förutsätter även att det system för sökande av ändring som föregår handläggningen i högsta förvaltningsdomstolen utvecklas på ett konsekvent sätt.

Propositionen förstärker den huvudregel om sökande av ändring i två steg som gäller för ändringssökande i förvaltningsärenden, så att högsta förvaltningsdomstolen härfter inte längre är den första och enda instansen hos vilken ändring kan sökas i de kategorier av ärenden som avses i propositionen.

10.2 Rättegångens offentlighet

Till de grundläggande rättigheterna hör också att handläggningen av ett ärende är offentlig i förvaltningen och i domstolarna. Om offentligheten vid handläggningen föreskrivs i 21 § 2 mom. i grundlagen att offentligheten vid handläggningen, rätten att bli hörd, rätten att få motiverade beslut och rätten att söka ändring samt andra garantier för en rättvis rättegång och god förvaltning ska tryggas genom lag. I grundlagens 21 §, som gäller rättsskyddet, garanteras särskilt att en part har rätt att få ett ärende som gäller hans eller hennes rättigheter eller skyldigheter behandlat i ett rättvist förfarande. När det gäller en parts rättsskydd innebär rätten till offentlig

handläggning främst skydd mot hemliga och godtyckliga rättegångar. I praktiken har denna rätt sin största betydelse i brottmål.

Enligt lagförslaget ska enligt lagen om offentlighet vid rättegång i förvaltningsdomstolar utgångspunkten vara att även muntlig förberedelse och inspektion är offentliga, såsom muntlig förhandling och syn redan tidigare varit. Förhandlingen skulle ske inom stängda dörrar om uppgifter eller handlingar som är sekretessbelagda läggs fram vid förhandlingen. Vid muntlig förberedelse och inspektion ska en förvaltningsdomstol på samma sätt som vid muntlig förhandling och syn kunna handlägga ärendet inom stängda dörrar eller begränsa allmänhetens närvaro eller upptagning av förhandlingen. Förslagen ändrar inte offentlighetsreglerna i lagen om offentlighet vid rättegång i förvaltningsdomstolar, utan kompletterar endast reglerna så att de täcker alla de former av muntlig handläggning av ett ärende om vilka föreskrivs i lagen om offentlighet vid rättegång i förvaltningsdomstolar. Förslagen motsvarar grundlagsutskottets tolkningspraxis beträffande möjligheter att begränsa offentligheten vid handläggning i förvaltningsdomstolar.

10.3 Domarnas tjänstemannarättsliga ställning

Enligt 1 kap. 6 § i domstolslagen är en domare oberoende i sin utövning av dömande makt. Om domarnas rätt att kvarstå i tjänsten, som tryggar deras oberoende, föreskrivs i 103 § i grundlagen samt närmare i 16 kap. i domstolslagen. Den särskilda rätt att kvarstå i tjänsten som garanteras domarna i 103 § i grundlagen förutsätter inte att andra tjänstemannarättsliga ärenden gällande domare än förlust av tjänsten redan i första instans ska avgöras som rättskipningsärenden, det vill säga genom dom. Sådana tjänstemannarättsliga ärenden, såsom tillstånd för bisyssla, skriftlig varning och avstängning från tjänsteutövning, om vilka föreskrivs i 23 kap. 1–3 § i domstolslagen och för vilkas räkning nu förslås ändringar när det gäller sökande av ändring i beslut i sådana ärenden, avgörs inte heller enligt gällande lag i första instans som rättskipningsärenden, utan i första instans avgörs de som förvaltningsärenden av den domstol som är arbetsgivare.

Inte heller ärenden som gäller befrielse av sakkunnigledamöter från uppdraget enligt 23 kap. 5 § i domstolslagen, som nu förslås ändras, avgörs enligt gällande lag i första instans som rättskipningsärenden, eftersom enligt 17 kap. 2 § 1 mom. i domstolslagen på sakkunnigledamöters rätt att kvarstå i uppdraget till utgången av mandattiden, med i 18–21 § föreskrivna undantag, tillämpas vad som föreskrivs om rätten för innehavare av domartjänst att kvarstå i tjänsten. Det förfarande genom vilket en sakkunnigledamot i de situationer som avses i 17 kap. 21 § i domstolslagen kan befrias från uppdraget utgör således ett undantag från domares rätt att kvarstå i tjänsten.

Lagförslagen i denna proposition ändrar inte nyss nämnda principer, utan ifrågavarande tjänstemannarättsliga ärenden föreslås även i fortsättningen avgöras som förvaltningsärenden i vederbörande domstol. I lagförslagen föreslås ändringar i besvärsgången för sådana tjänstemannarättsliga ärenden som berör domare och sakkunnigledamöter. De föreslagna bestämmelserna skiljer sig från de gällande endast när det gäller besvärsgången.

För att domarnas oberoende ställning ska tryggas är det nödvändigt att ordna det så att ändring i tjänstemannarättsliga beslut som berör domare kan sökas inom domstolsväsendet. Domarna är oberoende också inom domstolsväsendet. Att trygga detta oberoende förutsätter emellertid inte att tjänstemannarättsliga ärenden avgörs inom den domstolslinje där tjänstemannen är anställd. På samma sätt har oberoendet inte heller ansetts kräva att tjänstebrott behandlas inom respektive domstolslinje, utan i 22 kap. i domstolslagen föreskrivs att mål som gäller domares tjänstebrott handläggs av allmänna domstolar.

UTKAST 4.11.2021

Lösningen att alla ärenden som gäller sökande av ändring i tjänstemannarättsliga beslut behandlas av förvaltningsdomstolar, även ärenden som gäller skriftlig varning till domare eller avstängning från tjänsteutövning, motiveras av att även övriga tjänstemannarättsliga ärenden avgörs av förvaltningsdomstolarna. En enhetlig besvärsgång inom domarkåren när domare söker ändring skulle förbättra domarnas rättsskydd i tjänstemannarättsliga ärenden även i det avseendet att rättegångsavgifter och -kostnader skulle bestämmas enligt samma principer som i andra tjänstemannarättsliga ärenden och särskilt i tjänstemannarättsliga ärenden som berör domare bestämmas på ett enhetligt sätt, oberoende av om domaren har sitt tjänsteförhållande i en allmän domstol eller i en förvaltningsdomstol.

Efter de föreslagna ändringarna är det enda undantaget från regeln att tjänstemannarättsliga ärenden gällande domare avgörs av förvaltningsdomstolarna de tjänstemannarättsliga ärenden som enligt lagen avgörs av högsta domstolen som första instans. En överföring av dessa till att avgöras av förvaltningsdomstolarna anses inte motiverat med hänsyn till rättsinstanssystematiken. Propositionen ändrar inte reglerna om sökande av ändring i sådana tjänstemannarättsliga ärenden som ska avgöras av de högsta rättsinstanserna.

Besvär i andra tjänstemannarättsliga beslut än de som ska avgöras av de högsta domstolarna ska i fortsättningen avgöras av regionala förvaltningsdomstolar. Ändring i dessa domstolars beslut ska få sökas hos högsta förvaltningsdomstolen, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd. Således ska ett tvåinstanssystem härefter gälla när ändring söks i tjänstemannarättsliga ärenden, med undantag för ärenden i vilka den högsta rättsinstansen är första instans. För närvarande gäller ett system med en enda besvärsinstans när ändring söks i beslut som gäller tillstånd för bisyssla och likaså när ändring söks i andra instansers än tingsrätternas förvaltningsbeslut om skriftlig varning och avstängning från tjänsteutövning.

På motsvarande sätt kommer ändring i beslut att enligt 23 kap 5 § befria en sakkunnigledamot från uppdraget i fortsättningen att sökas i två instanser i stället för i en enda instans, då ändring härefter ska sökas hos en regional förvaltningsdomstol som första instans.

Möjligheten att söka ändring i två instanser bidrar också till att förbättra domarnas och sakkunnigledamöternas rättsskydd i tjänstemannarättsliga ärenden.

10.4 Avslutning

Förutom de ovan beskrivna konsekvenserna har propositionen inga andra konsekvenser för de rättigheter som skyddas i grundlagen. Propositionen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

De föreslagna bestämmelserna har dock betydelse med hänsyn till rättsskyddsbestämmelsen i 21 § i grundlagen och de ändringar som föreslås i 23 kap. i domstolslagen har också koppling till 103 § i grundlagen, som gäller domarnas ställning. Det är således motiverat att begära in grundlagsutskottets utlåtande om propositionen.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av lagen om republikens presidents kansli

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om republikens presidents kansli (100/2012) 64 § 3 mom. och 65 a § 3 mom., av dem 65 a § 3 mom. sådant det lyder i lag 884/2018, och

ändras 42 § 1 mom., 63 § 1 mom., 64 § 1 och 2 mom., 65 § 1 och 3 mom. och 65 a § 1 och 2 mom. samt 83 § 2 mom., av dem 64 § 1 och 2 mom., 65 § 3 mom. och 65 a § 1 och 2 mom. sådana de lyder i lag 884/2018 som följer:

42 §

Om ett beslut om uppsägning av en tjänsteman inte har vunnit laga kraft när uppsägningstiden löper ut, ska tjänstemannen avstängas från tjänsteutövning, om inte en förvaltningsdomstol av särskilda skäl beslutar något annat. Om en tjänsteman har avsatts eller tjänsteförhållandet upplösts, ska tjänstemannen omedelbart avstängas från tjänsteutövning även om beslutet inte vunnit laga kraft.

---

63 §

En tjänsteman som anser att han eller hon inte har fått en rättmätig ekonomisk förmån på grundval av anställningen, får skriftligen begära omprövning hos kansliet, som ska meddela ett beslut i ärendet. En omprövningsbegäran ska framställas inom 14 dagar från delfäendet av beslutet.

---

64 §

Ett beslut som kansliet fattat med stöd av denna lag och som berör tjänstemannen får överklagas genom besvär. Om sökande av ändring hos en förvaltningsdomstol föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Ett beslut genom vilket en tjänsteman getts en varning, permitterats eller sagts upp, ett tjänsteförhållande upplösts eller omvandlats till ett tjänsteförhållande på deltid, en tjänsteman avstängts från tjänsteutövning eller avstängningen förblir i kraft, samt ett beslut som fattats med anledning av en sådan omprövningsbegäran som avses i 63 § ska behandlas skyndsamt i en förvaltningsdomstol.

65 §

Ett beslut genom vilket republikens president har utnämnt en person till en tjänst eller ett tjänsteförhållande eller avgjort ett ärende som berör en tjänsteman som presidenten utnämnt får inte överklagas genom besvär.

Om ett beslut som avses i 2 mom. 1 eller 3 punkten innebär att placeringsorten för tjänsten ändras, får ändring i beslutet sökas genom besvär. Om sökande av ändring hos en förvaltningsdomstol föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Beslutet ska dock iakttas trots besvär, om inte besvärmyndigheten beslutar något annat.

65 a §

UTKAST 4.11.2021

Ett beslut som kansliet har fattat om utnämning till en tjänst eller ett tjänsteförhållande får dock inte överklagas genom besvär, om

- 1) beslutet gäller en utnämning för viss tid, högst två år,
- 2) tjänsten eller tjänsteförhållandet med stöd av lag tillsätts utan att tjänsten eller tjänsteförhållandet ledigförklaras.

Om sökande av ändring hos en förvaltningsdomstol föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Ett ärende som gäller utnämning till en tjänst eller ett tjänsteförhållande ska behandlas skyndsamt i en förvaltningsdomstol. Beslutet får verkställas innan det har vunnit laga kraft.

---

83 §

Kansliets beslut om offentlighet av en handling får överklagas genom besvär hos den regionala förvaltningsdomstolen. Om sökande av ändring hos en förvaltningsdomstol föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

Denna lag träder i kraft den _____ 20 .

På sökande av ändring i beslut som fattats före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

2.

Lag

om ändring av vallagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i vallagen (714/1998) 105 § 3 mom., sådant det lyder i lag 300/2009,
ändras 102 § 2 och 3 mom., 104 § och 105 § 1 mom., av dem 102 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1132/2019, 102 § 3 mom., 104 § 1 mom. och 105 § 1 mom. sådana de lyder i lag 300/2009 och 104 § 2 mom. sådant det lyder i lag 649/2021 och 104 § 3 mom., sådant det lyder i lag 563/2015, samt
fogas till 5 a kap. en ny 66 h § som följer:

66 h §

Förbud att söka ändring i ett ärende som gäller brevröstning

Ändring i beslut av en valmyndighet som avses i detta kapitel får inte sökas särskilt.

102 §

Anförande och behandling av besvär

UTKAST 4.11.2021

I övrigt tillämpas på sökande av ändring hos en förvaltningsdomstol vad som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden, om inte nedan i denna lag föreskrivs annat.

En förvaltningsdomstol ska behandla besvären i brådskande ordning.

104 §

Delgivning av beslut

Vid riksdagsval och Europaparlamentsval ska en förvaltningsdomstols beslut delges ändringssökanden, valkrets nämnden, partiernas och de gemensamma listornas valombud samt justitieministeriet. Dessutom ska beslutet utan dröjsmål kungöras i en sändning från en inrättning som bedriver rundradioverksamhet, om det genom beslutet har bestämts att valresultatet ska rättas eller nyval utlysas.

Vid välfärdsområdesval ska en förvaltningsdomstols beslut delges ändringssökanden, välfärdsområdesstyrelsen och välfärdsområdesvalnämnden, partiernas och de gemensamma listornas valombud och, om det genom beslutet har bestämts att valresultatet ska rättas eller nyval utlysas, justitieministeriet. Välfärdsområdesvalnämnden ska utan dröjsmål tillkännage en förvaltningsdomstols beslut genom att hålla beslutet tillgängligt för en tid av sju dagar på det sätt som välfärdsområdets tillkännagivanden görs kända.

Vid kommunalval ska en förvaltningsdomstols beslut delges ändringssökanden, kommunstyrelsen och den kommunala centralvalnämnden, partiernas och de gemensamma listornas valombud och, om det genom beslutet har bestämts att valresultatet ska rättas eller nyval utlysas, justitieministeriet. Den kommunala centralvalnämnden ska utan dröjsmål tillkännage en förvaltningsdomstols beslut genom att hålla beslutet tillgängligt för en tid av sju dagar på det sätt som kommunala tillkännagivanden görs kända.

105 §

Fortsatta besvär

Den regionala förvaltningsdomstolens beslut får inte verkställas förrän ansökan om besvärstillstånd har avgjorts genom ett beslut som vunnit laga kraft, såvida inte högsta förvaltningsdomstolen bestämmer något annat.

Denna lag träder i kraft den _____ 20__ .

På sökande av ändring i beslut som fattats före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

3.

Lag

om ändring av 33 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet

I enlighet med riksdagens beslut

UTKAST 4.11.2021

ändras i 33 § 2 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) 33 § 2 mom., sådant det lyder i lag 853/2020 som följer:

33 §

Ändringsökande

Vid sökande av ändring i andra beslut och beslut som har meddelats med anledning av en begäran om omprövning tillämpas lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019). I beslut av statsrådets allmänna sammanträde söks dock ändring genom besvär hos den regionala förvaltningsdomstolen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På sökande av ändring i beslut som fattats före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

4.

Lag

om ändring av lagen om offentlighet vid rättegång i förvaltningsdomstolar

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om offentlighet vid rättegång i förvaltningsdomstolar (381/2007) 20 § 2 och 3 mom., av dem 2 mom. sådant det lyder i lag 905/2015 och 3 mom. sådant det lyder i lag 816/2019, och

ändras 10 § 3 mom., 13 § 1 mom. och 20 § 1 mom. av dem 13 § 1 mom. sådant det lyder i lag 816/2019 och 20 § 1 mom. i lag 905/2015 som följer:

10 §

Offentlighet vid muntlig förhandling

På muntlig förberedelse, syn och inspektion som förrättas av förvaltningsdomstolen tillämpas vad som i denna lag föreskrivs om muntlig förhandling.

13 §

Begränsning av allmänhetens närvarorätt

Förvaltningsdomstolen får begränsa allmänhetens närvaro vid offentlig förhandling, om det behövs för att ett vittne, någon annan som ska höras eller en rättegångspart eller den som står i ett i 69 § 1 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden avsett förhållande till en sådan

person ska kunna skyddas mot hot mot liv eller hälsa. Förvaltningsdomstolen får begränsa allmänhetens närvaro vid offentlig förhandling också om det behövs för att undvika trängsel eller av orsaker som beror på föremålet för en syneförrättning eller inspektion.

---

20 §

Ändringssökande i beslut i förvaltningsärenden

Ett i denna lag avsett beslut som fattats som förvaltningsbeslut får överklagas genom besvär hos den regionala förvaltningsdomstolen. Om sökande av ändring hos en förvaltningsdomstol föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På sökande av ändring i beslut som fattats före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

5.

Lag

om ändring av 130 § i beredskapslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i beredskapslagen (1552/2011) 130 § 1 och 2 mom., av dem 2 mom. sådant det lyder i lag 875/2020 som följer:

130 §

Ändringssökande

Om sökande av ändring hos en förvaltningsdomstol föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Ett förvaltningsbeslut ska dock trots ändringssökande iaktas genast, om inte en förvaltningsdomstol bestämmer något annat.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På sökande av ändring i beslut som fattats före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

6.

Lag

om upphävande av 23 § 2 mom. i dataskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §
Genom denna lag upphävs 23 § 2 mom. i dataskyddslagen (1050/2018).

2 §
Denna lag träder i kraft den 20 .
_____

7.

Lag

om ändring av domstolslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i domstolslagen (673/2016) 17 kap. 15 § 1 mom. 1 punkten underpunkt b och f, 19 a kap. 7 § 4 mom. samt 23 kap. 1 § 1 mom., 2 § 1 och 2 mom., 3 § 1 och 2 mom., 5 § 1 mom., 6 § 1 och 3 mom. och 8 § 2 mom., av dem 17 kap. 15 § 1 mom. 1 punkten underpunkt b och f i lag 860/2017, 19 a kap. 7 § 4 mom. i lag 209/2019 samt 23 kap. 6 § 1 och 3 mom. och 23 kap. 8 § 2 mom. i lag 842/2020,
flyttas 20 och 21 kap. i den finskspråkiga lagtexten till avdelning IV A, och
fogas till 23 kap. en ny 9 § som följer:

17 kap.

Sakkunnigledamöter

15 §

Förslag till förordnande av de av försäkringsdomstolens sakkunnigledamöter som ska vara insatta i förhållandena inom arbetslivet eller företagsverksamheten eller i militärskadeärenden

Av de av försäkringsdomstolens sakkunnigledamöter som ska vara insatta i förhållandena inom arbetslivet eller företagsverksamheten eller i militärskadeärenden förordnas

1) de ledamöter som är insatta i förhållandena inom arbetslivet och på arbetsmarknaden eller i företagsverksamhet på förslag av:

-----
b) Kommun- och välfärdsområdesarbetsgivarna KT och huvudavtalsorganisationer som företräder kommunernas och välfärdsområdenas tjänsteinnehavare och arbetstagare,

UTKAST 4.11.2021

f) försvarsministeriet och de mest representativa av de organisationer som är insatta i ersättningstagarnas förhållanden, när det är fråga om ärenden som gäller olycksfall i militärtjänst eller i krishantering, samt

---

19 a kap.

Domstolsverket

7 §

Tillsättning av direktion och direktionens sammansättning

En riksdagsledamot eller en ledamot av Ålands lagting, en medlem av statsrådet eller en ledamot av Ålands landskapsregering, ett välfärdsområdesfullmäktige, en välfärdsområdesstyrelse, ett kommunfullmäktige eller en kommunstyrelse får inte ingå i Domstolsverkets direktion.

23 kap.

Ändringssökande

1 §

Sökande av ändring i beslut om tillstånd för bisyssla

Ett domstolsbeslut som gäller ett i 9 kap. 5 § avsett tillstånd för bisyssla får överklagas genom besvär hos den regionala förvaltningsdomstolen. Besvär över ett beslut av högsta domstolen eller högsta förvaltningsdomstolen anförs dock hos respektive domstol, där ärendet behandlas i plenum.

---

2 §

Sökande av ändring i beslut om skriftlig varning

Ett i 15 kap. 1 § avsett beslut om att ge en skriftlig varning får överklagas genom besvär hos den regionala förvaltningsdomstolen. Besvär över ett beslut av högsta domstolens eller högsta förvaltningsdomstolens president anförs dock hos respektive domstol, där ärendet behandlas i plenum.

Ärendet ska behandlas skyndsamt vid fullföljdsdomstolen.

---

3 §

Sökande av ändring i ett beslut som gäller avstängning från tjänsteutövning

Ett i 15 kap. 2 § avsett beslut om att ge en skriftlig varning får överklagas genom besvär hos den regionala förvaltningsdomstolen. Besvär över ett beslut av högsta domstolen eller högsta förvaltningsdomstolen anförs dock hos respektive domstol, där ärendet behandlas i plenum.

Ärendet ska behandlas skyndsamt vid fullföljdsdomstolen.

---

5 §

Sökande av ändring i beslut om befrielse av sakkunnigledamöter från uppdraget

Ett i 17 kap. 21 § avsett beslut om befrielse av en sakkunnigledamot från sitt uppdrag får överklagas genom besvär hos den regionala förvaltningsdomstolen. Ärendet ska behandlas skyndsamt vid fullföljdsdomstolen.

---

6 §

Sökande av ändring i domarutbildningsnämndens beslut

Omprövning av bedömningen av prov som avses i 18 kap. 2 § eller 6 § 1 mom. får begäras inom 14 dagar från delfåendet av beslutet. I övrigt tillämpas beträffande begäran om omprövning vad som föreskrivs i förvaltningslagen (434/2003). Ett beslut med anledning av begäran om omprövning får inte överklagas genom besvär.

Ändring i andra beslut som domarutbildningsnämnden har meddelat får sökas genom besvär hos den regionala förvaltningsdomstolen. Förvaltningsdomstolens beslut får inte överklagas genom besvär.

---

8 §

Sökande av ändring i Domstolsverkets beslut

Domstolsverkets beslut med anledning av en begäran om omprövning får överklagas genom besvär hos den regionala förvaltningsdomstolen.

---

9 §

Hänvisning till lagen om rättegång i förvaltningsärenden

Vid sökande av ändring hos en förvaltningsdomstol tillämpas vad som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden, om inte något annat föreskrivs i denna lag.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På sökande av ändring i beslut som fattats före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

8.

Lag

om ändring av 6 § i lagen om rättegång i försäkringsdomstolen

UTKAST 4.11.2021

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om rättegång i försäkringsdomstolen (677/2016) 6 § 1 mom. 4 och 8 punkten
som följer:

6 §

Ledamöter insatta i förhållanden inom arbetslivet eller företagsverksamhet i sammansättningen

Beroende på målets eller ärendets art ingår det i försäkringsdomstolens sammansättning enligt 2 § dessutom två ledamöter som är insatta i förhållandena inom arbetslivet och arbetsmarknaden eller med företagsverksamhet, om det är fråga om:

4) mål eller ärenden som gäller förvärvspension i anställning hos en kommun eller ett välfärdsområde,

8) mål eller ärenden som gäller olycksfall i militärtjänst eller krishantering.

Denna lag träder i kraft den 20 .

9.

Lag

om ändring av lagen om rättegång i arbetsdomstolen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om rättegång i arbetsdomstolen (646/1974) 1 § 1 mom., 11 § 1 mom., 13 § 2–5 mom. och 46 §, av dem 1 § 1 mom. och 13 § 3 och 4 mom. sådana de lyder i lag 252/1994, 11 § 1 mom. och 13 § 5 mom. sådana de lyder i lag 102/2012 och 13 § 2 mom. sådant det lyder i lag 722/1997 som följer:

1 §

Arbetsdomstolen handlägger och avgör i egenskap av specialdomstol tvistemål angående arbetskollektivavtal för arbetstagare och tjänstekollektivavtal för tjänstemän samt tvister som grundar sig på lagen om kollektivavtal (436/1946), lagen om statens tjänstekollektivavtal (664/1970), lagen om kommunernas och välfärdsområdenas tjänstekollektivavtal (669/1970), lagen om den evangelisk-lutherska kyrkans tjänstekollektivavtal (968/1974), 10–13 kap. i lagen om riksdagens tjänstemän (1197/2003), 12–16 kap. i lagen om Finlands Banks tjänstemän (1166/1998) och 7 och 8 kap. i lagen om republikens presidents kansli (100/2012), då frågan gäller

1) arbets- eller tjänstekollektivavtalets giltighet, bestånd, innebörd och omfattning samt den rätta tolkningen av en bestämd avtalspunkt,

2) om något förfarande står i överensstämmelse med arbets- eller tjänstekollektivavtal eller ovan nämnda författningar, eller

UTKAST 4.11.2021

3) påföljd av förfarande som strider mot arbets- eller tjänstekollektivavtal eller ovan nämnda författningar, dock inte i fråga om straffpåföljd eller disciplinär påföljd.

---

11 §

Twistemål som ankommer på arbetsdomstolen kan med stöd av en bestämmelse i ett arbets- eller tjänstekollektivavtal överlämnas till skiljemän för att avgöras enligt lagen om skiljeförfarande (967/1992), dock inte när det yrkas att ett kollektivavtal enligt lagen om kollektivavtal eller ett tjänstekollektivavtal enligt lagen om statens tjänstekollektivavtal, lagen om kommunernas och välfärdsområdenas tjänstekollektivavtal, lagen om den evangelisk-lutherska kyrkans tjänstekollektivavtal, lagen om riksdagens tjänstemän, lagen om Finlands Banks tjänstemän eller lagen om republikens presidents kansli ska förklaras hävt.

---

13 §

En förening som är part i tjänstekollektivavtal för talan i arbetsdomstolen i eget namn även på de tjänstemäns och tjänsteinnehavares vägnar som inte är bundna av tjänstekollektivavtalet, men för vilkas anställningsförhållande staten, ett välfärdsområde, en kommun eller samkommun, den evangelisk-lutherska kyrkan, dess församling, församlingsförbund eller annan sammanslutning av församlingar eller Finlands Bank inte får bestämma eller överenskomma om villkor som står i strid med tjänstekollektivavtal.

På talan angående tjänstekollektivavtal svarar en part i avtalet för egen del och på deras vägnar som enligt tjänstekollektivavtalet är bundna därav. Den mot vilken anspråk framställs i talan skall även alltid kallas att höras i saken. På talan, vari yrkas påföljd för åsidosättande av bestämmelser i tjänstekollektivavtal eller vidtagande av stridsåtgärd eller deltagande i sådan annars än på grundavtal av beslut av Kommun- och välfärdsarbetsgivarna KT eller den evangelisk-lutherska kyrkans avtalsdelegation eller den förening som vidtagit åtgärden, svarar personligen den mot vilken yrkandena framställs.

Vad denna paragraf stadgar om part i avtal äger motsvarande tillämpning på förening som avses i 6 § 2 mom. i lagen om statens tjänstekollektivavtal, 6 § 2 mom. i lagen om kommunernas och välfärdsområdenas tjänstekollektivavtal och 6 § 2 mom. i lagen om den evangelisk-lutherska kyrkans tjänstekollektivavtal.

Kärande i ett sådant annat än i 1, 2 eller 3 mom. avsett mål som gäller tillämpning av lagen om statens tjänstekollektivavtal, lagen om kommunernas och välfärdsområdenas tjänstekollektivavtal, lagen om den evangelisk-lutherska kyrkans tjänstekollektivavtal, lagen om riksdagens tjänstemän, lagen om Finlands Banks tjänstemän eller lagen om republikens presidents kansli är staten, dock arbetsgivarföreningen eller affärsverket i de fall som avses i 3 a § 1 mom. i lagen om statens tjänstekollektivavtal, kommun- och välfärdsområdesarbetsgivarna KT, den evangelisk-lutherska kyrkans avtalsdelegation, riksdagen eller Finlands Bank eller, då tjänstekollektivavtal har ingåtts av ett välfärdsområde, en kommun eller en samkommun, en församling, ett församlingsförbund eller någon annan sammanslutning av församlingar, kommunen, samkommunen, församlingen, församlingsförbundet eller sammanslutningen av församlingar eller också en förening som företräder tjänstemän eller tjänsteinnehavare.

---

46 §

Statens, välfärdsområdenas och kommunernas myndigheter samt övriga offentligträttsliga samfunds myndigheter är skyldiga att på begäran giva uppgifter och annan handräckning åt arbetsdomstolen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

10.

Lag

om ändring av 8 § i lagen om domstolsavgifter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om domstolsavgifter (1455/2015) 8 § 1 mom. 3 och 7 punkten som följer:

8 §

Befrielse från avgifter för myndigheter och vissa andra

Befriade från att betala avgifter enligt denna lag är:

3) statens, välfärdsområdenas och kommunernas myndigheter när de utför sina lagstadgade tillsynsuppgifter,

7) välfärdsområdenas och kommunernas myndigheter i ärenden som gäller förmyndarverksamhet, vårdnad om barn eller besöksförbud,

Denna lag träder i kraft den 20 .

11.

Lag

om ändring av lagen om bildprogram

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om bildprogram (710/2011) 31 § 3 och 4 mom., sådant det lyder i lag 965/2015 samt
ändras 30 § 1 och 2 mom., 31 § 1 och 2 mom. och 33 §, av dem 30 och 31 § sådana de lyder i lag 965/2015 som följer:

30 §

Sökande av ändring i klassificeringsbeslut

UTKAST 4.11.2021

I fråga om ett klassificeringsbeslut som fattats av en klassificerare av bildprogram får en part begära omprövning av beslutet hos Nationella audiovisuella institutet. Om begäran om omprövning föreskrivs i förvaltningslagen (434/2003).

Klassificeringsbeslut som fattats av Nationella audiovisuella institutet och beslut som Nationella audiovisuella institutet har meddelat med anledning av begäran om omprövning enligt 1 mom. får överklagas genom besvär hos bildprogramsnämnden inom 14 dagar från delfåendet av beslutet. Nämnden ska behandla besvären skyndsamt. På sökande av ändring tillämpas i övrigt vad som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

---

31 §

Sökande av ändring i andra beslut av Nationella audiovisuella institutet

I andra beslut av institutet än sådana som avses i 30 § och sådana som gäller återkallande av godkännande som klassificerare av bildprogram får begäras omprövning. Om begäran om omprövning föreskrivs i förvaltningslagen.

Om sökande av ändring hos en förvaltningsdomstol föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

33 §

Sökande av ändring i bildprogramsnämndens beslut

Beslut av bildprogramsnämnden får överklagas genom besvär hos X förvaltningsdomstol inom 14 dagar från delfåendet av nämndens beslut. En förvaltningsdomstol ska behandla besvären skyndsamt. På sökande av ändring hos en förvaltningsdomstol tillämpas i övrigt vad som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På sökande av ändring i beslut som fattats före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

12.

Lag

om ändring av 96 och 97 § i naturgasmarknadslagen

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i naturgasmarknadslagen (587/2017) 96 § 2–4 mom. och 97 §, av dem 96 § 4 mom. sådant det lyder i lag 847/2019 och *fogas* till 96 §, sådan den lyder i lag 587/2017 och 847/2019, ett nytt 5 mom. som följer:

96 §

Ändringsökande

Beslut som Energimyndigheten meddelat med stöd av 24, 36, 66, 79, 93 och 94 § och Energimyndighetens beslut om att avvisa ett ärende som avses i ovannämnda paragrafer får överklagas genom besvär hos marknadsdomstolen. Bestämmelser om behandlingen av ärenden vid marknadsdomstolen finns i lagen om rättegång i marknadsdomstolen (100/2013).

Ändring i andra beslut som Energimyndigheten har meddelat med stöd av denna lag än sådana som avses ovan i denna paragraf får sökas genom besvär hos den regionala förvaltningsdomstolen.

Beslut som arbets- och näringsministeriet har meddelat med stöd av 12 § samt beslut av marknadsdomstolen får överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen. Marknadsdomstolens beslut ska trots besvär iaktas, om inte högsta förvaltningsdomstolen bestämmer något annat.

På sökande av ändring hos en förvaltningsdomstol tillämpas i övrigt vad som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

97 §

Verkställbarhet av Energimyndighetens beslut

Beslut av Energimyndigheten enligt 96 § 2 mom. ska iaktas trots att det överklagats, om inte Energimyndigheten eller en förvaltningsdomstol bestämmer något annat.

Denna lag träder i kraft den 20 .

13.

Lag

om ändring av lagen om utsläppshandel

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om utsläppshandel (311/2011) 75 § 2 mom. och 76 § 3 mom., sådana de lyder i lag 1014/2015, samt
ändras 75 § 1, 4 och 5 mom., 76 § 1 och 2 mom. och 77 §, av dem 75 § sådan den lyder i lag 1014/2015 och 291/2019 som följer:

75 §

Sökande av ändring i utsläppshandelsmyndighetens beslut

Om sökande av ändring hos en förvaltningsdomstol föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019). En förvaltningsdomstol ska behandla besvär som gäller beviljande av utsläppsrätter och ändring av antalet utsläppsrätter skyndsamt.

Ett beslut genom vilket utsläppshandelsmyndigheten har beviljat utsläppsrätter som tilldelas gratis eller ändrat antalet utsläppsrätter ska iaktas trots överklagande. En förvaltningsdomstol

UTKAST 4.11.2021

kan inte förbjuda eller avbryta verkställigheten eller meddela andra föreskrifter om verkställigheten.

Om sökande av ändring i en avgift som utsläppshandelsmyndigheten har fastställt för en offentligt rättslig prestation föreskrivs i lagen om grunderna för avgifter till staten.

76 §

Sökande av ändring i ett beslut av en kontrollör

Omprövning får begäras i ett verifieringsutlåtande. Om begäran om omprövning föreskrivs i förvaltningslagen.

Om sökande av ändring hos en förvaltningsdomstol föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

77 §

Överklagande av arbets- och näringsministeriets beslut

Om sökande av ändring hos en förvaltningsdomstol föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

En förvaltningsdomstol ska behandla besvären skyndsamt.

Beslut av arbets- och näringsministeriet ska följas trots överklagande. De befogenheter att avbryta eller förbjuda verkställandet eller annars bestämma om verkställandet som fullföljdsdomstolen har med stöd av lagen om rättegång i förvaltningsärenden tillämpas inte på verkställandet av beslutet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På sökande av ändring i beslut som fattats före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

14.

Lag

om ändring av 6 kap. 26 § i sjukförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i sjukförsäkringslagen (1224/2004) 6 kap. 26 §, sådan den lyder i lag 836/2019 som följer:

6 kap.

Läkemedelspreparat som omfattas av ersättning och läkemedelspreparats partipris

26 §

Ändringssökande som gäller beslut av läkemedelsprisnämnden

UTKAST 4.11.2021

Den som är missnöjd med läkemedelsprismännens beslut får söka ändring i beslutet genom besvär hos X förvaltningsdomstol. I övrigt tillämpas på sökande av ändring hos en förvaltningsdomstol vad som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019). Läkemedelsprismännens beslut ska följas trots att ändring har sökts till dess ärendet har avgjorts genom ett beslut som vunnit laga kraft.

Denna lag träder i kraft den _____ 20 .

På sökande av ändring i beslut som fattats före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Helsingfors den 20xx

Statsminister

Sanna Marin

Justitieminister Anna-Maja Henriksson

1.

Lag**om ändring av lagen om republikens presidents kansli**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om republikens presidents kansli (100/2012) 64 § 3 mom. och 65 a § 3 mom., av dem 65 a § 3 mom. sådant det lyder i lag 884/2018, och
ändras 42 § 1 mom., 63 § 1 mom., 64 § 1 och 2 mom., 65 § 1 och 3 mom. och 65 a § 1 och 2 mom. samt 83 § 2 mom., av dem 64 § 1 och 2 mom., 65 § 3 mom. och 65 a § 1 och 2 mom. sådana de lyder i lag 884/2018 som följer:

Gällande lydelse

42 §

Om ett beslut om uppsägning av en tjänsteman inte har vunnit laga kraft när uppsägningstiden löper ut, ska tjänstemannen avstängas från tjänsteutövning, om inte högsta förvaltningsdomstolen av särskilda skäl beslutar något annat. Om en tjänsteman har avsatts eller tjänsteförhållandet upplösts, ska tjänstemannen omedelbart avstängas från tjänsteutövning även om beslutet inte vunnit laga kraft.

En tjänsteman kan dessutom avstängas från tjänsteutövning

1) under tiden för åtal för brott och nödvändiga brottsundersökningar, om de kan inverka på tjänstemannens förutsättningar att sköta sina uppgifter,

2) om tjänstemannen vägrar genomgå sådana kontroller eller undersökningar som avses i 21 § eller vägrar att enligt nämnda paragraf lämna uppgifter om sitt hälsotillstånd,

3) om tjänstemannen har en sjukdom som i väsentlig mån hindrar honom eller henne från att sköta tjänsten, eller

4) omedelbart efter uppsägning, om den handling eller försummelse som ligger till grund för uppsägningen visar att tjänstemannen är till den grad olämplig för sin uppgift att tjänsteutövningen inte kan fortsätta eller om fortsatt tjänsteutövning under uppsägningstiden kan äventyra säkerheten.

Vid avstängning från tjänsteutövning med stöd av 2 mom. 4 punkten har tjänstemannen

Föreslagen lydelse

42 §

Om ett beslut om uppsägning av en tjänsteman inte har vunnit laga kraft när uppsägningstiden löper ut, ska tjänstemannen avstängas från tjänsteutövning, om inte *en förvaltningsdomstol* av särskilda skäl beslutar något annat. Om en tjänsteman har avsatts eller tjänsteförhållandet upplösts, ska tjänstemannen omedelbart avstängas från tjänsteutövning även om beslutet inte vunnit laga kraft.

En tjänsteman kan dessutom avstängas från tjänsteutövning

1) under tiden för åtal för brott och nödvändiga brottsundersökningar, om de kan inverka på tjänstemannens förutsättningar att sköta sina uppgifter,

2) om tjänstemannen vägrar genomgå sådana kontroller eller undersökningar som avses i 21 § eller vägrar att enligt nämnda paragraf lämna uppgifter om sitt hälsotillstånd,

3) om tjänstemannen har en sjukdom som i väsentlig mån hindrar honom eller henne från att sköta tjänsten, eller

4) omedelbart efter uppsägning, om den handling eller försummelse som ligger till grund för uppsägningen visar att tjänstemannen är till den grad olämplig för sin uppgift att tjänsteutövningen inte kan fortsätta eller om fortsatt tjänsteutövning under uppsägningstiden kan äventyra säkerheten.

Vid avstängning från tjänsteutövning med stöd av 2 mom. 4 punkten har tjänstemannen

UTKAST 4.11.2021

Gällande lydelse

dock rätt till en ersättning som motsvarar lönen för uppsägningstiden.

Den utnämmande myndigheten ska följa upp grunderna för avstängningen och vid behov fatta ett nytt beslut i ärendet om omständigheterna förändrats. Frågan om fortsatt avstängning från tjänsteutövning ska utan dröjsmål tas till avgörande när tjänstemannen så kräver.

63 §

En tjänsteman som anser att han eller hon inte har fått en rättmätig ekonomisk förmån på grundval av anställningen, får skriftligen begära omprövning hos kansliet, som ska meddela ett beslut i ärendet. En omprövningsbegäran ska framställas inom 14 dagar från delgåendet av beslutet. *Ett beslut i vilket omprövning får begäras får inte överklagas genom besvär.*

En omprövningsbegäran får inte framställas i ett ärende som hör till arbetsdomstolens behörighet, om inte arbetsdomstolen med stöd av 1 § 2 mom. i lagen om arbetsdomstolen (646/1974) har beslutat att den inte avgör ärendet.

64 §

En tjänsteman får, på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996), genom besvär hos förvaltningsdomstolen överklaga ett beslut som kansliet fattat med stöd av denna lag och som berör tjänstemannen, om inte något annat föreskrivs i denna lag. Förvaltningsdomstolens beslut får överklagas genom besvär bara om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd. (9.11.2018/884)

Ett beslut genom vilket en tjänsteman gets en varning, permitterats eller sagts upp, ett tjänsteförhållande upplösts eller omvandlats till ett tjänsteförhållande på deltid, en tjänsteman avstängts från tjänsteutövning eller avstängningen förblir i kraft, samt ett beslut som fattats med anledning av en sådan omprövningsbegäran som avses i 63 § ska behandlas skyndsamt i högsta förvaltningsdomstolen. (9.11.2018/884)

I ärenden som avses i 71 § får förutom tjänstemannen även kansliet söka ändring.

Föreslagen lydelse

dock rätt till en ersättning som motsvarar lönen för uppsägningstiden.

Den utnämmande myndigheten ska följa upp grunderna för avstängningen och vid behov fatta ett nytt beslut i ärendet om omständigheterna förändrats. Frågan om fortsatt avstängning från tjänsteutövning ska utan dröjsmål tas till avgörande när tjänstemannen så kräver.

63 §

En tjänsteman som anser att han eller hon inte har fått en rättmätig ekonomisk förmån på grundval av anställningen, får skriftligen begära omprövning hos kansliet, som ska meddela ett beslut i ärendet. En omprövningsbegäran ska framställas inom 14 dagar från delgåendet av beslutet.

En omprövningsbegäran får inte framställas i ett ärende som hör till arbetsdomstolens behörighet, om inte arbetsdomstolen med stöd av 1 § 2 mom. i lagen om arbetsdomstolen (646/1974) har beslutat att den inte avgör ärendet.

64 §

Ett beslut som kansliet fattat med stöd av denna lag och som berör tjänstemannen får överklagas genom besvär. *Om sökande av ändring hos en förvaltningsdomstol föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).*

Ett beslut genom vilket en tjänsteman gets en varning, permitterats eller sagts upp, ett tjänsteförhållande upplösts eller omvandlats till ett tjänsteförhållande på deltid, en tjänsteman avstängts från tjänsteutövning eller avstängningen förblir i kraft, samt ett beslut som fattats med anledning av en sådan omprövningsbegäran som avses i 63 § ska behandlas skyndsamt i *en förvaltningsdomstol.*

(upphävs)

Gällande lydelse

65 §

Ett beslut genom vilket republikens president har avgjort ett ärende som berör en tjänsteman som presidenten utnämnt får inte överklagas genom besvär.

Om inte något annat föreskrivs i lag får inte heller ett beslut som berör en tjänsteman överklagas genom besvär, när beslutet gäller

- 1) placering av en gemensam tjänst inom kansliet,
- 2) beviljande eller förvägran av tjänstledighet som är beroende av prövning,
- 3) förordnande till en uppgift, om tjänstemannen har gett sitt samtycke till förordnandet.

Om ett beslut som avses i 2 mom. 1 eller 3 punkten innebär att placeringsorten för tjänsten ändras, får ändring i beslutet sökas på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Beslutet ska dock iakttas trots besvär, om inte besvärsmyndigheten beslutar något annat.

65 a §

Den som söker en tjänst får genom besvär söka ändring i ett beslut om utnämning till tjänsten eller tjänsteförhållandet hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen, om inte något annat föreskrivs i denna lag. Besvär får dock inte anföras, om

- 1) *det är republikens president som har utnämningens behörighet,*
- 2) beslutet gäller en utnämning för viss tid, högst två år,
- 3) tjänsten eller tjänsteförhållandet med stöd av lag tillsätts utan att tjänsten eller tjänsteförhållandet ledigförklaras.

Besvär över beslut om utnämning till en tjänst eller ett tjänsteförhållande anföras hos Helsingfors förvaltningsdomstol. Förvaltningsdomstolens beslut får överklagas genom besvär bara om högsta förvaltningsdomstolen

Föreslagen lydelse

65 §

Ett beslut genom vilket republikens president har *utnämnt en person till en tjänst eller ett tjänsteförhållande* eller avgjort ett ärende som berör en tjänsteman som presidenten utnämnt får inte överklagas genom besvär.

Om inte något annat föreskrivs i lag får inte heller ett beslut som berör en tjänsteman överklagas genom besvär, när beslutet gäller

- 1) placering av en gemensam tjänst inom kansliet,
- 2) beviljande eller förvägran av tjänstledighet som är beroende av prövning,
- 3) förordnande till en uppgift, om tjänstemannen har gett sitt samtycke till förordnandet.

Om ett beslut som avses i 2 mom. 1 eller 3 punkten innebär att placeringsorten för tjänsten ändras, får ändring i beslutet sökas *genom besvär. Om sökande av ändring hos en förvaltningsdomstol föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Beslutet ska dock iakttas trots besvär, om inte besvärsmyndigheten beslutar något annat.*

65 a §

Ett beslut som kansliet har fattat om utnämning till en tjänst eller ett tjänsteförhållande får dock inte överklagas genom besvär, om

- 1) beslutet gäller en utnämning för viss tid, högst två år,
- 2) tjänsten eller tjänsteförhållandet med stöd av lag tillsätts utan att tjänsten eller tjänsteförhållandet ledigförklaras.

Om sökande av ändring hos en förvaltningsdomstol föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Ett ärende som gäller utnämning till en tjänst eller ett tjänsteförhållande

Gällande lydelse

beviljar besvärstillstånd. Ett ärende som gäller utnämning till en tjänst eller ett tjänsteförhållande ska behandlas skyndsamt i förvaltningsdomstolen och högsta förvaltningsdomstolen. Beslutet får verkställas innan det har vunnit laga kraft.

Utnämningsbeslut delges genom vanlig delgivning. Bestämmelser om vanlig delgivning finns i förvaltningslagen (434/2003) och bestämmelser om vanlig elektronisk delgivning dessutom i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003).

83 §

I fråga om offentligheten för republikens presidents och kansliets ärenden och handlingar gäller det som bestäms i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Kansliets beslut om en handling offentlighet får överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen. I övrigt iakttas förvaltningsprocesslagen vid överklagandet.

Republikens presidents beslut om offentligheten i fråga om en av republikens presidents handlingar får inte överklagas genom besvär.

Föreslagen lydelse

lande ska behandlas skyndsamt i *en förvaltningsdomstol*. Beslutet får verkställas innan det har vunnit laga kraft.

(upphävs)

83 §

I fråga om offentligheten för republikens presidents och kansliets ärenden och handlingar gäller det som bestäms i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Kansliets beslut om offentlighet av en handling får överklagas genom besvär hos *den regionala förvaltningsdomstolen*. Om sökande av ändring hos *en förvaltningsdomstol* föreskrivs i *lagen om rättegång i förvaltningsärenden*.

Republikens presidents beslut om offentligheten i fråga om en av republikens presidents handlingar får inte överklagas genom besvär.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På sökande av ändring i beslut som fattats före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

2.

Lag

om ändring av vallagen

I enlighet med riksdagens beslut upphävs i vallagen (714/1998) 105 § 3 mom., sådant det lyder i lag 300/2009, ändras 102 § 2 och 3 mom., 104 § och 105 § 1 mom., av dem 102 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1132/2019, 102 § 3 mom., 104 § 1 mom. och 105 § 1 mom. sådana de lyder i lag 300/2009

UTKAST 4.11.2021

och 104 § 2 mom. sådant det lyder i lag 649/2021 och 104 § 3 mom., sådant det lyder i lag 563/2015, samt
fogas till 5 a kap. en ny 66 h § som följer:

Gällande lydelse

102 §

Anförande och behandling av besvär

Besvär anføres hos den behöriga förvaltningsdomstolen inom 14 dagar från det att valresultatet har offentliggjorts. Vid Europaparlamentsval ska besvär dock alltid anföras hos Helsingfors förvaltningsdomstol.

På besvärsförfarandet och behandlingen av besvär tillämpas i övrigt lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

Besvär ska behandlas i brådskanie ordning.

104 §

Delgivning av beslut

Vid riksdagsval och Europaparlamentsval ska förvaltningsdomstolens beslut delges ändringssökanden, valkrets nämnden, partiernas och de gemensamma listornas valombud samt justitieministeriet. Dessutom ska beslutet utan dröjsmål kungöras i en sändning från en inrättning som bedriver rundradioverksamhet, om det genom beslutet har bestämts att valresultatet ska rättas eller nyval utlysas.

Vid välfärdsområdesval ska förvaltningsdomstolens beslut delges ändringssökanden, välfärdsområdesstyrelsen och välfärdsområdesvalnämnden, partiernas och de gemensamma listornas valombud och, om det genom beslutet har bestämts att valresultatet ska rättas eller nyval utlysas, justitieministeriet. Välfärdsområdesvalnämnden ska utan dröjsmål

Föreslagen lydelse

66 h §

Förbud att söka ändring i ett ärende som gäller brevröstning

Ändring i beslut av en valmyndighet som avses i detta kapitel får inte sökas särskilt.

102 §

Anförande och behandling av besvär

Besvär anføres hos den behöriga förvaltningsdomstolen inom 14 dagar från det att valresultatet har offentliggjorts. Vid Europaparlamentsval ska besvär dock alltid anföras hos Helsingfors förvaltningsdomstol.

I övrigt tillämpas på sökande av ändring hos en förvaltningsdomstol vad som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden, om inte nedan i denna lag föreskrivs annat.

En förvaltningsdomstol ska behandla besvären i brådskanie ordning.

104 §

Delgivning av beslut

Vid riksdagsval och Europaparlamentsval ska *en förvaltningsdomstols* beslut delges ändringssökanden, valkrets nämnden, partiernas och de gemensamma listornas valombud samt justitieministeriet. Dessutom ska beslutet utan dröjsmål kungöras i en sändning från en inrättning som bedriver rundradioverksamhet, om det genom beslutet har bestämts att valresultatet ska rättas eller nyval utlysas.

Vid välfärdsområdesval ska *en förvaltningsdomstols* beslut delges ändringssökanden, välfärdsområdesstyrelsen och välfärdsområdesvalnämnden, partiernas och de gemensamma listornas valombud och, om det genom beslutet har bestämts att valresultatet ska rättas eller nyval utlysas, justitieministeriet. Välfärdsområdesvalnämnden ska utan dröjsmål tillkännage *en förvaltningsdomstols* beslut genom att

UTKAST 4.11.2021

Gällande lydelse

tillkänna förvaltningsdomstolens beslut genom att hålla beslutet tillgängligt för en tid av sju dagar på det sätt som välfärdsområdets tillkännagivanden görs kända.

Vid kommunalval ska förvaltningsdomstolens beslut delges ändringssökanden, kommunstyrelsen och den kommunala centralvalnämnden, partiernas och de gemensamma listornas valombud och, om det genom beslutet har bestämts att valresultatet ska rättas eller nyval utlysas, justitieministeriet. Den kommunala centralvalnämnden ska utan dröjsmål tillkänna förvaltningsdomstolens beslut genom att hålla beslutet tillgängligt för en tid av sju dagar på det sätt som kommunala tillkännagivanden görs kända.

105 §

Fortsatta besvär

Över förvaltningsdomstolens beslut får besvär anföras hos högsta förvaltningsdomstolen inom 30 dagar från delfäendet av beslutet.

Om det i beslutet har bestämts att valresultatet ska rättas eller nyval utlysas, har de besvär rätt som nämns i 101 § samt vid välfärdsområdesval även välfärdsområdesstyrelsen och vid kommunalval även kommunstyrelsen. De som inte har delgetts beslutet särskilt anses ha fått kännedom om beslutet när beslutet första gången kungjordes i en sändning från en inrättning som bedriver rundradioverksamhet eller när man började hålla beslutet tillgängligt på det sätt som avses i 104 §.

På delgivning och kungörande av högsta förvaltningsdomstolens beslut tillämpas vad som i 104 § bestäms om förvaltningsdomstolens beslut.

Föreslagen lydelse

hålla beslutet tillgängligt för en tid av sju dagar på det sätt som välfärdsområdets tillkännagivanden görs kända.

Vid kommunalval ska *en förvaltningsdomstols* beslut delges ändringssökanden, kommunstyrelsen och den kommunala centralvalnämnden, partiernas och de gemensamma listornas valombud och, om det genom beslutet har bestämts att valresultatet ska rättas eller nyval utlysas, justitieministeriet. Den kommunala centralvalnämnden ska utan dröjsmål tillkänna *en förvaltningsdomstols* beslut genom att hålla beslutet tillgängligt för en tid av sju dagar på det sätt som kommunala tillkännagivanden görs kända.

105 §

Fortsatta besvär

Den regionala förvaltningsdomstolens beslut får inte verkställas förrän ansökan om besvärstillstånd har avgjorts genom ett beslut som vunnit laga kraft, såvida inte högsta förvaltningsdomstolen bestämmer något annat.

Om det i beslutet har bestämts att valresultatet ska rättas eller nyval utlysas, har de besvär rätt som nämns i 101 § samt vid välfärdsområdesval även välfärdsområdesstyrelsen och vid kommunalval även kommunstyrelsen. De som inte har delgetts beslutet särskilt anses ha fått kännedom om beslutet när beslutet första gången kungjordes i en sändning från en inrättning som bedriver rundradioverksamhet eller när man började hålla beslutet tillgängligt på det sätt som avses i 104 §.

(upphävs)

Denna lag träder i kraft den 20 .

På sökande av ändring i beslut som fattats före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

3.

Lag

om ändring av 33 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i 33 § 2 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) 33 § 2 mom., sådant det lyder i lag 853/2020 som följer:

Gällande lydelse

33 §

Ändringssökande

Om en betalningsskyldig anser att ett fel har inträffat när en avgift som avses i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992), lagen om välfärdsområden (611/2021) eller kommunallagen (410/2015) med stöd av 34 § i denna lag har fastställts, får den betalningsskyldige begära omprövning beträffande avgiften inom sex månader från det att avgiften fastställdes. På begäran om omprövning tillämpas i övrigt bestämmelserna i förvaltningslagen (434/2003).

Vid sökande av ändring i andra beslut och beslut som har meddelats med anledning av en begäran om omprövning tillämpas lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Förvaltningsdomstolens beslut i ett ärende som avses i 1 mom. får dock inte överklagas genom besvär.

På sökande av ändring i ärenden som gäller rättegångens offentlighet tillämpas vad som föreskrivs i lagen om offentlighet vid rätte-

Föreslagen lydelse

33 §

Ändringssökande

Om en betalningsskyldig anser att ett fel har inträffat när en avgift som avses i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992), lagen om välfärdsområden (611/2021) eller kommunallagen (410/2015) med stöd av 34 § i denna lag har fastställts, får den betalningsskyldige begära omprövning beträffande avgiften inom sex månader från det att avgiften fastställdes. På begäran om omprövning tillämpas i övrigt bestämmelserna i förvaltningslagen (434/2003).

Vid sökande av ändring i andra beslut och beslut som har meddelats med anledning av en begäran om omprövning tillämpas lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019). *I beslut av statsrådets allmänna sammanträde söks dock ändring genom besvär hos den regionala förvaltningsdomstolen.*

Förvaltningsdomstolens beslut i ett ärende som avses i 1 mom. får dock inte överklagas genom besvär.

På sökande av ändring i ärenden som gäller rättegångens offentlighet tillämpas vad som föreskrivs i lagen om offentlighet vid rätte-

UTKAST 4.11.2021

Gällande lydelse

gång i allmänna domstolar och i lagen om offentlighet vid rättegång i förvaltningsdomstolar.

Föreslagen lydelse

gång i allmänna domstolar och i lagen om offentlighet vid rättegång i förvaltningsdomstolar.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På sökande av ändring i beslut som fattats före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

4.

Lag

om ändring av lagen om offentlighet vid rättegång i förvaltningsdomstolar

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om offentlighet vid rättegång i förvaltningsdomstolar (381/2007) 20 § 2 och 3 mom., av dem 2 mom. sådant det lyder i lag 905/2015 och 3 mom. sådant det lyder i lag 816/2019, och

ändras 10 § 3 mom., 13 § 1 mom. och 20 § 1 mom. av dem 13 § 1 mom. sådant det lyder i lag 816/2019 och 20 § 1 mom. i lag 905/2015 som följer:

Gällande lydelse

10 §

Offentlighet vid muntlig förhandling

Var och en har rätt att närvara vid en muntlig förhandling i ett ärende, om inte något annat föreskrivs i denna lag eller i någon annan lag.

Förvaltningsdomstolen skall senast när sammanträdet börjar lämna meddelande om muntlig förhandling och uppge de ärenden som skall behandlas under förhandlingen samt vilken sammansättning domstolen har vid förhandlingen.

På syn som förrättas av förvaltningsdomstolen tillämpas vad som i denna lag föreskrivs om muntlig förhandling.

13 §

Föreslagen lydelse

10 §

Offentlighet vid muntlig förhandling

Var och en har rätt att närvara vid en muntlig förhandling i ett ärende, om inte något annat föreskrivs i denna lag eller i någon annan lag.

Förvaltningsdomstolen skall senast när sammanträdet börjar lämna meddelande om muntlig förhandling och uppge de ärenden som skall behandlas under förhandlingen samt vilken sammansättning domstolen har vid förhandlingen.

På *muntlig förberedelse, syn och inspektion* som förrättas av förvaltningsdomstolen tillämpas vad som i denna lag föreskrivs om muntlig förhandling.

13 §

Gällande lydelse

Begränsning av allmänhetens närvarorätt

Förvaltningsdomstolen får begränsa allmänhetens närvaro vid offentlig förhandling, om det behövs för att ett vittne, någon annan som ska höras eller en rättegångspart eller den som står i ett i 69 § 1 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden avsett förhållande till en sådan person ska kunna skyddas mot hot mot liv eller hälsa. Förvaltningsdomstolen får begränsa allmänhetens närvaro vid offentlig förhandling också om det behövs för att undvika trängsel eller av orsaker som beror på föremålet för en syneförrättning.

Förvaltningsdomstolen får förbjuda personer under 15 år att närvara vid offentlig förhandling, om det kan vara skadligt för dem att vara närvarande.

20 §

Ändringssökande i beslut i förvaltningsärenden

Ett i denna lag avsett förvaltningsbeslut som en förvaltningsdomstol, försäkringsdomstolen eller marknadsdomstolen har fattat får överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen.

Ett i denna lag avsett förvaltningsbeslut som har fattats av en besvärsnämnd som omfattas av besvärssystemet under försäkringsdomstolen får överklagas genom besvär hos försäkringsdomstolen. Förvaltningsbeslut som andra besvärsnämnder har fattat får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen. Över försäkringsdomstolens och förvaltningsdomstolens beslut med anledning av besvären får besvär anföras hos högsta förvaltningsdomstolen endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

I fråga om ändringssökande gäller i övrigt det som bestäms i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

Föreslagen lydelse

Begränsning av allmänhetens närvarorätt

Förvaltningsdomstolen får begränsa allmänhetens närvaro vid offentlig förhandling, om det behövs för att ett vittne, någon annan som ska höras eller en rättegångspart eller den som står i ett i 69 § 1 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden avsett förhållande till en sådan person ska kunna skyddas mot hot mot liv eller hälsa. Förvaltningsdomstolen får begränsa allmänhetens närvaro vid offentlig förhandling också om det behövs för att undvika trängsel eller av orsaker som beror på föremålet för en syneförrättning *eller inspektion*.

Förvaltningsdomstolen får förbjuda personer under 15 år att närvara vid offentlig förhandling, om det kan vara skadligt för dem att vara närvarande.

20 §

Ändringssökande i beslut i förvaltningsärenden

Ett i denna lag avsett beslut *som fattats som förvaltningsbeslut* får överklagas genom besvär *hos den regionala förvaltningsdomstolen*. Om sökande av ändring hos en förvaltningsdomstol föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

(upphävs)

(upphävs)

UTKAST 4.11.2021

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den 20 .

På sökande av ändring i beslut som fattats före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

5.

Lag

om ändring av 130 § i beredskapslagen

I enlighet med riksdagens beslut ändras i beredskapslagen (1552/2011) 130 § 1 och 2 mom., av dem 2 mom. sådant det lyder i lag 875/2020 som följer:

Gällande lydelse

130 §

Ändringssökande

Beslut enligt denna lag som fattats av statsrådet, ett ministerium eller Finlands Bank får överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen. Övriga beslut enligt denna lag får överklagas hos förvaltningsdomstolen.

Vid sökande av ändring tillämpas i övrigt lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019). Ett förvaltningsbeslut ska dock trots besvär iakttas genast, om inte besvärmyndigheten bestämmer något annat.

Föreslagen lydelse

130 §

Ändringssökande

Om sökande av ändring hos en förvaltningsdomstol föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Ett förvaltningsbeslut ska dock trots ändringssökande iakttas genast, om inte en förvaltningsdomstol bestämmer något annat.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På sökande av ändring i beslut som fattats före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

7.

Lag

om ändring av domstolslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i domstolslagen (673/2016) 17 kap. 15 § 1 mom. 1 punkten underpunkt b och f, 19 a kap. 7 § 4 mom. samt 23 kap. 1 § 1 mom., 2 § 1 och 2 mom., 3 § 1 och 2 mom., 5 § 1 mom., 6 § 1 och 3 mom. och 8 § 2 mom., av dem 17 kap. 15 § 1 mom. 1 punkten underpunkt b och f i lag 860/2017, 19 a kap. 7 § 4 mom. i lag 209/2019 samt 23 kap. 6 § 1 och 3 mom. och 23 kap. 8 § 2 mom. i lag 842/2020,
flyttas 20 och 21 kap. i den finskspråkiga lagtexten till avdelning IV A, och
fogas till 23 kap. en ny 9 § som följer:

Gällande lydelse

17 kap.

Sakkunnigledamöter

15 §

Förslag till förordnande av de av försäkringsdomstolens sakkunnigledamöter som ska vara insatta i förhållandena inom arbetslivet eller företagsverksamheten eller i militärskadeärenden

Av de av försäkringsdomstolens sakkunnigledamöter som ska vara insatta i förhållandena inom arbetslivet eller företagsverksamheten eller i militärskadeärenden förordnas

1) de ledamöter som är insatta i förhållandena inom arbetslivet och på arbetsmarknaden eller i företagsverksamhet på förslag av

a) representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer,

b) kommunala arbetsmarknadsverket och huvudavtalsorganisationer som representerar kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare,

c) statens arbetsmarknadsverk och de mest representativa centralorganisationerna för statens tjänstemän och arbetstagare,

d) de mest representativa företagarorganisationerna,

e) de mest representativa lantbruksföretagarorganisationerna, och

Föreslagen lydelse

17 kap.

Sakkunnigledamöter

15 §

Förslag till förordnande av de av försäkringsdomstolens sakkunnigledamöter som ska vara insatta i förhållandena inom arbetslivet eller företagsverksamheten eller i militärskadeärenden

Av de av försäkringsdomstolens sakkunnigledamöter som ska vara insatta i förhållandena inom arbetslivet eller företagsverksamheten eller i militärskadeärenden förordnas

1) de ledamöter som är insatta i förhållandena inom arbetslivet och på arbetsmarknaden eller i företagsverksamhet på förslag av:

a) representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer,

b) *Kommun- och välfärdsområdesarbetsgivar*na KT och huvudavtalsorganisationer som *företräder* kommunernas och *välfärdsområdenas* tjänsteinnehavare och arbetstagare,

c) statens arbetsmarknadsverk och de mest representativa centralorganisationerna för statens tjänstemän och arbetstagare,

d) de mest representativa företagarorganisationerna,

e) de mest representativa lantbruksföretagarorganisationerna, och

Gällande lydelse

f) försvarsministeriet och de mest representativa av de organisationer som är insatta i ersättningstagarnas förhållanden, när det är fråga om ärenden som gäller olycksfall i militärtjänst, samt

2) de ledamöter som är förtrogna med militärskadeärenden och insatta i ersättningstagarnas förhållanden på förslag av de mest representativa centralorganisationerna för ersättningstagarna och de militära ledamöterna på förslag av försvarsministeriet.

För att de i 1 mom. avsedda aktörernas förslag ska bli beaktade ska aktörerna i förslagen uppge minst dubbelt så många kandidater som det finns medlemmar att utse. Till förslagen ska det fogas utredning som visar att de föreslagna personerna samtycker till att utses till ledamöter.

Innan försäkringsdomstolen gör en framställning om förordnande ska försäkringsdomstolen av de aktörer som avses i 1 mom. begära förslag på de sakkunnigledamöter som ska förordnas. Ledamöterna förordnas även om inget förslag har lämnats inom en av försäkringsdomstolen utsatt tid eller det förslag som har lämnats är bristfälligt och ett förslag trots begäran inte lämnas eller det bristfälliga förslaget inte kompletteras. Försäkringsdomstolen kan begära ett nytt förslag, om kandidaterna inte uppfyller de allmänna grunderna för tjänsteutnämning.

På en person som står i anställningsförhållande till en sådan organisation som avses i 1 mom. och som sköter den kandidatnominering som avses i denna paragraf tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar.

AVDELNING IV A

DOMSTOLSVERKET OCH NÄMNERNA

19 a kap.

Domstolsverket

7 §

Föreslagen lydelse

f) försvarsministeriet och de mest representativa av de organisationer som är insatta i ersättningstagarnas förhållanden, när det är fråga om ärenden som gäller olycksfall i militärtjänst *eller i krishantering*, samt

2) de ledamöter som är förtrogna med militärskadeärenden och insatta i ersättningstagarnas förhållanden på förslag av de mest representativa centralorganisationerna för ersättningstagarna och de militära ledamöterna på förslag av försvarsministeriet.

För att de i 1 mom. avsedda aktörernas förslag ska bli beaktade ska aktörerna i förslagen uppge minst dubbelt så många kandidater som det finns medlemmar att utse. Till förslagen ska det fogas utredning som visar att de föreslagna personerna samtycker till att utses till ledamöter.

Innan försäkringsdomstolen gör en framställning om förordnande ska försäkringsdomstolen av de aktörer som avses i 1 mom. begära förslag på de sakkunnigledamöter som ska förordnas. Ledamöterna förordnas även om inget förslag har lämnats inom en av försäkringsdomstolen utsatt tid eller det förslag som har lämnats är bristfälligt och ett förslag trots begäran inte lämnas eller det bristfälliga förslaget inte kompletteras. Försäkringsdomstolen kan begära ett nytt förslag, om kandidaterna inte uppfyller de allmänna grunderna för tjänsteutnämning.

På en person som står i anställningsförhållande till en sådan organisation som avses i 1 mom. och som sköter den kandidatnominering som avses i denna paragraf tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar.

AVDELNING IV A

DOMSTOLSVERKET OCH NÄMNERNA

19 a kap.

Domstolsverket

7 §

Gällande lydelse

Tillsättning av direktion och direktionens sammansättning

Statsrådet tillsätter Domstolsverkets direktion för fem år i sänder utifrån den grupp av kandidater till ledamöter som nominerats i enlighet med 8 §.

I direktionen ingår en domare från högsta domstolen, en domare från högsta förvaltningsdomstolen och en hovrättsdomare, en tingsrättsdomare, en domare från förvaltningsdomstolarna och en domare från specialdomstolarna. I direktionens sammansättning ingår dessutom en ledamot som hör till domstolarnas övriga anställda och en ledamot som har sakkunskap i synnerhet i ledning av den offentliga förvaltningen. Varje ledamot har en personlig ersättare.

En av domarledamöterna ska vara chefsdomare vid en hovrätt eller en tingsrätt och en chefsdomare vid en förvaltningsdomstol eller en specialdomstol.

En riksdagsledamot eller en ledamot av Ålands lagting, en medlem av statsrådet eller en ledamot av Ålands landskapsregering, ett kommunfullmäktige eller en kommunstyrelse får inte ingå i Domstolsverkets direktion.

20 kap.

Domarförslagsnämnden

21 kap.

Domarutbildningsnämnden

AVDELNING V

SÄRSKILDA BESTÄMMELSER

23 kap.

Ändringssökande

1 §

Föreslagen lydelse

Tillsättning av direktion och direktionens sammansättning

Statsrådet tillsätter Domstolsverkets direktion för fem år i sänder utifrån den grupp av kandidater till ledamöter som nominerats i enlighet med 8 §.

I direktionen ingår en domare från högsta domstolen, en domare från högsta förvaltningsdomstolen och en hovrättsdomare, en tingsrättsdomare, en domare från förvaltningsdomstolarna och en domare från specialdomstolarna. I direktionens sammansättning ingår dessutom en ledamot som hör till domstolarnas övriga anställda och en ledamot som har sakkunskap i synnerhet i ledning av den offentliga förvaltningen. Varje ledamot har en personlig ersättare.

En av domarledamöterna ska vara chefsdomare vid en hovrätt eller en tingsrätt och en chefsdomare vid en förvaltningsdomstol eller en specialdomstol.

En riksdagsledamot eller en ledamot av Ålands lagting, en medlem av statsrådet eller en ledamot av Ålands landskapsregering, *ett välfärdsområdesfullmäktige, en välfärdsområdesstyrelse*, ett kommunfullmäktige eller en kommunstyrelse får inte ingå i Domstolsverkets direktion.

20 kap.

Domarförslagsnämnden

21 kap.

Domarutbildningsnämnden

AVDELNING V

SÄRSKILDA BESTÄMMELSER

23 kap.

Ändringssökande

1 §

Gällande lydelse

*Sökande av ändring i beslut om tillstånd för
bisyssla*

Ett domstolsbeslut som gäller ett i 9 kap. 5 § avsett tillstånd för bisyssla får överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen. Besvär över ett beslut av högsta domstolen eller högsta förvaltningsdomstolen anförs dock hos respektive domstol, där ärendet behandlas i plenum.

Beslutet ska iakttas trots ändringssökande, om inte fullföljdsdomstolen bestämmer något annat.

2 §

Sökande av ändring i beslut om skriftlig varning

Ett i 15 kap. 1 § avsett beslut om att ge en skriftlig varning får överklagas genom besvär. Ärendet ska behandlas skyndsamt *som ett rättskipningsärende* vid fullföljdsdomstolen.

Ett beslut som gäller skriftlig varning får överklagas enligt följande:

1) ett beslut av lagmannen vid en tingsrätt hos hovrätten,

2) ett beslut av presidenten vid en hovrätt eller vid arbetsdomstolen hos högsta domstolen,

3) ett beslut av överdomaren vid en förvaltningsdomstol, marknadsdomstolen eller försäkringsdomstolen hos högsta förvaltningsdomstolen,

4) ett beslut av högsta domstolens president eller högsta förvaltningsdomstolens president hos respektive domstol, där ärendet behandlas i plenum.

Besvären ska inom 30 dagar från delfäendet av beslutet lämnas till den domstol där domen är anställd. Domstolen ska utan dröjsmål till fullföljdsdomstolen sända besvärsskriften med bilagor, en kopia av det beslut som överklagas och chefsdomarens utlåtande med anledning av överklagandet.

Föreslagen lydelse

*Sökande av ändring i beslut om tillstånd för
bisyssla*

Ett domstolsbeslut som gäller ett i 9 kap. 5 § avsett tillstånd för bisyssla får överklagas genom besvär hos *den regionala förvaltningsdomstolen*. Besvär över ett beslut av högsta domstolen eller högsta förvaltningsdomstolen anförs dock hos respektive domstol, där ärendet behandlas i plenum.

Beslutet ska iakttas trots ändringssökande, om inte fullföljdsdomstolen bestämmer något annat.

2 §

Sökande av ändring i beslut om skriftlig varning

Ett i 15 kap. 1 § avsett beslut om att ge en skriftlig varning får överklagas genom besvär hos *den regionala förvaltningsdomstolen*. Besvär över ett beslut av högsta domstolens eller högsta förvaltningsdomstolens president *anförs dock hos respektive domstol, där ärendet behandlas i plenum.*

Ärendet ska behandlas skyndsamt vid fullföljdsdomstolen.

Besvären ska inom 30 dagar från delfäendet av beslutet lämnas till den domstol där domen är anställd. Domstolen ska utan dröjsmål till fullföljdsdomstolen sända besvärsskriften med bilagor, en kopia av det beslut som överklagas och chefsdomarens utlåtande med anledning av överklagandet.

UTKAST 4.11.2021

Gällande lydelse

Beslutet ska iakttas trots ändringssökande, om inte fullföljdsdomstolen bestämmer något annat.

3 §

Sökande av ändring i beslut om avstängning från tjänsteutövning

Ett i 15 kap. 2 § avsett beslut om avstängning från tjänsteutövning får överklagas genom besvär. Ärendet ska behandlas skyndsamt *som ett rättskipningsärende* vid fullföljdsdomstolen.

Beslutet får överklagas enligt följande:

- 1) ett beslut av tingsrätten hos hovrätten,
- 2) ett beslut av en hovrätt eller arbetsdomstolen hos högsta domstolen,
- 3) ett beslut av en förvaltningsdomstol, marknadsdomstolen eller försäkringsdomstolen hos högsta förvaltningsdomstolen,
- 4) ett beslut av högsta domstolen eller högsta förvaltningsdomstolen hos respektive domstol, där ärendet behandlas i plenum.

Besvären ska inom 30 dagar från delfäendet av beslutet lämnas till den domstol där domen är anställd. Domstolen ska utan dröjsmål till fullföljdsdomstolen sända besvärsskriften med bilagor, en kopia av det beslut som överklagas och domstolens utlåtande med anledning av överklagandet.

Beslutet ska iakttas trots ändringssökande, om inte fullföljdsdomstolen bestämmer något annat.

5 §

Sökande av ändring i beslut om befrielse av sakkunnigledamöter från uppdraget

Ett i 17 kap. 21 § avsett beslut av en förvaltningsdomstol eller försäkringsdomstolen om befrielse av en sakkunnigledamot från sitt uppdrag får överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen. Ärendet ska behandlas skyndsamt vid fullföljdsdomstolen.

Föreslagen lydelse

Beslutet ska iakttas trots ändringssökande, om inte fullföljdsdomstolen bestämmer något annat.

3 §

Sökande av ändring i ett beslut som gäller avstängning från tjänsteutövning

Ett i 15 kap. 2 § avsett beslut om att ge en skriftlig varning får överklagas genom besvär hos *den regionala förvaltningsdomstolen*. Besvär över ett beslut av högsta domstolen eller högsta förvaltningsdomstolen *anförs dock* hos respektive domstol, *där ärendet behandlas i plenum*.

Ärendet ska behandlas skyndsamt vid fullföljdsdomstolen.

Besvären ska inom 30 dagar från delfäendet av beslutet lämnas till den domstol där domen är anställd. Domstolen ska utan dröjsmål till fullföljdsdomstolen sända besvärsskriften med bilagor, en kopia av det beslut som överklagas och domstolens utlåtande med anledning av överklagandet.

Beslutet ska iakttas trots ändringssökande, om inte fullföljdsdomstolen bestämmer något annat.

5 §

Sökande av ändring i beslut om befrielse av sakkunnigledamöter från uppdraget

Ett i 17 kap. 21 § avsett beslut om befrielse av en sakkunnigledamot från sitt uppdrag får överklagas *genom besvär hos den regionala förvaltningsdomstolen*. Ärendet ska behandlas skyndsamt vid fullföljdsdomstolen.

UTKAST 4.11.2021

Gällande lydelse

Beslutet ska iakttas trots ändringssökande, om inte fullföljdsdomstolen bestämmer något annat.

6 §

Sökande av ändring i domarutbildningsnämndens beslut

Omprövning av bedömningen av prov som avses i 18 kap. 2 § eller 6 § 1 mom. får begäras inom 14 dagar från delfåendet av beslutet. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen (434/2003). Ett beslut med anledning av begäran om omprövning får inte överklagas genom besvär.

Ett beslut om utnämning av en tingsnotarie får inte överklagas genom besvär.

Ändring i andra beslut som domarutbildningsnämnden har meddelat får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen. Förvaltningsdomstolens beslut får inte överklagas genom besvär. *Vid sökande av ändring i förvaltningsdomstol tillämpas i övrigt lagen om rättegång i förvaltningsärenden.*

8 §

Sökande av ändring i Domstolsverkets beslut

Omprövning får begäras i fråga om beslut som Domstolsverket fattat med stöd av 19 a kap. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen.

Domstolsverkets beslut med anledning av en begäran om omprövning får överklagas genom besvär hos den förvaltningsdomstol som bestäms enligt verkets placeringsort. *Vid sökande av ändring i förvaltningsdomstol tillämpas i övrigt lagen om rättegång i förvaltningsärenden.*

Föreslagen lydelse

Beslutet ska iakttas trots ändringssökande, om inte fullföljdsdomstolen bestämmer något annat.

6 §

Sökande av ändring i domarutbildningsnämndens beslut

Omprövning av bedömningen av prov som avses i 18 kap. 2 § eller 6 § 1 mom. får begäras inom 14 dagar från delfåendet av beslutet. *I övrigt tillämpas beträffande begäran om omprövning vad som föreskrivs i förvaltningslagen (434/2003).* Ett beslut med anledning av begäran om omprövning får inte överklagas genom besvär.

Ett beslut om utnämning av en tingsnotarie får inte överklagas genom besvär.

Ändring i andra beslut som domarutbildningsnämnden har meddelat får sökas genom besvär *hos den regionala förvaltningsdomstolen.* Förvaltningsdomstolens beslut får inte överklagas genom besvär.

8 §

Sökande av ändring i Domstolsverkets beslut

Omprövning får begäras i fråga om beslut som Domstolsverket fattat med stöd av 19 a kap. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen.

Domstolsverkets beslut med anledning av en begäran om omprövning får överklagas genom besvär *hos den regionala förvaltningsdomstolen.*

9 §

Hänvisning till lagen om rättegång i förvaltningsärenden

Vid sökande av ändring hos en förvaltningsdomstol tillämpas vad som föreskrivs i lagen

UTKAST 4.11.2021

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse
om rättegång i förvaltningsärenden, om inte något annat föreskrivs i denna lag.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På sökande av ändring i beslut som fattats före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

8.

Lag

om ändring av 6 § i lagen om rättegång i försäkringsdomstolen

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen om rättegång i försäkringsdomstolen (677/2016) 6 § 1 mom. 4 och 8 punkten som följer:

Gällande lydelse

6 §

Ledamöter insatta i förhållandena inom arbetslivet eller företagsverksamhet i sammansättningen

Beroende på målets eller ärendets art ingår det i försäkringsdomstolens sammansättning enligt 2 § dessutom två ledamöter som är insatta i förhållandena inom arbetslivet och arbetsmarknaden eller med företagsverksamhet, om det är fråga om

1) mål eller ärenden som gäller arbetspension för personer i privaträttsligt arbetsavtalsförhållande,

2) mål eller ärenden som gäller olycksfallsförsäkring,

3) arbetslöshetsdagpenning, arbetsmarknadsstöd, arbetskraftspolitiskt utbildningsstöd, utbildningsdagpenning, vuxenutbildningsstöd, ersättning för uppehälle, alterneringsersättning, lönegaranti eller ärenden där

Föreslagen lydelse

6 §

Ledamöter insatta i förhållanden inom arbetslivet eller företagsverksamhet i sammansättningen

Beroende på målets eller ärendets art ingår det i försäkringsdomstolens sammansättning enligt 2 § dessutom två ledamöter som är insatta i förhållandena inom arbetslivet och arbetsmarknaden eller med företagsverksamhet, om det är fråga om:

1) mål eller ärenden som gäller arbetspension för personer i privaträttsligt arbetsavtalsförhållande,

2) mål eller ärenden som gäller olycksfallsförsäkring,

3) arbetslöshetsdagpenning, arbetsmarknadsstöd, arbetskraftspolitiskt utbildningsstöd, utbildningsdagpenning, vuxenutbildningsstöd, ersättning för uppehälle, alterneringsersättning, lönegaranti eller ärenden där

UTKAST 4.11.2021

Gällande lydelse

ansökan om medlemskap i en arbetslöshetskassa har förkastats eller en medlem uteslutits ur arbetslöshetskassan,

4) mål eller ärenden som gäller förvärvspension i kommunal anställning,

5) ärenden som gäller förvärvspension för personer i statens tjänst eller därmed jämförbar tjänst,

6) mål eller ärenden som gäller förvärvspension för företagare,

7) mål eller ärenden som gäller förvärvspension eller olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare och personer som arbetat i uppgifter som kan jämföras med lantbruksföretagares uppgifter,

8) mål eller ärenden som gäller olycksfall i militärtjänst.

I mål eller ärenden som avses i 1 mom. 1–5 och 8 punkten ska den ena av de ledamöter som avses i det momentet och som deltar i behandlingen representera arbetsgivarsidan och den andra representera arbetstagsidan.

Föreslagna lydelse

ansökan om medlemskap i en arbetslöshetskassa har förkastats eller en medlem uteslutits ur arbetslöshetskassan,

4) mål eller ärenden som gäller förvärvspension i anställning hos en kommun eller ett välfärdsområde,

5) ärenden som gäller förvärvspension för personer i statens tjänst eller därmed jämförbar tjänst,

6) mål eller ärenden som gäller förvärvspension för företagare,

7) mål eller ärenden som gäller förvärvspension eller olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare och personer som arbetat i uppgifter som kan jämföras med lantbruksföretagares uppgifter,

8) mål eller ärenden som gäller olycksfall i militärtjänst eller krishantering.

I mål eller ärenden som avses i 1 mom. 1–5 och 8 punkten ska den ena av de ledamöter som avses i det momentet och som deltar i behandlingen representera arbetsgivarsidan och den andra representera arbetstagsidan.

Denna lag träder i kraft den 20 .

9.

Lag

om ändring av lagen om rättegång i arbetsdomstolen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om rättegång i arbetsdomstolen (646/1974) 1 § 1 mom., 11 § 1 mom., 13 § 2–5 mom. och 46 §, av dem 1 § 1 mom. och 13 § 3 och 4 mom. sådana de lyder i lag 252/1994, 11 § 1 mom. och 13 § 5 mom. sådana de lyder i lag 102/2012 och 13 § 2 mom. sådant det lyder i lag 722/1997 som följer:

Gällande lydelse

1 §

Arbetsdomstolen handlägger och avgör i egenskap av specialdomstol tvistemål angående arbetskollektivavtal för arbetstagare och tjänstekollektivavtal för tjänstemän samt tvister som grundar sig på lagen om kollektivavtal (436/1946), lagen om statens tjänstekollektivavtal (664/1970), lagen om kommunala tjänstekollektivavtal (669/1970), lagen om den evangelisk-lutherska kyrkans tjänstekollektivavtal (968/1974), 10–13 kap. i lagen om riksdagens tjänstemän (1197/2003), 12–16 kap. i lagen om Finlands Banks tjänstemän (1166/1998) och 7 och 8 kap. i lagen om republikens presidents kansli (100/2012), då frågan gäller

1) arbets- eller tjänstekollektivavtalets giltighet, bestånd, innebörd och omfattning samt den rätta tolkningen av en bestämd avtalspunkt,

2) om något förfarande står i överensstämmelse med arbets- eller tjänstekollektivavtal eller ovan nämnda författningar, eller

3) påföljd av förfarande som strider mot arbets- eller tjänstekollektivavtal eller ovan nämnda författningar, dock inte i fråga om straffpåföljd eller disciplinär påföljd.

Beror en förpliktelse till fullgörelse eller tillämpning av arbets- eller tjänstekollektivavtal i ett visst enstaka fall på avgörandet i en ovan avsedd tvist, kan arbetsdomstolen samtidigt handlägga och avgöra även talan därom. Anser sig arbetsdomstolen inte kunna avgöra ett sådant yrkande, skall parten anvisas att väcka talan vid behörig domstol.

Arbetsdomstolen handlägger och avgör även i 9 § lagen om fastställande av kollektivavtals allmänt bindande verkan (56/2001) avsedda besvär som gäller kollektivavtals allmänt bindande verkan och besvär som avses i 13 § lagen om arbetsrådet och om vissa tillstånd till undantag inom arbetarskyddet (400/2004) och som gäller ett beslut av arbetsrådet med anledning av rättelseyrkande.

11 §

Tvistemål som ankommer på arbetsdomstolen kan med stöd av en bestämmelse i ett arbets- eller tjänstekollektivavtal överlämnas till

Föreslagen lydelse

1 §

Arbetsdomstolen handlägger och avgör i egenskap av specialdomstol tvistemål angående arbetskollektivavtal för arbetstagare och tjänstekollektivavtal för tjänstemän samt tvister som grundar sig på lagen om kollektivavtal (436/1946), lagen om statens tjänstekollektivavtal (664/1970), *lagen om kommunernas och välfärdsområdenas tjänstekollektivavtal* (669/1970), lagen om den evangelisk-lutherska kyrkans tjänstekollektivavtal (968/1974), 10–13 kap. i lagen om riksdagens tjänstemän (1197/2003), 12–16 kap. i lagen om Finlands Banks tjänstemän (1166/1998) och 7 och 8 kap. i lagen om republikens presidents kansli (100/2012), då frågan gäller

1) arbets- eller tjänstekollektivavtalets giltighet, bestånd, innebörd och omfattning samt den rätta tolkningen av en bestämd avtalspunkt,

2) om något förfarande står i överensstämmelse med arbets- eller tjänstekollektivavtal eller ovan nämnda författningar, eller

3) påföljd av förfarande som strider mot arbets- eller tjänstekollektivavtal eller ovan nämnda författningar, dock inte i fråga om straffpåföljd eller disciplinär påföljd.

Beror en förpliktelse till fullgörelse eller tillämpning av arbets- eller tjänstekollektivavtal i ett visst enstaka fall på avgörandet i en ovan avsedd tvist, kan arbetsdomstolen samtidigt handlägga och avgöra även talan därom. Anser sig arbetsdomstolen inte kunna avgöra ett sådant yrkande, skall parten anvisas att väcka talan vid behörig domstol.

Arbetsdomstolen handlägger och avgör även i 9 § lagen om fastställande av kollektivavtals allmänt bindande verkan (56/2001) avsedda besvär som gäller kollektivavtals allmänt bindande verkan och besvär som avses i 13 § lagen om arbetsrådet och om vissa tillstånd till undantag inom arbetarskyddet (400/2004) och som gäller ett beslut av arbetsrådet med anledning av rättelseyrkande.

11 §

Tvistemål som ankommer på arbetsdomstolen kan med stöd av en bestämmelse i ett arbets- eller tjänstekollektivavtal överlämnas till

Gällande lydelse

skiljemän för att avgöras enligt lagen om skiljeförfarande (967/1992), dock inte när det yrkas att ett kollektivavtal enligt lagen om kollektivavtal eller ett tjänstekollektivavtal enligt lagen om statens tjänstekollektivavtal, lagen om kommunala tjänstekollektivavtal, lagen om den evangelisk-lutherska kyrkans tjänstekollektivavtal, lagen om riksdagens tjänstemän, lagen om Finlands Banks tjänstemän eller lagen om republikens presidents kansli ska förklaras hävt.

Om det enligt ett arbets- eller tjänstekollektivavtal först ska föras underhandlingar om förlikning i en tvist som gäller eller följer av kollektivavtalet, får tvistefrågan inte tas upp till prövning vid arbetsdomstolen förrän en sådan underhandling förts, utom då det av omständigheterna framgår att käranden inte är skyldig till att underhandlingar inte har förts.

13 §

Talan som avser mål angående tjänstekollektivavtal anhängiggörs och förs av den som är part i avtalet, i eget namn även på deras vägnar som enligt tjänstekollektivavtalet är bundna därav. Den som är bunden av tjänstekollektivavtal i annan egenskap än som part i avtalet får uppträda som kärke endast om han visar att en part i avtalet givit tillstånd därtill eller vägrat att anhängiggöra eller föra talan.

En förening som är part i tjänstekollektivavtal för talan i arbetsdomstolen i eget namn även på de tjänstemäns och tjänsteinnehavares vägnar som inte är bundna av tjänstekollektivavtalet, men för vilkas anställningsförhållande staten, en kommun eller samkommun, den evangelisk-lutherska kyrkan, dess församling, församlingsförbund eller annan sammanslutning av församlingar eller Finlands Bank inte får bestämma eller överenskomma om villkor som står i strid med tjänstekollektivavtal.

På talan angående tjänstekollektivavtal svarar en part i avtalet för egen del och på deras vägnar som enligt tjänstekollektivavtalet är bundna därav. Den mot vilken anspråk framställs i talan skall även alltid kallas att höras i saken. På talan, vari yrkas påföljd för åsido-

Föreslagen lydelse

skiljemän för att avgöras enligt lagen om skiljeförfarande (967/1992), dock inte när det yrkas att ett kollektivavtal enligt lagen om kollektivavtal eller ett tjänstekollektivavtal enligt lagen om statens tjänstekollektivavtal, *lagen om kommunernas och välfärdsområdenas tjänstekollektivavtal*, lagen om den evangelisk-lutherska kyrkans tjänstekollektivavtal, lagen om riksdagens tjänstemän, lagen om Finlands Banks tjänstemän eller lagen om republikens presidents kansli ska förklaras hävt.

Om det enligt ett arbets- eller tjänstekollektivavtal först ska föras underhandlingar om förlikning i en tvist som gäller eller följer av kollektivavtalet, får tvistefrågan inte tas upp till prövning vid arbetsdomstolen förrän en sådan underhandling förts, utom då det av omständigheterna framgår att käranden inte är skyldig till att underhandlingar inte har förts.

13 §

Talan som avser mål angående tjänstekollektivavtal anhängiggörs och förs av den som är part i avtalet, i eget namn även på deras vägnar som enligt tjänstekollektivavtalet är bundna därav. Den som är bunden av tjänstekollektivavtal i annan egenskap än som part i avtalet får uppträda som kärke endast om han visar att en part i avtalet givit tillstånd därtill eller vägrat att anhängiggöra eller föra talan.

En förening som är part i tjänstekollektivavtal för talan i arbetsdomstolen i eget namn även på de tjänstemäns och tjänsteinnehavares vägnar som inte är bundna av tjänstekollektivavtalet, men för vilkas anställningsförhållande staten, *ett välfärdsområde*, en kommun eller samkommun, den evangelisk-lutherska kyrkan, dess församling, församlingsförbund eller annan sammanslutning av församlingar eller Finlands Bank inte får bestämma eller överenskomma om villkor som står i strid med tjänstekollektivavtal.

På talan angående tjänstekollektivavtal svarar en part i avtalet för egen del och på deras vägnar som enligt tjänstekollektivavtalet är bundna därav. Den mot vilken anspråk framställs i talan skall även alltid kallas att höras i saken. På talan, vari yrkas påföljd för åsido-

Gällande lydelse

sättande av bestämmelser i tjänstekollektivavtal eller vidtagande av stridsåtgärd eller deltagande i sådan annars än på grundavtal av beslut av kommunala arbetsmarknadsverket eller den evangelisk-lutherska kyrkans avtalsdelegation eller den förening som vidtagit åtgärden, svarar personligen den mot vilken yrkandena framställs.

Vad denna paragraf stadgar om part i avtal äger motsvarande tillämpning på förening som avses i 6 § 2 mom. lagen om statens tjänstekollektivavtal, 6 § 2 mom. lagen om kommunala tjänstekollektivavtal och 6 § 2 mom. lagen om den evangelisk-lutherska kyrkans tjänstekollektivavtal.

Kärande i ett sådant annat än i 1, 2 eller 3 mom. avsett mål som gäller tillämpning av lagen om statens tjänstekollektivavtal, lagen om kommunala tjänstekollektivavtal, lagen om den evangelisk-lutherska kyrkans tjänstekollektivavtal, lagen om riksdagens tjänstemän, lagen om Finlands Banks tjänstemän eller lagen om republikens presidents kansli är staten, dock arbetsgivarföreningen eller affärsverket i de fall som avses i 3 a § 1 mom. i lagen om statens tjänstekollektivavtal, kommunala arbetsmarknadsverket, den evangelisk-lutherska kyrkans avtalsdelegation, riksdagen eller Finlands Bank eller, då tjänstekollektivavtal har ingåtts av en kommun eller en samkommun, en församling, ett församlingsförbund eller någon annan sammanslutning av församlingar, kommunen, samkommunen, församlingen, församlingsförbundet eller sammanslutningen av församlingar eller också en förening som företräder tjänstemän eller tjänsteinnehavare.

I ett ärende som gäller preciserande tjänstekollektivavtal enligt 3 § 4 mom. lagen om statens tjänstekollektivavtal väcks talan och avges svaromål på statens vägnar av statens förhandlingsmyndighet, som nämns i 3 mom. 1 punkten av paragrafen, eller på dess förordnande av förvaltningsområdets förhandlingsmyndighet, som nämns i momentets 2 punkt. Talan mot staten skall riktas mot statens förhandlingsmyndighet.

Föreslagen lydelse

sättande av bestämmelser i tjänstekollektivavtal eller vidtagande av stridsåtgärd eller deltagande i sådan annars än på grundavtal av beslut av *Kommun- och välfärdsarbetsgivarna KT* eller den evangelisk-lutherska kyrkans avtalsdelegation eller den förening som vidtagit åtgärden, svarar personligen den mot vilken yrkandena framställs.

Vad denna paragraf stadgar om part i avtal äger motsvarande tillämpning på förening som avses i 6 § 2 mom. i lagen om statens tjänstekollektivavtal, 6 § 2 mom. i *lagen om kommunernas och välfärdsområdenas tjänstekollektivavtal* och 6 § 2 mom. lagen om den evangelisk-lutherska kyrkans tjänstekollektivavtal.

Kärande i ett sådant annat än i 1, 2 eller 3 mom. avsett mål som gäller tillämpning av lagen om statens tjänstekollektivavtal, *lagen om kommunernas och välfärdsområdenas tjänstekollektivavtal*, lagen om den evangelisk-lutherska kyrkans tjänstekollektivavtal, lagen om riksdagens tjänstemän, lagen om Finlands Banks tjänstemän eller lagen om republikens presidents kansli är staten, dock arbetsgivarföreningen eller affärsverket i de fall som avses i 3 a § 1 mom. i lagen om statens tjänstekollektivavtal, *kommun- och välfärdsområdesarbetsgivarna KT*, den evangelisk-lutherska kyrkans avtalsdelegation, riksdagen eller Finlands Bank eller, då tjänstekollektivavtal har ingåtts av *ett välfärdsområde*, en kommun eller en samkommun, en församling, ett församlingsförbund eller någon annan sammanslutning av församlingar, kommunen, samkommunen, församlingen, församlingsförbundet eller sammanslutningen av församlingar eller också en förening som företräder tjänstemän eller tjänsteinnehavare.

I ett ärende som gäller preciserande tjänstekollektivavtal enligt 3 § 4 mom. lagen om statens tjänstekollektivavtal väcks talan och avges svaromål på statens vägnar av statens förhandlingsmyndighet, som nämns i 3 mom. 1 punkten av paragrafen, eller på dess förordnande av förvaltningsområdets förhandlingsmyndighet, som nämns i momentets 2 punkt. Talan mot staten skall riktas mot statens förhandlingsmyndighet.

UTKAST 4.11.2021

Gällande lydelse

46 §

Statliga och kommunala samt övriga offentligträttsliga samfunds myndigheter är skyldiga att på begäran giva uppgifter och annan handräckning åt arbetsdomstolen.

Föreslagen lydelse

46 §

Statens, *välfrädsområdenas* och kommunernas myndigheter samt övriga offentligträttsliga samfunds myndigheter är skyldiga att på begäran giva uppgifter och annan handräckning åt arbetsdomstolen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

10.

Lag

om ändring av 8 § i lagen om domstolsavgifter

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om domstolsavgifter (1455/2015) 8 § 1 mom. 3 och 7 punkten som följer:

Gällande lydelse

8 §

Befrielse från avgifter för myndigheter och vissa andra

Befriade från att betala avgifter enligt denna lag är

- 1) polis-, förundersöknings-, åklagar- och utsoökningsmyndigheterna,
- 2) Brottspåföljdsmyndigheten i ärenden som gäller verkställighet av straff,
- 3) statliga och kommunala myndigheter då de utför sina lagstadgade tillsynsuppgifter,
- 4) konsumentombudsmannen,
- 5) konkursombudsmannen,
- 6) arbetarskyddsfullmäktigen i ärenden enligt 1 § 3 mom. i lagen om arbetsdomstolen (646/1974),
- 7) kommunala myndigheter i ärenden som gäller förmyndarverksamhet, vårdnad om barn eller besöksförbud,

Föreslagen lydelse

8 §

Befrielse från avgifter för myndigheter och vissa andra

Befriade från att betala avgifter enligt denna lag är:

- 1) polis-, förundersöknings-, åklagar- och utsoökningsmyndigheterna,
- 2) Brottspåföljdsmyndigheten i ärenden som gäller verkställighet av straff,
- 3) statens, *välfrädsområdenas och kommunernas* myndigheter när de utför sina lagstadgade tillsynsuppgifter,
- 4) konsumentombudsmannen,
- 5) konkursombudsmannen,
- 6) arbetarskyddsfullmäktigen i ärenden enligt 1 § 3 mom. i lagen om arbetsdomstolen (646/1974),
- 7) *välfrädsområdenas och kommunernas* myndigheter i ärenden som gäller förmyndarverksamhet, vårdnad om barn eller besöksförbud,

UTKAST 4.11.2021

Gällande lydelse

8) Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata och i landskapet Åland Statens ämbetsverk på Åland i ärenden som gäller förmyndarverksamhet.

Dessutom är myndigheter, medborgare och juridiska personer i en främmande stat samt internationella organ befriade från att betala avgifter i ärenden som behandlas med tillämpning av avtal och bestämmelser om internationell rättslig hjälp eller verkställighet.

Föreslagen lydelse

8) Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata och i landskapet Åland Statens ämbetsverk på Åland i ärenden som gäller förmyndarverksamhet.

Dessutom är myndigheter, medborgare och juridiska personer i en främmande stat samt internationella organ befriade från att betala avgifter i ärenden som behandlas med tillämpning av avtal och bestämmelser om internationell rättslig hjälp eller verkställighet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

11.

Lag

om ändring av lagen om bildprogram

I enlighet med riksdagens beslut upphävs i lagen om bildprogram (710/2011) 31 § 3 och 4 mom., sådant det lyder i lag 965/2015 samt ändras 30 § 1 och 2 mom., 31 § 1 och 2 mom. och 33 §, av dem 30 och 31 § sådana de lyder i lag 965/2015 som följer:

Gällande lydelse

30 §

Sökande av ändring i klassificeringsbeslut

I fråga om ett klassificeringsbeslut som fattats av en klassificerare av bildprogram får en part begära omprövning av beslutet hos Nationella audiovisuella institutet, på det sätt som anges i förvaltningslagen (434/2003).

Klassificeringsbeslut som fattats av Nationella audiovisuella institutet och beslut som Nationella audiovisuella institutet har meddelat med anledning av begäran om omprövning enligt 1 mom. får överklagas genom besvär hos bildprogramsnämnden inom 14 dagar från

Föreslagen lydelse

30 §

Sökande av ändring i klassificeringsbeslut

I fråga om ett klassificeringsbeslut som fattats av en klassificerare av bildprogram får en part begära omprövning av beslutet hos Nationella audiovisuella institutet. *Om begäran om omprövning föreskrivs i förvaltningslagen (434/2003).*

Klassificeringsbeslut som fattats av Nationella audiovisuella institutet och beslut som Nationella audiovisuella institutet har meddelat med anledning av begäran om omprövning enligt 1 mom. får överklagas genom besvär hos bildprogramsnämnden inom 14 dagar från

UTKAST 4.11.2021

Gällande lydelse

delfäendet av beslutet, på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Nämnden ska behandla besvären skyndsamt.

Institutets klassificeringsbeslut och beslut som meddelats med anledning av begäran om omprövning kan verkställas trots ändringssökande, om inte den myndighet där ändring sökts bestämmer något annat.

31 §

Sökande av ändring i andra beslut av Nationella audiovisuella institutet

Beslut som gäller återkallande av godkännande som klassificerare av bildprogram får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen.

När det gäller andra beslut av institutet än sådana som avses i 30 § och sådana som gäller återkallande av godkännande som klassificerare av bildprogram får en part begära omprövning på det sätt som anges i förvaltningslagen.

Det beslut som meddelas med anledning av en begäran om omprövning får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen.

Förvaltningsdomstolens beslut i ett ärende som gäller återkallande av godkännande som klassificerare av bildprogram får överklagas genom besvär på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen. Över andra beslut av förvaltningsdomstolen får besvär anföras endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

33 §

Sökande av ändring i bildprogramsnämndens beslut

Beslut av bildprogramsnämnden får överklagas genom besvär av den som beslutet avser eller vars rätt, skyldighet eller fördel beslutet direkt påverkar. Besvären ska anföras

Föreslagen lydelse

delfäendet av beslutet. Nämnden ska behandla besvären skyndsamt. *På sökande av ändring tillämpas i övrigt vad som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).*

Institutets klassificeringsbeslut och beslut som meddelats med anledning av begäran om omprövning kan verkställas trots ändringssökande, om inte den myndighet där ändring sökts bestämmer något annat.

31 §

Sökande av ändring i andra beslut av Nationella audiovisuella institutet

I andra beslut av institutet än sådana som avses i 30 § och sådana som gäller återkallande av godkännande som klassificerare av bildprogram får begäras omprövning. *Om begäran om omprövning föreskrivs i förvaltningslagen.*

Om sökande av ändring hos en förvaltningsdomstol föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

(upphävs)

(upphävs)

33 §

Sökande av ändring i bildprogramsnämndens beslut

Beslut av bildprogramsnämnden får överklagas genom besvär hos *X* förvaltningsdomstol inom 14 dagar från delfäendet av näm-

UTKAST 4.11.2021

Gällande lydelse

hos högsta förvaltningsdomstolen inom 14 dagar från delfåendet av nämndens beslut. Högsta förvaltningsdomstolen ska behandla besvären skyndsamt.

Föreslagen lydelse

dens beslut. En förvaltningsdomstol ska behandla besvären skyndsamt. *På sökande av ändring hos en förvaltningsdomstol tillämpas i övrigt vad som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.*

Denna lag träder i kraft den 20 .

På sökande av ändring i beslut som fattats före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

12.

Lag

om ändring av 96 och 97 § i naturgasmarknadslagen

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i naturgasmarknadslagen (587/2017) 96 § 2–4 mom. och 97 §, av dem 96 § 4 mom. sådant det lyder i lag 847/2019 och *fogas* till 96 §, sådan den lyder i lag 587/2017 och 847/2019, ett nytt 5 mom. som följer:

Gällande lydelse

96 §

Ändringssökande

Bestämmelser om sökande av ändring i sådana beslut av Energimyndigheten som gäller efterlevnaden av denna lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den eller av beslut som Energimyndigheten meddelat med stöd av denna lag finns i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden.

Beslut som Energimyndigheten meddelat med stöd av 24, 36, 66, 79, 93 och 94 § och Energimyndighetens beslut om att avvisa ett ärende som avses i ovannämnda paragrafer får överklagas genom besvär hos marknadsdomstolen *på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996)*. Bestämmelser

Föreslagen lydelse

96 §

Ändringssökande

Bestämmelser om sökande av ändring i sådana beslut av Energimyndigheten som gäller efterlevnaden av denna lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den eller av beslut som Energimyndigheten meddelat med stöd av denna lag finns i lagen om tillsyn över el- och naturgasmarknaden.

Beslut som Energimyndigheten meddelat med stöd av 24, 36, 66, 79, 93 och 94 § och Energimyndighetens beslut om att avvisa ett ärende som avses i ovannämnda paragrafer får överklagas genom besvär hos marknadsdomstolen. Bestämmelser om behandlingen av ärenden vid marknadsdomstolen finns i lagen

UTKAST 4.11.2021

Gällande lydelse

om behandlingen av ärenden vid marknadsdomstolen finns i lagen om rättegång i marknadsdomstolen (100/2013).

Ändring i andra beslut som Energimyndigheten har meddelat med stöd av denna lag än sådana som avses ovan i denna paragraf får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen *på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen.*

Beslut som arbets- och näringsministeriet har meddelat med stöd av 12 § samt beslut av *förvaltningsdomstolen eller marknadsdomstolen* får överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen *på det sätt som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).* Marknadsdomstolens beslut ska trots besvär iakttas, om inte högsta förvaltningsdomstolen bestämmer något annat. *Energimyndigheten har rätt att genom besvär söka ändring i ett sådant beslut av fullföljdsdomstolen genom vilket fullföljdsdomstolen har upphävt eller ändrat myndighetens beslut.*

97 §

Verkställbarhet av Energimyndighetens beslut

Beslut av Energimyndigheten enligt 96 § 2 mom. ska iakttas trots att det överklagats, om inte myndigheten bestämmer något annat genom sitt beslut. *Fullföljdsdomstolen har dessutom rätt att meddela föreskrifter om verkställigheten av beslut enligt vad som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen.*

Föreslagen lydelse

om rättegång i marknadsdomstolen (100/2013).

Ändring i andra beslut som Energimyndigheten har meddelat med stöd av denna lag än sådana som avses ovan i denna paragraf får sökas genom besvär hos den regionala förvaltningsdomstolen.

Beslut som arbets- och näringsministeriet har meddelat med stöd av 12 § samt beslut av marknadsdomstolen får överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen. Marknadsdomstolens beslut ska trots besvär iakttas, om inte högsta förvaltningsdomstolen bestämmer något annat.

På sökande av ändring hos en förvaltningsdomstol tillämpas i övrigt vad som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

97 §

Verkställbarhet av Energimyndighetens beslut

Beslut av Energimyndigheten enligt 96 § 2 mom. ska iakttas trots att det överklagats, om inte Energimyndigheten eller *en förvaltningsdomstol* bestämmer något annat.

Denna lag träder i kraft den 20 .

13.

Lag**om ändring av lagen om utsläppshandel**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om utsläppshandel (311/2011) 75 § 2 mom. och 76 § 3 mom., sådana de lyder i lag 1014/2015, samt
ändras 75 § 1, 4 och 5 mom., 76 § 1 och 2 mom. och 77 §, av dem 75 § sådan den lyder i lag 1014/2015 och 291/2019 som följer:

Gällande lydelse

75 §

Sökande av ändring i utsläppshandelsmyndighetens beslut

Ett beslut som utsläppshandelsmyndigheten har fattat med stöd av denna lag får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996). *Ett beslut genom vilket utsläppshandelsmyndigheten med stöd av denna lag har beviljat utsläppsrätter som tilldelas gratis eller ändrat deras antal får dock överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen.* Högsta förvaltningsdomstolen ska behandla besvär som gäller beviljande av utsläppsrätter och ändring av antalet utsläppsrätter skyndsamt.

Förvaltningsdomstolens beslut i ett ärende som avses i 16, 64, 68 eller 70–72 § får överklagas genom besvär på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen. Över andra beslut av förvaltningsdomstolen får besvär anföras endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Ett beslut som utsläppshandelsmyndigheten meddelat med stöd av 50, 61, 62 och 71 § ska iakttas trots överklagande, om inte besvärmyndigheten bestämmer något annat.

Ett beslut genom vilket utsläppshandelsmyndigheten har beviljat utsläppsrätter som tilldelas gratis eller ändrat antalet utsläppsrätter ska iakttas trots överklagande. Besvärmyndigheten kan inte förbjuda eller avbryta verkställigheten eller meddela andra föreskrifter om verkställigheten.

Föreslagen lydelse

75 §

Sökande av ändring i utsläppshandelsmyndighetens beslut

Om sökande av ändring hos en förvaltningsdomstol föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019). En förvaltningsdomstol ska behandla besvär som gäller beviljande av utsläppsrätter och ändring av antalet utsläppsrätter skyndsamt.

(upphävs)

Ett beslut som utsläppshandelsmyndigheten meddelat med stöd av 50, 61, 62 och 71 § ska iakttas trots överklagande, om inte besvärmyndigheten bestämmer något annat.

Ett beslut genom vilket utsläppshandelsmyndigheten har beviljat utsläppsrätter som tilldelas gratis eller ändrat antalet utsläppsrätter ska iakttas trots överklagande. *En förvaltningsdomstol* kan inte förbjuda eller avbryta verkställigheten eller meddela andra föreskrifter om verkställigheten.

UTKAST 4.11.2021

Gällande lydelse

Ändring av en avgift som utsläppshandelsmyndigheten har fastställt för en offentlig-rättslig prestation får sökas på det sätt som anges i lagen om grunderna för avgifter till staten.

76 §

Sökande av ändring i ett beslut av en kontrollör

Omprövning av ett verifieringsutlåtande får begäras på det sätt som anges i förvaltningslagen.

Det beslut som meddelas med anledning av begäran om omprövning får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen.

Över förvaltningsdomstolens beslut får besvär anföras endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

77 §

Överklagande av arbets- och näringsministeriets beslut

Beslut som arbets- och näringsministeriet har meddelat med stöd av denna lag får överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen.

Högsta förvaltningsdomstolen ska behandla besvären skyndsamt.

Beslut av arbets- och näringsministeriet ska följas trots överklagande. De befogenheter att avbryta eller förbjuda verkställandet eller annars bestämma om verkställandet som fullföljdsdomstolen har med stöd av förvaltningsprocesslagen tillämpas inte på verkställandet av beslutet.

Föreslagen lydelse

Om sökande av ändring i en avgift som utsläppshandelsmyndigheten har fastställt för en offentlig-rättslig prestation föreskrivs i lagen om grunderna för avgifter till staten.

76 §

Sökande av ändring i ett beslut av en kontrollör

Omprövning får begäras i ett verifieringsutlåtande. *Om begäran om omprövning föreskrivs i förvaltningslagen.*

Om sökande av ändring hos en förvaltningsdomstol föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

(upphävs)

77 §

Överklagande av arbets- och näringsministeriets beslut

Om sökande av ändring hos en förvaltningsdomstol föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

En förvaltningsdomstol ska behandla besvären skyndsamt.

Beslut av arbets- och näringsministeriet ska följas trots överklagande. De befogenheter att avbryta eller förbjuda verkställandet eller annars bestämma om verkställandet som fullföljdsdomstolen har med stöd av *lagen om rättegång i förvaltningsärenden* tillämpas inte på verkställandet av beslutet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På sökande av ändring i beslut som fattats före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

14.

Lag

om ändring av 6 kap. 26 § i sjukförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i sjukförsäkringslagen (1224/2004) 6 kap. 26 §, sådan den lyder i lag 836/2019 som följer:

Gällande lydelse

6 kap.

**Läkemedelspreparat som omfattas av ersättning och läkemedelspreparats parti-
pris**

26 §

Ändringssökande som gäller beslut av läkemedelsprisnämnden

Den som är missnöjd med läkemedelsprisnämndens beslut får söka ändring i beslutet genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Läkemedelsprisnämndens beslut ska följas trots att ändring har sökts till dess ärendet har avgjorts genom ett beslut som vunnit laga kraft.

Föreslagen lydelse

6 kap.

**Läkemedelspreparat som omfattas av ersättning och läkemedelspreparats parti-
pris**

26 §

Ändringssökande som gäller beslut av läkemedelsprisnämnden

Den som är missnöjd med läkemedelsprisnämndens beslut får söka ändring i beslutet genom besvär hos *X* förvaltningsdomstol. *I övrigt tillämpas på sökande av ändring hos en förvaltningsdomstol vad som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).* Läkemedelsprisnämndens beslut ska följas trots att ändring har sökts till dess ärendet har avgjorts genom ett beslut som vunnit laga kraft.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På sökande av ändring i beslut som fattats före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.